

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
W 2015 ROKU**

Warszawa, 25 stycznia 2016 r.

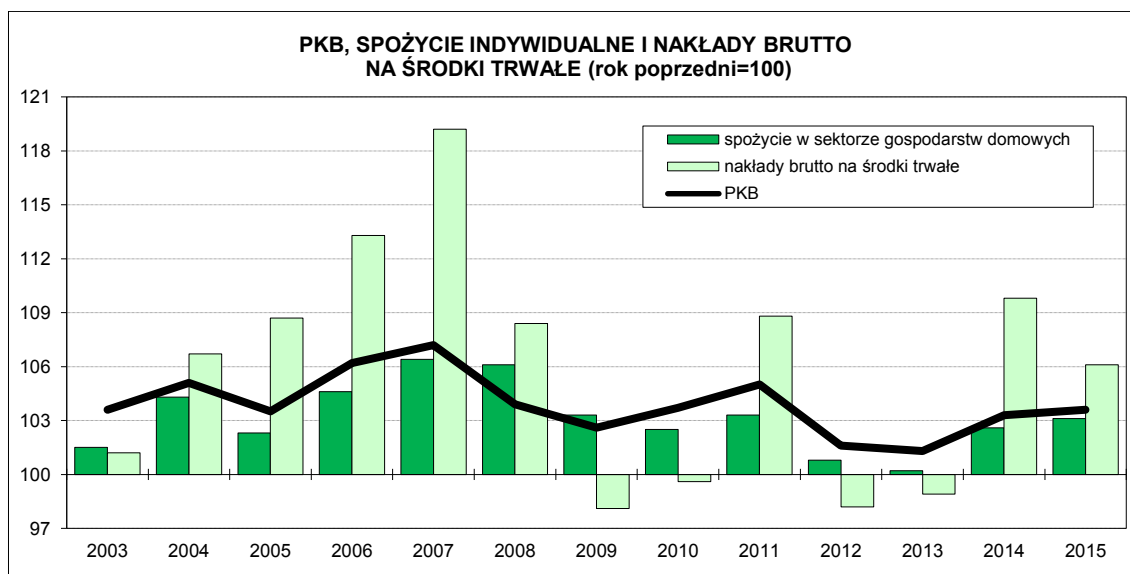
Spis treści

	strona
Wstęp.....	3
Dynamika realna produktu krajowego brutto w latach 2005–2015.....	6
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w latach 2010–2015 ..	7
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju według kwartałów.....	8
Sytuacja demograficzna Polski	9
Wychowanie i edukacja w roku szkolnym 2015/2016	10
Rynek pracy	12
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	19
Ceny.....	24
Rolnictwo.....	33
Przemysł	44
Budownictwo	49
Budownictwo mieszkaniowe	53
Rynek wewnętrzny	56
Transport.....	60
Łączność	63
Usługi biznesowe.....	64
Bilans płatniczy	65
Handel zagraniczny	67
Pieniądz	74
Giełdowy rynek papierów wartościowych.....	77
Ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen	82
Sytuacja gospodarcza na świecie i w wybranych krajach	84
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.....	89
Produkcja ważniejszych wyrobów.....	91
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.....	92

Wstęp

W 2015 r. tempo wzrostu gospodarczego w Polsce było nieco szybsze niż przed rokiem. Głównym czynnikiem wzrostu był popyt krajowy, w większym stopniu konsumpcyjny niż inwestycyjny. Eksport netto, odmiennie niż przed rokiem, pozytywnie oddziaływał na wzrost PKB.

Według wstępnego szacunku, produkt krajowy brutto w 2015 r. zwiększył się realnie o 3,6% w skali roku (wobec wzrostu o 3,3% w 2014 r. oraz o 1,3% w 2013 r.). Spożycie ogółem było wyższe niż przed rokiem o 3,2%, w tym w sektorze gospodarstw domowych zwiększyło się o 3,1%. Akumulacja brutto wzrosła o 4,2%, w tym nakłady brutto na środki trwałe zwiększyły się o 6,1% (wobec odpowiednio 12,6% oraz 9,8% w 2014 r.). Stopa inwestycji w 2015 r. wyniosła 20,2% (wobec 19,6% w 2014 r.). Popyt krajowy był o 3,4% wyższy niż przed rokiem (kiedy zwiększył się o 4,9%). Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej wzrosła w tempie zbliżonym do notowanego rok wcześniej (3,4% wobec 3,3%), szybszym niż w latach 2012-2013. W przemyśle wartość dodana brutto zwiększyła się o 5,4%, w budownictwie o 4,4%, a w transporcie i gospodarce magazynowej oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych wzrosła odpowiednio o 3,1% i o 0,7%.

Na rynku pracy utrzymała się zapoczątkowana w 2014 r. stopniowa poprawa trudnej sytuacji. Według szacunkowych danych, liczba pracujących w gospodarce narodowej w końcu 2015 r. była o ok. 2% wyższa niż przed rokiem. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw sukcesywnie umacniała się w kolejnych miesiącach i w rezultacie w całym roku zanotowano wzrost o 1,3% (przed rokiem o 0,6%). Według wyników badania popytu na pracę, w okresie trzech kwartałów 2015 r. utworzono więcej nowych miejsc pracy niż w analogicznym okresie 2014 r.; równocześnie mniej miejsc pracy zlikwidowano. Napływ do bezrobocia w 2015 r. był mniejszy niż w roku poprzednim; zmniejszyła się również liczba skreśleń z ewidencji bezrobotnych. Stopa bezrobocia,

we wszystkich miesiącach niższa niż przed rokiem, od sierpnia kształtowała się na poziomie jednocyfrowym. W końcu grudnia 2015 r. wyniosła 9,8% (wobec 11,4% przed rokiem).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw rosły w stabilnym tempie (3,5%), nieco wolniejszym niż w 2014 r. Przy spadku cen konsumpcyjnych, siła nabywcza płac zwiększyła się o 4,5%, tj. w największej skali od 2008 r. Obserwowano dalszy wzrost przeciętnych nominalnych i realnych emerytur i rent brutto, przy czym w systemie pracowniczym był on nieco wolniejszy niż rok wcześniej, a rolników indywidualnych – szybszy.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w 2015 r. były niższe niż przed rokiem o 0,9% (w 2014 r. nie uległy zmianie), ale w kolejnych miesiącach obserwowano stopniowe osłabienie skali spadku. Niższe w skali roku były ceny towarów konsumpcyjnych, natomiast wzrosły ceny usług. W większym stopniu niż w 2014 r. obniżyły się ceny towarów i usług w zakresie transportu oraz żywności i napojów bezalkoholowych. Wolniej rosły m.in. ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem, znacznie szybciej natomiast – ceny w zakresie łączności i zdrowia. W trzecim z kolei roku obniżyły się ceny producentów, przy czym w przemyśle spadek pogłębił się, a w budownictwie zwolnił.

Produkcja sprzedana przemysłu ogółem, według wstępnych szacunków, w 2015 r. była o 4,8% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,1% w 2014 r.). Umocnił się wzrost produkcji w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób – do 4,9%. Szybciej niż przed rokiem rosła produkcja w przetwórstwie przemysłowym oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji. Po spadku w 2014 r., zwiększyła się sprzedaż w górnictwie i wydobywaniu. W większości głównych grupowań przemysłowych (z wyjątkiem dóbr związanych z energią) produkcja była wyższa niż przed rokiem, w tym najwyższą dynamikę obserwowano w zakresie dóbr inwestycyjnych oraz konsumpcyjnych trwałych. W grudniu 2015 r. produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się w skali roku o 6,7%, a po wyeliminowaniu czynników sezonowych – o 4,0%.

Szacuje się, że produkcja budowlano-montażowa ogółem w 2015 r. była o ok. 3% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,9% w 2014 r.). W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób tempo wzrostu wyniosło 2,8%. Zwiększyła się produkcja we wszystkich działach budownictwa, najbardziej w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Wyższa niż przed rokiem była sprzedaż robót remontowych, przy spadku inwestycyjnych. W grudniu 2015 r. produkcja budowlano-montażowa nieznacznie obniżyła się w skali roku (o 0,3%, po wzroście o 5,0% przed rokiem). Po wyeliminowaniu wpływu czynników sezonowych spadek wyniósł 2,0%.

Sprzedaż detaliczna, według wstępnych szacunków, w 2015 r. była wyższa niż przed rokiem o 3,3% (wobec wzrostu o 3,9% w 2014 r.). W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób sprzedaż zwiększyła się o 3,7%. W grudniu 2015 r. tempo wzrostu sprzedaży detalicznej przyspieszyło do 7,0%.

Badanie koniunktury gospodarczej zrealizowane w styczniu br. wskazuje na poprawę ocen w podstawowych obszarach działalności. W przetwórstwie przemysłowym ogólny

klimat koniunktury w styczniu br. oceniany jest nieznacznie pozytywnie. Optymistyczne (wobec negatywnych w poprzednich miesiącach) są przewidywania w zakresie portfela zamówień oraz produkcji, przy pogorszeniu niekorzystnych ocen bieżącej sytuacji w tych obszarach. Utrzymują się negatywne wskazania dotyczące bieżącej sytuacji finansowej, przy nieco mniej pesymistycznych prognozach w tym zakresie. Podmioty budowlane oceniają koniunkturę nieznacznie mniej negatywnie niż przed miesiącem. Poprawiły się pesymistyczne prognozy w zakresie portfela zamówień, produkcji i sytuacji finansowej, przy gorszych ocenach bieżących w tych obszarach. Nieznacznie lepsze niż przed miesiącem są oceny koniunktury w handlu detalicznym. Wskazania dotyczące bieżącej sprzedaży są optymistyczne (wobec niekorzystnych w grudniu ub. roku), a w zakresie obecnej sytuacji finansowej – mniej pesymistyczne. Pogorszyły się negatywne prognozy w tych obszarach. Nastroje konsumentów w 2015 r. były mniej pesymistyczne niż w sześciu poprzednich latach. W styczniu br. wskaźnik ufności konsumenckiej (zarówno bieżący, jak i wyprzedzający) jest mniej negatywny niż w poprzednim miesiącu. Poprawiły się m.in. pesymistyczne oczekiwania konsumentów w odniesieniu do zmian ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju. Nieznacznie pozytywne (po niekorzystnych w grudniu 2015 r.) są przewidywania dotyczące przyszłej sytuacji finansowej gospodarstw domowych. Poprawiły się oczekiwania konsumentów w zakresie zmian poziomu bezrobocia.

Globalna produkcja rolnicza w 2015 r., według wstępnych szacunków, zmniejszyła się w porównaniu z 2014 r. o 4,2%. Wpłynął na to duży spadek produkcji roślinnej (o 11,2%), przy wzroście produkcji zwierzęcej (o 3,1%). Badanie przeprowadzone na początku grudnia 2015 r. wskazuje na pogłębienie spadku pogłowia trzody chlewnej (do 6,0% w skali roku, wobec 0,7% w czerwcu 2015 r.), obserwowanego we wszystkich grupach wiekowo-użytkowych. Pogłowie bydła w grudniu 2015 r. było o 1,8% większe niż przed rokiem, na co wpłynął wzrost liczebności cieląt i młodego bydła. Na rynku rolnym w 2015 r., przy zmniejszonym skupie, ceny większości produktów roślinnych (z wyjątkiem cen skupu ziemniaków) kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku. Obniżyły się także ceny większości produktów pochodzenia zwierzęcego (z wyjątkiem cen żywca wołowego), przy wzroście ich podaży. W wyniku głębszego spadku cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników niż cen towarów i usług nabywanych przez nich na cele bieżącej produkcji rolniczej i na cele inwestycyjne, wskaźnik „nożyc cen”, w czwartym z kolei roku, kształtował się na niekorzystnym poziomie (97,5 wobec 95,1 w 2014 r.).

W obrotach towarowych handlu zagranicznego (wyrażonych w złotych) w okresie styczeń–listopad 2015 r. obserwowano szybszy wzrost eksportu w skali roku niż importu. Po raz pierwszy od wielu lat wymiana zamknęła się dodatnim saldem. Wzrosła wartość obrotów z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE) oraz z krajami rozwijającymi się. Znacznie zmniejszyła się natomiast wymiana z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Eksport i import ogółem w cenach stałych w okresie styczeń–październik 2015 r. były wyższe niż rok wcześniej; mniej korzystnie kształtował się wskaźnik terms of trade (100,5 wobec 103,6).

Dynamika realna produktu krajowego brutto w latach 2005-2015^a

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ^b
	rok poprzedni=100										
Spożycie	102,7	104,8	105,6	105,9	103,5	102,8	102,0	100,5	100,7	103,1	103,2
w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych	102,3	104,6	106,4	106,1	103,3	102,5	103,3	100,8	100,2	102,6	103,1
Akumulacja brutto	101,6	116,8	123,7	102,2	87,3	109,7	112,8	96,1	94,2	112,6	104,2
w tym nakłady brutto na środki trwałe	108,7	113,3	119,2	108,4	98,1	99,6	108,8	98,2	98,9	109,8	106,1
Popyt krajowy	102,4	107,2	109,5	105,0	99,7	104,2	104,2	99,5	99,3	104,9	103,4
Produkt krajowy brutto	103,5	106,2	107,2	103,9	102,6	103,7	105,0	101,6	101,3	103,3	103,6
Wartość dodana brutto	103,4	106,2	107,3	103,8	102,9	103,8	105,0	101,6	101,3	103,3	103,4
w tym:											
przemysł	102,7	111,1	109,6	105,9	99,7	108,6	107,7	102,7	100,4	104,0	105,4
budownictwo	105,4	110,1	107,5	99,2	111,6	106,1	113,5	96,0	94,9	105,0	104,4
handel; naprawa pojazdów samochodowych	104,7	104,8	106,1	105,3	104,6	103,9	98,1	103,5	100,1	99,4	103,1
transport i gospodarka magazynowa	107,6	110,6	104,0	94,6	96,5	100,5	115,5	107,0	102,8	105,9	100,7

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

^b Szacunek wstępny.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – rok poprzedni=100	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ludność ¹ (w końcu okresu) w tys.	38530	38538	38533	38496	38479	38446 ²
Pracujący w gospodarce narodowej (w końcu okresu) w tys.	14107	14233	14172	14244	14563	14850 ²
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ³ w tys.	5373	5544	5549	5494	5529	5602
a	100,8	103,2	100,1	99,0	100,6	101,3
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	9244	9124	9027	8952	8870	8879
a	99,0	98,7	98,9	99,2	99,1	100,1
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys.	1955	1983	2137	2158	1825	1563
a	103,3	101,4	107,8	101,0	84,6	85,7
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %	12,4	12,5	13,4	13,4	11,4	9,8
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych rok/rok	102,6	104,3	103,7	100,9	100,0	99,1
grudzień/grudzień	103,1	104,6	102,4	100,7	99,0	99,5
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ³ w zł	3434,62	3604,68	3728,36	3837,20	3980,24	4121,41
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w gospodarce narodowej a	101,4	101,4	100,1	102,8	103,2	.
w tym w sektorze przedsiębiorstw ³ a	100,8	100,9	99,8	102,0	103,7	104,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych a	103,6	100,3	101,3	104,4	103,6	103,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto rolników indywidualnych a	101,9	98,6	102,8	105,1	102,1	103,6
Mieszkania oddane do użytkowania w tys.	135,8	131,0	152,9	145,1	143,2	147,7
Globalna produkcja rolnicza (ceny stałe) a	97,3	102,2	99,1	103,4	105,5	95,8 ²
roślinna a	90,6	105,9	99,4	104,5	104,0	88,8 ²
zwierzęca a	105,0	97,9	98,6	102,1	107,2	103,1 ²
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) a	109,0	107,5	100,5	101,8	104,1	104,8 ²
Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe) a	104,6	111,8	93,7	94,1	105,9	103,0 ²
Sprzedaż detaliczna (ceny stałe) a	99,0	103,2	100,5	101,3	103,9	103,3 ²
Sprzedaż usług w transporcie (ceny stałe) a	105,1	111,4	103,0	101,6	103,1	ok. 101 ²
Sprzedaż usług w łączności (ceny stałe) a	101,1	102,8	107,8	101,6	102,1	105,9 ²
Rentowność obrotu brutto ⁴ w %	5,3	5,4	4,2	4,5	4,3	4,6 ⁵
Rentowność obrotu netto ⁴ w %	4,4	4,5	3,4	3,8	3,7	3,9 ⁵
Handel zagraniczny:						
eksport w mln euro	120373,1	136693,9	143456,1	154994,0	165773,6	164223,1 ⁶
import w mln euro	134188,4	152568,4	154040,2	156978,0	168432,3	160736,3 ⁶
saldo w mln euro	-13815,3	-15874,5	-10584,1	-1984,0	-2658,7	3486,8 ⁶
Budżet państwa:						
dochody w mld zł	250,3	277,6	287,6	279,2	283,5	263,8 ⁶
wydatki w mld zł	294,9	302,7	318,0	321,3	312,5	299,9 ⁶
wynik w mld zł	-44,6	-25,1	-30,4	-42,2	-29,0	-36,1 ⁶
PKB (ceny stałe) a	103,7	105,0	101,6	101,3	103,3	103,6 ²
spożycie a	102,8	102,0	100,5	100,7	103,1	103,2 ²
w tym w sektorze gospodarstw domowych a	102,5	103,3	100,8	100,2	102,6	103,1 ²
akumulacja brutto a	109,7	112,8	96,1	94,2	112,6	104,2 ²
w tym nakłady brutto na środki trwałe a	99,6	108,8	98,2	98,9	109,8	106,1 ²
wartość dodana brutto a	103,8	105,0	101,6	101,3	103,3	103,4 ²
w tym:						
przemysł a	108,6	107,7	102,7	100,4	104,0	105,4 ²
budownictwo a	106,1	113,5	96,0	94,9	105,0	104,4 ²
handel; naprawa pojazdów samochodowych a	103,9	98,1	103,5	100,1	99,4	103,1 ²
transport i gospodarka magazynowa a	100,5	115,5	107,0	102,8	105,9	100,7 ²

1 Dane opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2011.

2 Szacunek wstępny.

3 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

4 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób.

5 Dane za okres styczeń–wrzesień.

6 Dane wstępne; za okres styczeń–listopad.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju według kwartałów

Wyszczególnienie a – analogiczny okres poprzedniego roku=100	2014				2015				
	kwartały								
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Ludność ¹ (w końcu okresu) w tys.	38486	38484	38492	38479	38457	38450	38455	38446	
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ³ w tys.	5508	5517	5527	5565	5571	5573	5587	5676	
a	100,1	100,7	100,7	101,0	101,1	101,0	101,1	102,0	
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	8895	8872	8857	8857	8868	8878	8881	8898	
a	98,9	98,9	99,1	99,4	99,7	100,1	100,3	100,4	
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys.	2182,2	1912,5	1821,9	1825,2	1860,6	1622,3	1539,4	1563,3	
a	94,3	90,7	87,5	84,6	85,3	84,8	84,5	85,7	
Stopa bezrobocia w % (w końcu okresu)	13,5	12,0	11,5	11,4	11,5	10,2	9,7	9,8	
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	a	100,6	100,3	99,7	99,3	98,5	99,1	99,3	99,4
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu	a	98,8	98,8	98,3	98,2	97,3	97,9	97,6	98,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ³ w zł		3896,97	3943,91	3939,22	4139,42	4053,71	4066,34	4081,90	4280,80
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ³	a	103,7	103,8	103,5	104,0	105,7	104,1	104,4	104,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	a	103,4	103,4	103,8	104,0	104,6	103,1	103,1	103,4
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto rolników indywidualnych	a	102,7	101,1	101,9	102,5	103,7	104,8	103,3	102,8
Mieszkania oddane do użytkowania od początku roku w tys.	a	35,6	66,4	100,1	143,2	31,7	64,0	101,4	147,7
Produkcja sprzedana przemysłu ³ (ceny stałe)	a	104,9	103,7	101,8	102,8	105,3	103,9	104,3	106,0
Produkcja budowlano-montażowa ³ od początku roku (ceny stałe)	a	110,6	109,8	105,5	103,6	103,5	101,0	102,0	102,8
Sprzedaż detaliczna ³ (ceny stałe)	a	105,5	105,1	102,6	103,7	104,4	103,5	102,6	104,4
Sprzedaż usług w transporcie ³ (ceny stałe)	a	105,3	105,6	106,9	104,1	101,4	101,6	101,2	99,3
Sprzedaż usług w łączności ³ (ceny stałe)	a	102,4	100,3	101,1	100,7	104,9	105,5	103,3	105,6
Rentowność obrotu brutto ⁴ w % (od początku roku)		4,5	4,7	4,8	4,3	4,8	5,3	4,6	.
Rentowność obrotu netto ⁴ w % (od początku roku)		3,8	3,9	4,2	3,7	3,9	4,5	3,9	.
Handel zagraniczny ² (od początku roku)									
eksport w mln euro		40617,9	81723,4	122741,0	165773,6	43148,9	88137,3	132271,8	164223,1
import w mln euro		41101,3	82694,1	124455,2	168432,3	41629,1	85850,5	130268,3	160736,3
saldo w mln euro		-483,4	-970,7	-1714,2	-2658,7	1519,8	2286,8	2003,5	3486,8
Budżet państwa (od początku roku)									
dochody w mln zł		66974,9	136321,4	209190,5	283542,7	67825,3	137023,0	210046,4	263764,2
wydatki w mln zł		84465,9	161620,0	231635,1	312519,5	84485,4	163162,8	241181,8	299892,9
wynik w mln zł		-17491,0	-25298,6	-22444,6	-28976,8	-16660,1	-26139,8	-31136,1	-36128,7
PKB (ceny stałe)	a	103,4	103,4	103,3	103,3	103,7	103,3	103,5	.
spożycie w sektorze gospodarstw domowych	a	102,3	103,0	102,4	102,8	103,1	103,1	103,1	.
nakłady brutto na środki trwałe	a	111,9	109,3	109,5	109,5	111,5	106,1	104,6	.

1 Dane opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2011.

2 Szacunek wstępny.

3 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

4 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób.

5 Dane za okres styczeń-listopad.

Sytuacja demograficzna Polski

Trendy zjawisk demograficznych w 2015 r. nie odbiegały od obserwowanych w ostatnich latach. Według wstępnych szacunków, **liczba ludności Polski** w końcu 2015 r. wyniosła ok. 38446 tys. osób i była mniejsza niż rok wcześniej. Na podstawie niepełnych informacji o liczbie rejestracji aktów urodzeń i zgonów pozyskiwanych ze źródeł administracyjnych szacuje się, że w 2015 r. odnotowano ok. 372 tys. **urodzeń żywych** oraz ok. 388 tys. **zgonów**. Zgodnie z tym szacunkiem różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ogółem była ujemna, co oznacza, że w 2015 r. wystąpił **ubytek naturalny**.

Szacuje się, że **umieralność niemowląt** pozostała na poziomie sprzed roku, tj. zarejestrowano ok. 1,5 tys. zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia.

Z wstępnego szacunku wynika, że w minionym roku zawarto ok. 186 tys. **małżeństw**, w tym nieco ponad 60% stanowiły małżeństwa wyznaniowe. W ciągu roku **rozwiódło się** ok. 67 tys. par małżeńskich, a wobec niespełna 2 tys. małżeństw orzeczono separację.

Wychowanie i edukacja w roku szkolnym 2015/2016

W roku szkolnym 2015/2016 zmiany obserwowane w zakresie liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym i w szkołach podstawowych były m.in. efektem wdrażania obowiązku szkolnego wobec dzieci sześcioletnich.

Według wstępnych danych, w roku szkolnym 2015/2016 wychowaniem przedszkolnym objętych jest 1,1 mln dzieci, tj. o 7,8% mniej niż w roku poprzednim. Edukacja wczesna tych dzieci realizowana jest w 21,1 tys. **placówkach wychowania przedszkolnego**¹, z czego 27,9% to placówki niepubliczne. Liczba przedszkoli wynosi 11,3 tys. (tj. 53,6% placówek wychowania przedszkolnego ogółem), oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 7,9 tys. (tj. 37,2%), punktów przedszkolnych – 1,8 tys., a zespołów wychowania przedszkolnego – 0,1 tys. W stosunku do poprzedniego roku szkolnego liczba placówek ogółem spadła o 2,4%, na co wpłynęło ograniczenie liczby oddziałów przedszkolnych przy szkołach – o 8,7%, przy wzroście liczby przedszkoli – o 3,7%. Spośród wszystkich placówek zlokalizowanych w miastach przeważają przedszkola (75,6% placówek), a na wsi – oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (odpowiednio 55,7%).

Liczba dzieci uczących się w **szkołach podstawowych** w roku szkolnym 2015/2016 wynosi 2,5 mln, tj. o 7,1% więcej niż w roku poprzednim. Uczniowie realizują naukę w 13,5 tys. placówek (o 0,1% mniej niż przed rokiem), z których szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych stanowią 1,2 tys.

Liczba gimnazjalistów zmniejszyła się o 1,9% – do 1,1 mln w roku szkolnym 2015/2016. Liczba **gimnazjów** wzrosła o 0,6% i wynosi 7,7 tys., z czego 1,0 tys. to szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Liczba absolwentów szkół podstawowych i gimnazjów w roku szkolnym 2014/2015 była mniejsza niż w poprzednim roku. Szkoły podstawowe ukończyło 346,5 tys. absolwentów (o 1,4% mniej niż rok wcześniej), a gimnazja – 358,0 tys. absolwentów (odpowiednio o 3,4% mniej).

W **szkołach ponadgimnazjalnych** w roku szkolnym 2015/2016, podobnie jak przed rokiem, uczy się 1,4 mln osób. Nauka realizowana jest w 8,1 tys. placówkach szkolnych tego typu (o 7,4% mniej niż w roku szkolnym 2014/2015, w związku ze stopniową likwidacją niektórych typów tych szkół).

Do **liceów ogólnokształcących** uczęszcza 668,4 tys. licealistów (o 5,6% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), z których 57,5% stanowią kobiety. Licea ogólnokształcące

¹ Dotyczy placówek przedszkolnych prowadzących wychowanie i zarejestrowanych w Systemie Informacji Oświatowej; nie obejmuje dziennej opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezarejestrowane w SIO.

wciąż cieszą się największą popularnością, choć ich liczba obniżyła się w skali roku o 2,7% do 3,9 tys. Uczy się w nich 48,5% wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W przypadku **techników** (wraz z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi) zanotowano spadek w skali roku zarówno liczby uczniów (o 2,5%), jak również liczby szkół (o 19,5%). W roku szkolnym 2015/2016 do 2,1 tys. szkół tego typu uczęszcza 519,3 tys. uczniów, a kobiety stanowią 41,2% tej zbiorowości.

W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zanotowano spadek liczby uczniów **zasadniczych szkół zawodowych** – o 5,9% do 178,8 tys., jak również zmniejszenie liczby placówek tego typu – o 2,2% do 1,7 tys. W ogólnej liczbie uczniów zasadniczych szkół zawodowych 32,0% stanowią kobiety. W roku szkolnym 2015/2016 nie funkcjonują już zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych.

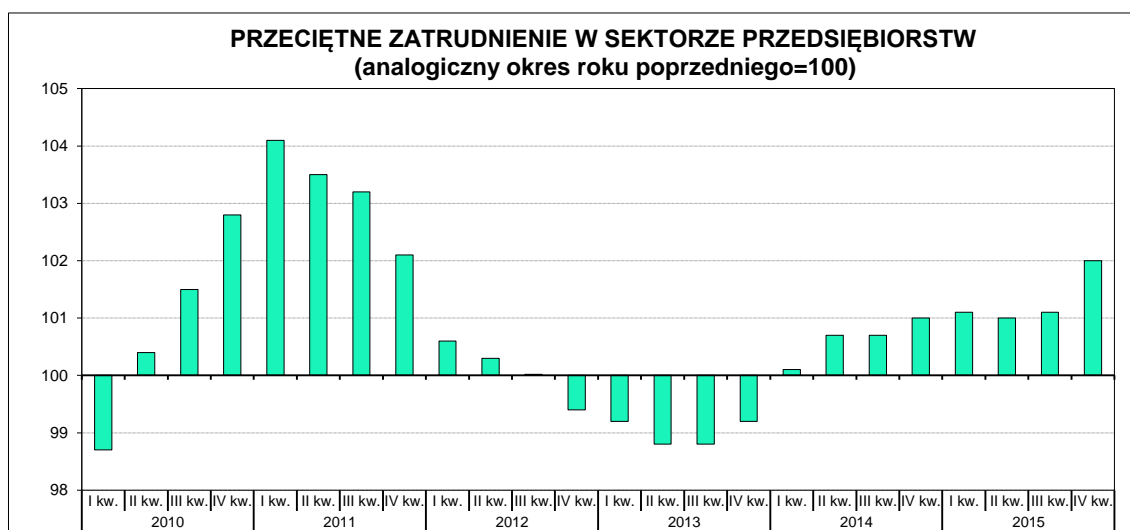
Odnotowano dalsze zwiększenie liczby **specjalnych szkół przysposabiających do pracy** – o 2,1% do 490, przy jednoczesnym spadku liczby uczniów tych szkół – o 2,2% do 10,8 tys. Udział kobiet w ogólnej liczbie uczniów wynosi 41,7%.

W roku szkolnym 2014/2015, w porównaniu z rokiem poprzednim, obniżyła się **liczba absolwentów** liceów ogólnokształcących (o 0,7% do 225,0 tys.), techników (o 0,8% do 113,2 tys.) oraz techników uzupełniających (o 15,3% do 6,0 tys.). Więcej osób ukończyło zasadnicze szkoły zawodowe (wzrost o 38,0% do 56,6 tys.) oraz specjalne szkoły przysposabiające do pracy (o 5,6% do 2,4 tys.).

Liczba uczniów **szkół policealnych** w roku szkolnym 2015/2016 zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 4,1% i wynosi 253,8 tys., z czego 70,8% stanowią kobiety. Nauka jest prowadzona w 2,4 tys. placówkach (o 1,3% mniej niż przed rokiem). Liczba absolwentów z roku szkolnego 2014/2015 była niższa o 6,8% w porównaniu z poprzednim rokiem i wyniosła 78,2 tys.

Rynek pracy

Według danych szacunkowych, w końcu 2015 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej ukształtowała się na poziomie wyższym niż przed rokiem (wzrost o ok. 2%). Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. było nieco większe niż przed rokiem, a tempo wzrostu w kolejnych okresach umacniało się. Sukcesywnie obniżała się w skali roku stopa bezrobocia rejestrowanego oraz według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności. Mniejszy niż w 2014 r. był napływ do bezrobocia; jednocześnie zmniejszyła się liczba osób skreślonych z rejestru bezrobotnych.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw² w 2015 r. ukształtowało się na poziomie 5601,6 tys. osób i było o 1,3% większe niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 0,6%). Zatrudnienie zwiększyło się m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 4,2%), przetwórstwie przemysłowym (o 2,6%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz transporcie i gospodarce magazynowej (po 2,2%), a także w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,4%). Utrzymał się spadek zatrudnienia w górnictwie i wydobywaniu (o 7,1% wobec spadku o 6,5% przed rokiem), budownictwie (o 5,8%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,0%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,4%). Zatrudnienie zmniejszyło się również w obsłudze rynku nieruchomości (o 1,9% wobec wzrostu o 1,9% rok wcześniej).

² W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Przeciętne zatrudnienie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2015		2014		2015	
	XII		I-XII			
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w tys.	
Sektor przedsiębiorstw	5625,8	101,4	101,1	100,6	101,3	5601,6
w tym:						
Przemysł	2516,4	101,3	101,5	101,1	101,5	2510,7
górnictwo i wydobywanie	138,8	91,6	92,5	93,5	92,9	145,9
przetwórstwo przemysłowe	2138,9	102,4	102,6	102,1	102,6	2124,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	120,1	95,5	94,4	94,5	95,6	122,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	118,6	101,3	102,0	102,4	101,4	117,9
Budownictwo	380,9	94,7	93,2	92,3	94,2	386,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1162,6	102,1	101,6	101,3	102,2	1154,4
Transport i gospodarka magazynowa	496,9	102,4	100,9	100,1	102,2	494,5
Zakwaterowanie i gastronomia	101,8	94,0	101,7	98,8	95,0	102,9
Informacja i komunikacja	197,7	107,6	103,7	103,1	107,6	194,1
Obsługa rynku nieruchomości	93,2	98,1	101,6	101,9	98,1	93,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	184,3	99,3	106,5	107,1	100,3	184,0
Administrowanie i działalność wspierająca	354,3	106,7	102,1	102,4	104,2	343,4

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu największy wzrost przeciętnego zatrudnienia w stosunku do 2014 r. obserwowano w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją mebli (o 6,3%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 4,9%), magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (o 3,8%), transportem lądowym i rurociągowym (o 3,7%), produkcją maszyn i urządzeń oraz produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (po 3,3%). Wzrost zatrudnienia notowano również m.in. w produkcji wyrobów z metali (o 3,0%) oraz handlu detalicznym (o 2,7%). Spadek, większy niż przed rokiem, notowano w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (11,9% wobec 9,5%). Mniejszy spadek zatrudnienia obserwowano w budowie budynków (6,1%), robotach budowlanych specjalistycznych (5,9%), budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (5,5%) oraz produkcji odzieży (1,8%).

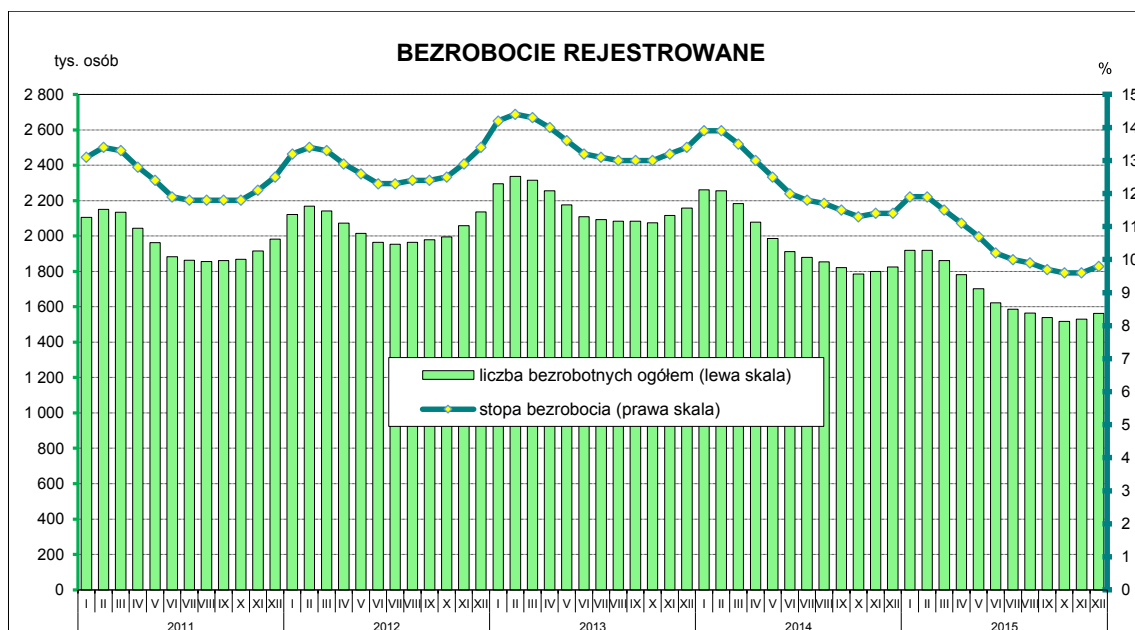
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w kolejnych kwartałach kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego=100							
Sektor przedsiębiorstw	100,1	100,7	100,7	101,0	101,1	101,0	101,1	102,0
w tym:								
Przemysł.....	100,5	101,1	101,2	101,6	101,8	101,4	101,4	101,6
górnictwo i wydobywanie.....	94,2	93,7	92,9	93,0	94,1	93,0	92,8	91,6
przetwórstwo przemysłowe	101,2	102,1	102,4	102,7	102,9	102,5	102,3	102,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	96,4	95,0	92,4	94,1	94,7	94,7	97,2	95,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	103,0	102,7	101,9	102,0	100,8	100,8	101,1	102,8
Budownictwo.....	91,3	92,8	92,5	92,5	93,9	93,3	94,8	94,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	100,5	101,5	101,7	101,7	102,2	102,0	101,8	102,8
Transport i gospodarka magazynowa	99,6	99,6	100,4	100,7	102,0	102,3	102,0	102,4
Zakwaterowanie i gastronomia.....	98,4	98,4	98,3	100,0	94,7	95,8	94,9	94,5
Informacja i komunikacja	102,7	102,8	103,1	103,6	103,4	103,6	105,6	117,7
Obsługa rynku nieruchomości.....	101,5	101,8	102,8	101,5	98,1	98,0	97,7	98,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	105,7	106,8	109,4	106,5	100,7	100,6	98,4	101,4
Administrowanie i działalność wspierająca...	104,8	102,2	99,8	102,9	101,8	103,9	105,0	106,1

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

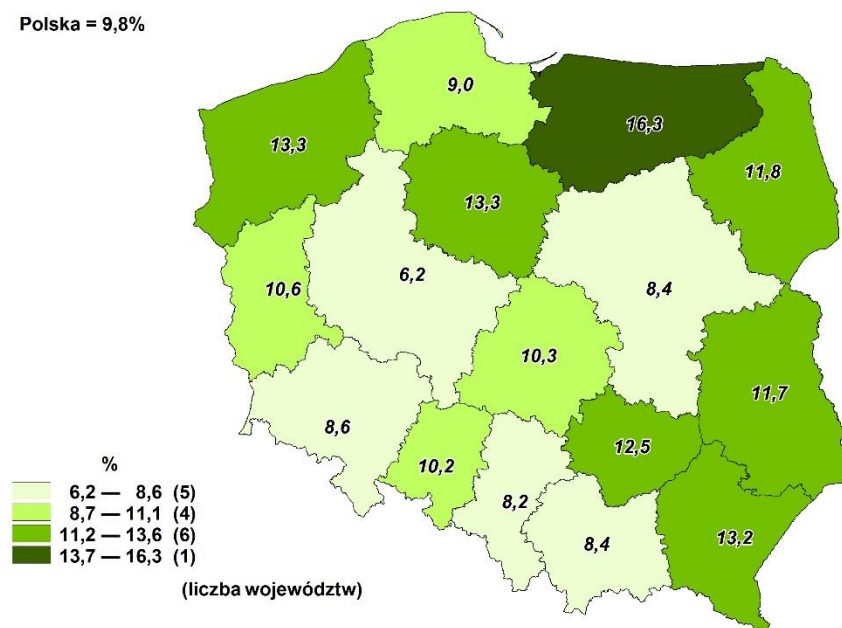
W grudniu 2015 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5625,8 tys. osób i było o 1,4% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2014 r.

W końcu grudnia 2015 r. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 1563,3 tys. i była wyższa o 2,1% (tj. o 32,7 tys. osób) niż w listopadzie ub. roku, ale niższa o 14,3% (tj. o 261,8 tys.) niż przed rokiem. **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 9,8%, tj. zwiększyła się o 0,2 p.proc. w porównaniu z poprzednim miesiącem i była niższa o 1,6 p.proc. niż w grudniu 2014 r.

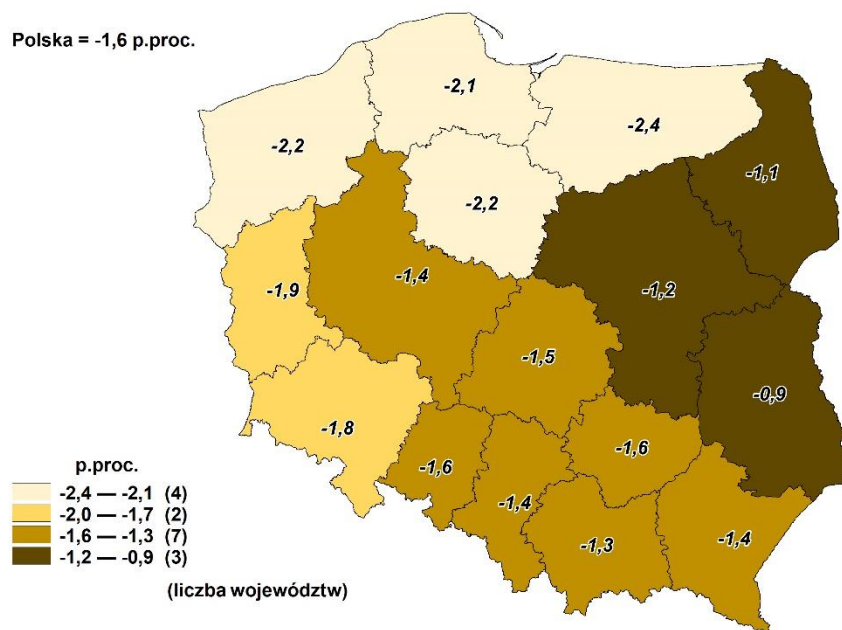
STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Stan w końcu grudnia 2015 r.

Polska = 9,8%

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Grudzień 2015 r. do grudnia 2014 r.

Polska = -1,6 p.proc.

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w końcu grudnia 2015 r. w granicach od 6,2% w wielkopolskim do 16,3% w warmińsko-mazurskim. W skali miesiąca stopa bezrobocia nieznacznie zwiększyła się w większości województw (poza województwami mazowieckim i pomorskim, w których pozostała na niezmiennym poziomie). Największy wzrost notowano w województwie opolskim (o 0,6 p.proc.), a najmniejszy – w województwach: dolnośląskim, śląskim oraz wielkopolskim (o 0,1 p.proc.). W porównaniu z grudniem 2014 r. stopa bezrobocia spadła we wszystkich województwach, najbardziej w województwie warmińsko-mazurskim (o 2,4 p.proc.), a najmniej – w województwie lubelskim (o 0,9 p.proc.).

W końcu grudnia 2015 r. w **strukturze bezrobotnych zarejestrowanych** udział kobiet był wyższy niż przed rokiem o 0,7 p.proc. i wyniósł 52,2%. Zwiększył się także udział osób wcześniej pracujących (o 1,3 p.proc. do 84,0%) oraz osób nieposiadających kwalifikacji zawodowych (o 0,4 p.proc. do 30,6%). Zmniejszył się natomiast udział osób bez prawa do zasiłku (o 0,6 p.proc. do 86,1%) i absolwentów (o 0,1 p.proc. do 4,6%).

Spśród osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, osoby długotrwale bezrobotne³ stanowiły 56,3% zarejestrowanych ogółem. Liczba osób bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia wyniosła 459,2 tys., co stanowiło 29,4% ogółu bezrobotnych (w tym osoby w wieku poniżej 25 roku życia stanowiły 15,1%). Wśród bezrobotnych ogółem 27,5% stanowiły osoby w wieku powyżej 50 roku życia. Liczba osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyniosła 33,3 tys., tj. 2,1% ogółu bezrobotnych. Osób bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia było 240,0 tys. (tj. 15,4% ogółu bezrobotnych), a posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia – 2,2 tys. (odpowiednio 0,1%). Odsetek osób bezrobotnych niepełnosprawnych wyniósł 6,1% (tj. 95,2 tys.).

W 2015 r. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 2368,8 tys. osób, tj. była o 3,4% niższa niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zwiększył się w porównaniu z notowanym przed rokiem (o 1,2 p.proc. do 82,2%). Wzrósł również udział osób zamieszkałych na wsi (o 0,5 p.proc. do 42,8%). Zmniejszył się natomiast udział osób dotychczas niepracujących (o 1,9 p.proc. do 17,4%), absolwentów (o 0,7 p.proc. do 10,2%) oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,4 p.proc. do 4,8%).

Z ewidencji bezrobotnych w 2015 r. **skreślono** 2630,6 tys. osób, tj. o 5,6% mniej niż przed rokiem. Główną przyczynę wyrejestrowania z ewidencji nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 1283,9 osób (wobec 1285,8 tys. w 2014 r.). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się wobec obserwowanego przed rokiem o 2,7 p.proc. do 48,8%. Mniej osób niż w 2014 r. podjęło pracę niesubsydiowaną (1092,9 tys. osób wobec 1122,4 tys.), ale więcej – subsydiowaną

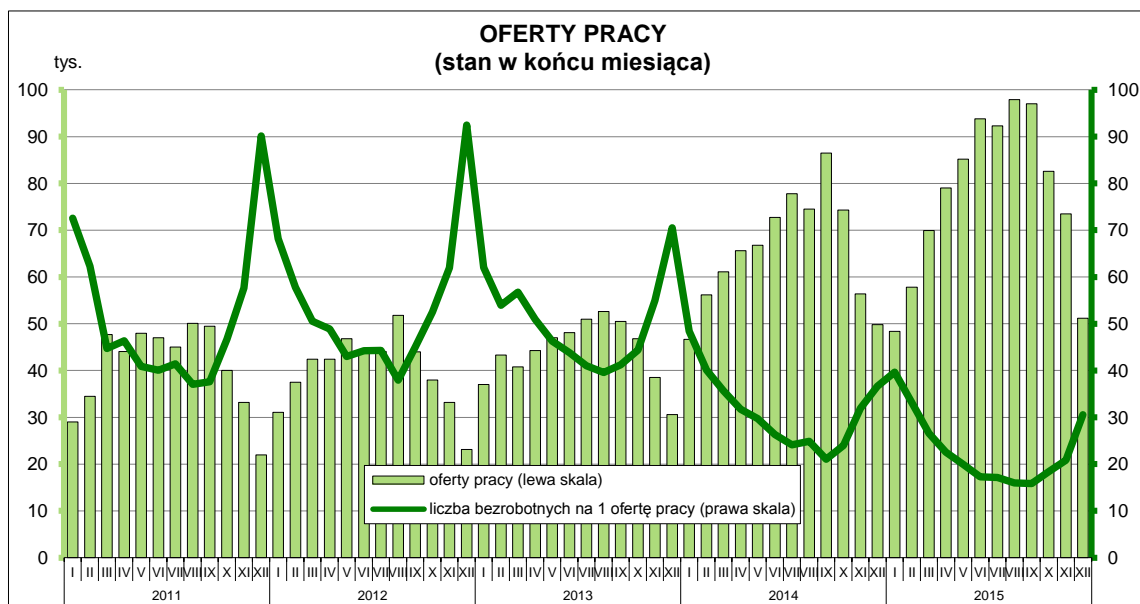
³ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

(191,0 tys. wobec 163,4 tys.). Zmniejszył się udział osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 4,2 p.proc. do 22,3%), osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem stażu lub szkolenia u pracodawców (o 1,0 p.proc. do 9,7%), osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe (o 0,3 p.proc. do 0,9%) oraz osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,1 p.proc. do 6,0%). Zwiększył się natomiast odsetek osób, które nabyły uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego (o 0,1 p.proc. do 1,4%).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (w końcu okresu):								
w tys. osób.....	2182,2	1912,5	1821,9	1825,2	1860,6	1622,3	1539,4	1563,3
analogiczny okres roku poprzedniego=100	94,3	90,7	87,5	84,6	85,3	84,8	84,5	85,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani:								
w tys. osób.....	650,1	498,9	625,9	677,9	624,2	500,1	596,0	648,5
analogiczny okres roku poprzedniego=100	85,9	90,0	90,4	96,1	96,0	100,2	95,2	95,7
Bezrobotni wyrejestrowani:								
w tys. osób.....	626,5	768,5	716,5	674,6	588,8	738,4	678,9	624,6
analogiczny okres roku poprzedniego=100	108,2	101,1	99,8	106,9	94,0	96,1	94,7	92,6
Płynność bezrobocia (napływ - odpływ).....	23,6	-269,6	-90,6	3,3	35,4	-238,4	-82,9	23,9
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %.....	13,5	12,0	11,5	11,4	11,5	10,2	9,7	9,8

W 2015 r. do urzędów pracy zgłoszono 1279,0 tys. **ofert zatrudnienia**⁴, tj. o 16,8% więcej niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 13,7% ogółu ofert (wobec 16,4% przed rokiem). W końcu grudnia 2015 r. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 28,4% ogółu ofert (wobec 36,5% przed rokiem). Spośród

⁴ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

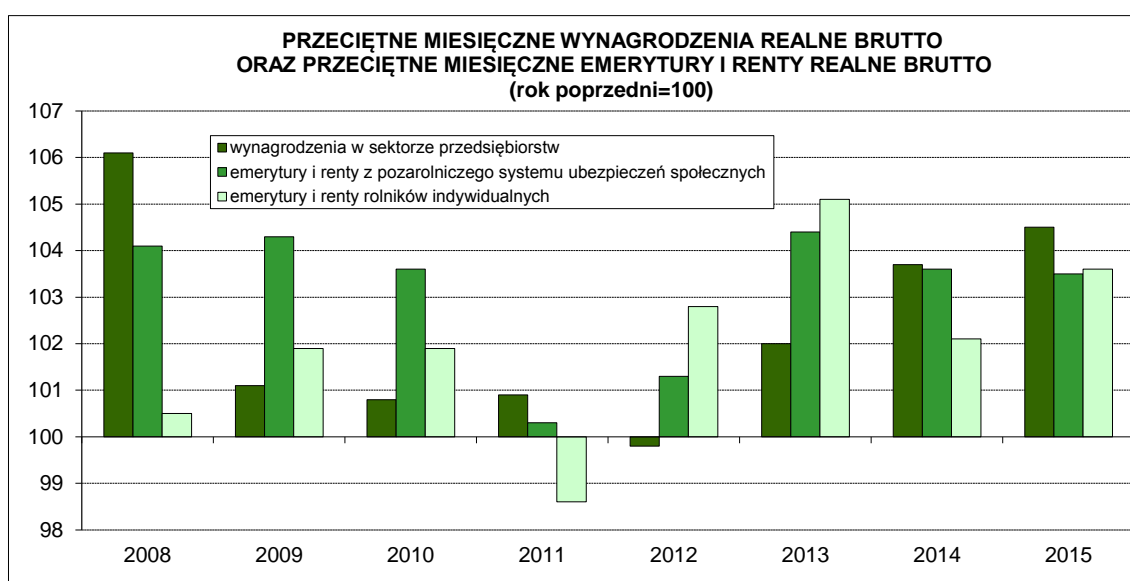
wszystkich ofert 1,7% dotyczyło stażu, 7,1% było adresowanych do osób niepełnosprawnych, a 0,4% – do absolwentów.

W ramach zwolnień grupowych w 2015 r. pracodawcy zadeklarowali zwolnienie mniejszej niż przed rokiem liczby pracowników; 605 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 24,6 tys. pracowników, w tym 3,1 tys. osób z sektora publicznego (przed rokiem odpowiednio 784 zakłady, 41,9 tys. pracowników, w tym 8,6 tys. z sektora publicznego).

W 2015 r. zarejestrowano 14 **strajków**, w których uczestniczyło 19,1 tys. pracowników, tj. 63,6% zatrudnionych w jednostkach, w których wystąpiły strajki (w 2014 r. odpowiednio 3 strajki, 0,8 tys. strajkujących pracowników, tj. 30,7% zatrudnionych). Straty czasu pracy z tytułu uczestnictwa w strajkach wyniosły 857,2 tys. roboczogodzin, tj. 45 godzin nieprzepracowanych przez 1 strajkującego (w 2014 r. odpowiednio 1,7 tys. roboczogodzin, tj. 2 godziny).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W 2015 r. utrzymało się stabilne tempo wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto w sektorze przedsiębiorstw, nieco wolniejsze niż przed rokiem. Przy spadku cen konsumpcyjnych, dynamika siły nabywczej przeciętnych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw była najwyższa od 2008 r. Wzrost przeciętnych nominalnych i realnych emerytur i rent brutto w obu systemach był wolniejszy niż wynagrodzeń, przy czym świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wzrosły w mniejszym stopniu niż przed rokiem, a rolników indywidualnych – w większym.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw⁵ w 2015 r. ukształtowało się na poziomie 4121,41 zł i było o 3,5% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,7% w 2014 r.). Wzrost odnotowano we wszystkich sekcjach, największy m.in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 5,6%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,3%) oraz budownictwie (o 4,9%).

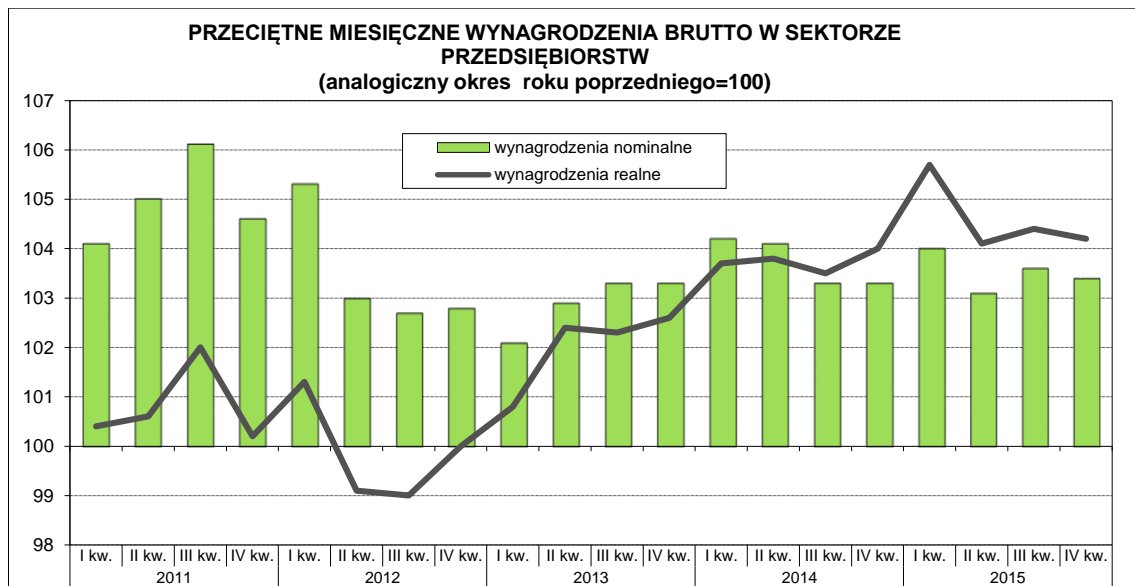
Płace wzrosły we wszystkich działach o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w tym w budowie budynków (o 7,0%), robotach budowlanych specjalistycznych (o 6,2%), handlu hurtowym (o 4,2%), produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych oraz handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (po 4,1%).

⁵ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2015		2014		2015	
	w zł	XII		I-XII		w zł
		analogiczny okres roku poprzedniego=100				
Sektor przedsiębiorstw	4515,28	103,1	103,7	103,7	103,5	4121,41
w tym:						
Przemysł	4718,18	101,9	103,0	103,2	102,6	4195,25
górnictwo i wydobywanie	12005,57	98,4	103,9	101,8	100,8	6925,41
przetwórstwo przemysłowe	4050,32	103,9	104,9	104,3	103,6	3883,09
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	8345,05	106,6	100,7	103,0	102,9	6563,41
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	4560,29	102,4	105,9	103,2	103,3	3982,75
Budownictwo	4333,80	105,7	105,7	104,3	104,9	4076,50
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	3890,47	104,0	104,0	103,9	103,9	3701,51
Transport i gospodarka magazynowa	3998,20	101,8	104,0	103,8	102,0	3828,60
Zakwaterowanie i gastronomia	2940,47	103,6	103,8	103,9	104,4	2888,08
Informacja i komunikacja	7363,88	105,3	102,5	103,0	104,8	7226,53
Obsługa rynku nieruchomości	5114,32	104,6	103,6	103,9	103,9	4340,75
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	6543,30	106,3	104,5	104,0	105,6	6086,85
Administrowanie i działalność wspierająca	2963,95	105,2	105,8	105,3	105,3	2900,72

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W grudniu 2015 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 4515,28 zł i było wyższe niż przed rokiem o 3,1% (w listopadzie 2015 r. wzrost wyniósł 4,0%). Płace wzrosły w większości sekcji, w tym najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6,6%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 6,3%) oraz

budownictwie (o 5,7%). Niższe niż w grudniu 2014 r. były przeciętne wynagrodzenia w górnictwie i wydobywaniu (o 1,6%), na co wpłynęło przesunięcie terminu wypłat nagród.

Wzrost płac odnotowano w większości działów, największy w budowie budynków (o 7,8%), produkcji mebli oraz robotach budowlanych specjalistycznych (po 6,1%), handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie oraz produkcji odzieży (po 5,3%). Niższe płace odnotowano natomiast w magazynowaniu i działalności usługowej wspierającej transport (o 6,3%) oraz w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 0,6%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w kolejnych kwartałach kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego=100							
Sektor przedsiębiorstw	104,2	104,1	103,3	103,3	104,0	103,1	103,6	103,4
w tym:								
Przemysł.....	104,1	103,9	102,6	102,4	103,2	102,3	102,4	102,7
górnictwo i wydobywanie.....	104,5	101,5	99,7	101,8	99,6	101,2	101,5	101,5
przetwórstwo przemysłowe.....	104,9	105,2	103,4	103,9	104,3	103,2	103,5	103,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	102,6	103,3	106,2	100,2	105,2	100,4	98,6	106,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	102,5	102,8	103,2	104,3	103,6	103,1	102,9	103,3
Budownictwo.....	104,2	105,1	102,8	104,8	105,2	104,1	106,2	104,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	103,3	104,6	103,7	104,1	105,1	103,5	104,1	102,9
Transport i gospodarka magazynowa.....	106,6	102,9	103,3	102,4	99,7	102,9	103,3	102,1
Zakwaterowanie i gastronomia.....	103,9	103,3	103,8	104,4	105,7	103,7	104,1	104,3
Informacja i komunikacja.....	104,5	101,9	102,8	102,8	104,4	106,5	104,4	104,0
Obsługa rynku nieruchomości.....	102,8	104,1	104,8	104,0	103,6	103,7	104,1	103,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	102,6	104,9	102,9	105,6	106,6	103,7	106,8	105,2
Administrowanie i działalność wspierająca.....	104,3	105,3	107,3	104,6	108,0	103,4	103,5	106,3

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

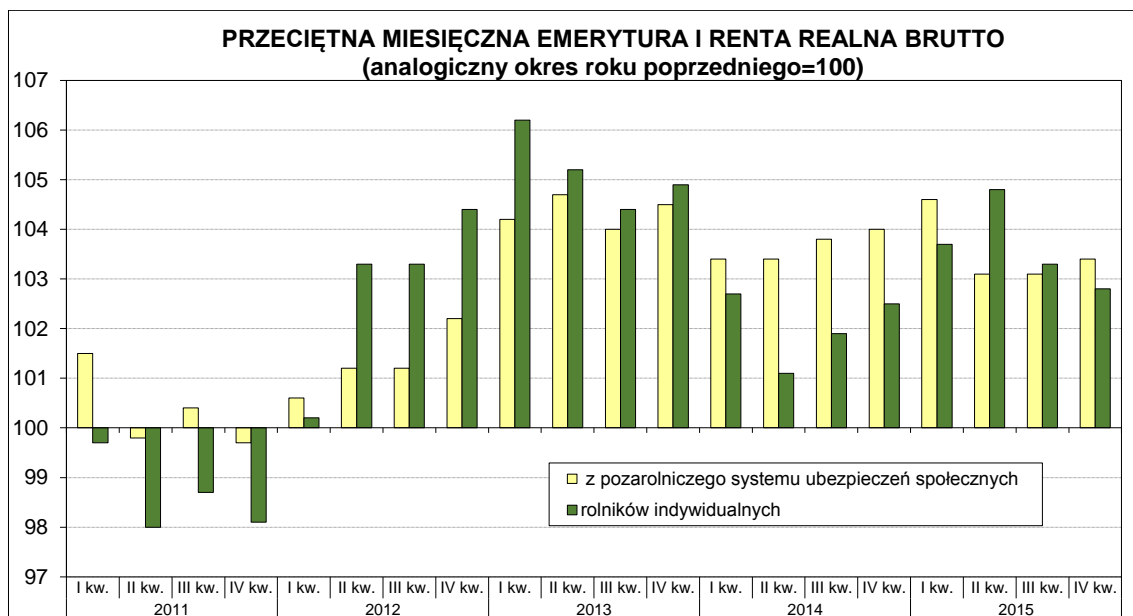
Kwota wynagrodzeń w 2015 r. w sektorze przedsiębiorstw była wyższa niż w 2014 r. o 4,9% (przed rokiem wzrost o 4,4%).

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. była wyższa niż przed rokiem o 4,5% (wobec wzrostu o 3,7% w 2014 r.). Najwyższą dynamikę odnotowano w I kwartale (wzrost o 5,7%), a najniższą – w II kwartale (wzrost o 4,1%). W grudniu 2015 r. przeciętna miesięczna płaca realna brutto była wyższa w skali roku o 3,8% (wobec wzrostu o 4,7% rok wcześniej).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014	2015					
		I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII
Przeciętna liczba emerytów i rencistów:							
w tys. osób	8870,3	8879,4	8868,0	8878,2	8884,4	8887,2	8897,5
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	99,1	100,1	99,7	100,1	100,3	100,3	100,4
Pobierający emerytury i renty:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń							
społecznych w tys. osób	7658,7	7676,5	7669,9	7677,7	7675,5	7682,2	7693,0
rolników indywidualnych w tys. osób.....	1211,6	1202,9	1198,1	1200,5	1208,9	1205,0	1204,5
Przeciętna emerytura i renta:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń							
społecznych w zł.....	1991,14	2049,25	2020,29	2050,57	2058,43	2067,60	2068,27
analogiczny okres poprzedniego roku=100..	103,6	102,9	103,1	102,4	102,9	103,3	103,3
rolników indywidualnych w zł	1144,73	1179,52	1161,39	1194,08	1182,47	1180,25	1172,41
analogiczny okres poprzedniego roku=100..	102,1	103,0	102,2	104,1	103,1	102,7	102,6

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w 2015 r. wyniosła 2049,25 zł i wzrosła w skali roku o 2,9%. Siła nabywcza tych świadczeń zwiększyła się o 3,5%. W grudniu 2015 r. nominalna emerytura i renta brutto w systemie pracowniczym ukształtowała się na poziomie 2068,27 zł i wzrosła w skali roku o 3,3%, natomiast realnie zwiększyła się o 3,4%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w 2015 r. ukształtowała się na poziomie 1179,52 zł i wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem o 3,0%. Siła nabywcza tych świadczeń wzrosła o 3,6%. W grudniu 2015 r. przeciętna nominalna emerytura i renta brutto w systemie rolników

indywidualnych wyniosła 1172,41 zł i była wyższa niż przed rokiem o 2,6%, a realnie wzrosła o 2,7%.

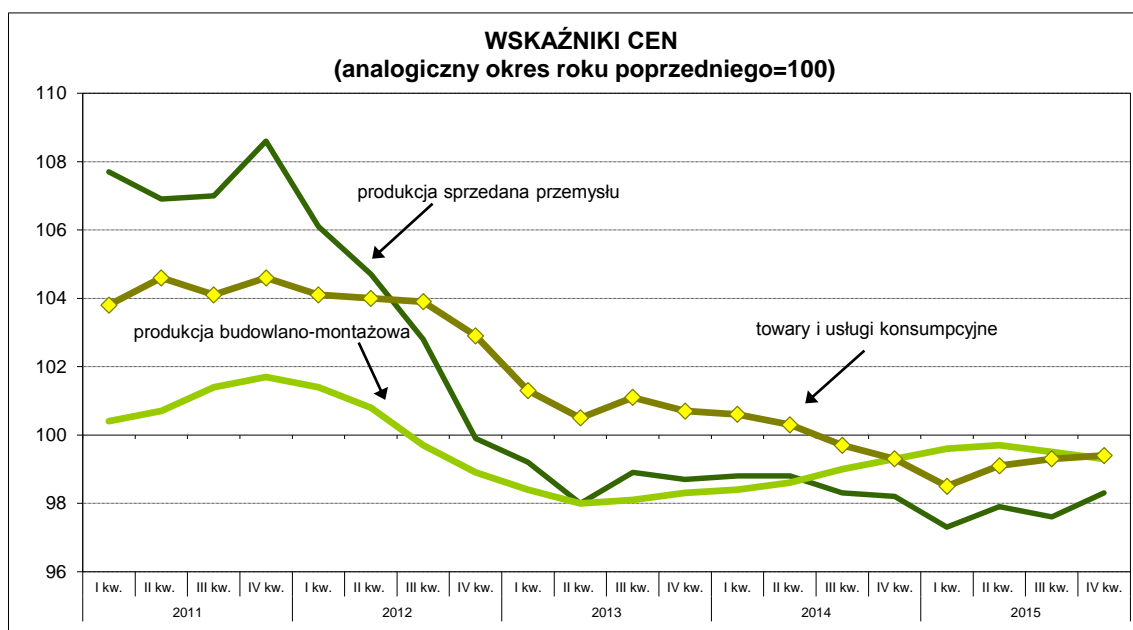
Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) w 2015 r. wyniosła 2069,8 mln zł, tj. spadła o 11,1% w porównaniu z rokiem poprzednim. W grudniu 2015 r. wypłacono bezrobotnym 154,3 mln zł, tj. o 2,5% więcej niż przed miesiącem i o 10,8% mniej niż przed rokiem.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w 2015 r. wyniosła 2292,6 mln zł i była o 3,3% mniejsza niż rok wcześniej. W grudniu 2015 r. wypłacono ogółem świadczenia na kwotę 191,0 mln zł, tj. zbliżoną do notowanej przed rokiem, ale o 0,7% mniejszą niż w poprzednim miesiącu.

Wypłaty z Funduszu Emerytur Pomostowych w 2015 r. pobierało przeciętnie 13,7 tys. osób, a suma wypłaconych świadczeń wyniosła 398,7 mln zł (wzrost o 32,5% w porównaniu do poprzedniego roku). W grudniu 2015 r. zrealizowano 15,3 tys. wypłat z tego źródła (wobec 11,8 tys. przed rokiem), a ich łączna kwota ukształtowała się na poziomie 37,1 mln zł, tj. o 32,3% większym niż przed rokiem.

Ceny

W 2015 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były niższe niż przed rokiem, ale w kolejnych miesiącach skala spadku stopniowo słabła. Średnioroczny wskaźnik cen konsumpcyjnych kształtował się poniżej założonego w ustawie budżetowej. Niższe niż przed rokiem były ceny towarów konsumpcyjnych, natomiast wzrosły ceny usług. Pogłębił się spadek cen towarów i usług związanych z transportem oraz żywności i napojów bezalkoholowych. Niższe w skali roku były ceny odzieży i obuwia. Znacznie szybciej niż przed rokiem rosły ceny towarów i usług w zakresie łączności i zdrowia. W porównaniu z 2014 r. zwiększyła się skala spadku cen producentów w przemyśle, a zmniejszyła – w budownictwie.

Według wstępnych danych, spadek **cen produkcji sprzedanej przemysłu** w 2015 r. w stosunku do poprzedniego roku wyniósł 2,2% (wobec 1,5% w 2014 r.). Ceny producentów obniżyły się w sekcjach górnictwo i wydobywanie (o 3,9%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 2,6%). Wzrost cen zanotowano natomiast w sekcjach: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 1,2%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,7%). W zakresie przetwórstwa przemysłowego obserwowano spadek cen m.in. produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 21,7%), artykułów spożywczych (o 2,9%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 1,8%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 1,5%), napojów (o 1,1%), a także wyrobów z metali oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (po 1,0%). Niższe niż w poprzednim roku były również ceny produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 0,6%), urządzeń

elektrycznych (o 0,4%) oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 0,3%). Na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem kształtowały się ceny produkcji mebli. Wzrosły natomiast ceny m.in. produkcji maszyn i urządzeń (o 0,3%), papieru i wyrobów z papieru (o 0,8%), metali (o 1,2%), a także komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 2,1%).

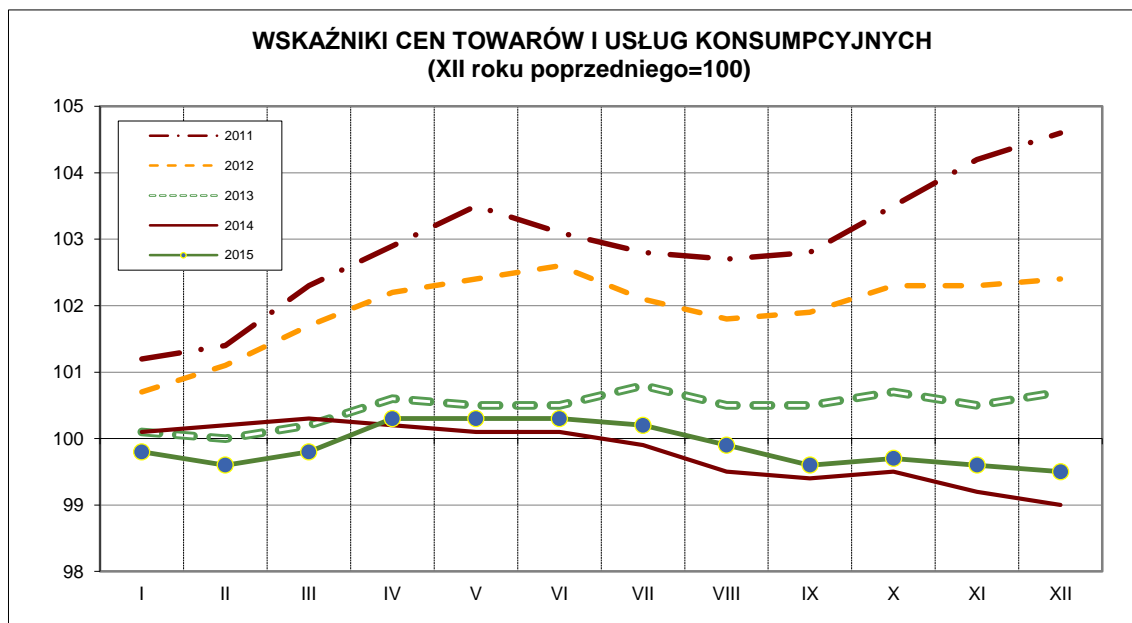
W grudniu 2015 r. obserwowano spadek cen produkcji sprzedanej przemysłu o 0,8% w skali roku. Obniżyły się ceny w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 7,1%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 0,7%). Na poziomie sprzed roku pozostały ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, natomiast wzrosły w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 0,5%). Wyższe były ceny w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – o 3,8% oraz wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i handlu energią elektryczną – o 1,9%, przy spadku cen wytwarzania paliw gazowych; dystrybucji i handlu paliwami gazowymi w systemie sieciowym – o 5,4%. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego, spadek cen obserwowano m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 14,3%), metali (o 2,6%), a także chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (po 1,0%). Niższe były również ceny produkcji wyrobów z metali (o 0,9%), napojów (o 0,8%) oraz wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 0,3%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem kształtowały się ceny produkcji artykułów spożywczych, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz mebli. Wzrosły natomiast ceny m.in. produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 0,3%), urządzeń elektrycznych (o 0,8%), maszyn i urządzeń (o 1,0%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 2,6%), a także papieru i wyrobów z papieru (o 3,9%).

Według wstępnych danych, w grudniu 2015 r. ceny produkcji sprzedanej przemysłu były o 0,2% niższe niż przed miesiącem. Spadek cen notowano w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 1,0%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 0,2%). Ceny w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji były zbliżone do obserwowanych w listopadzie 2015 r.

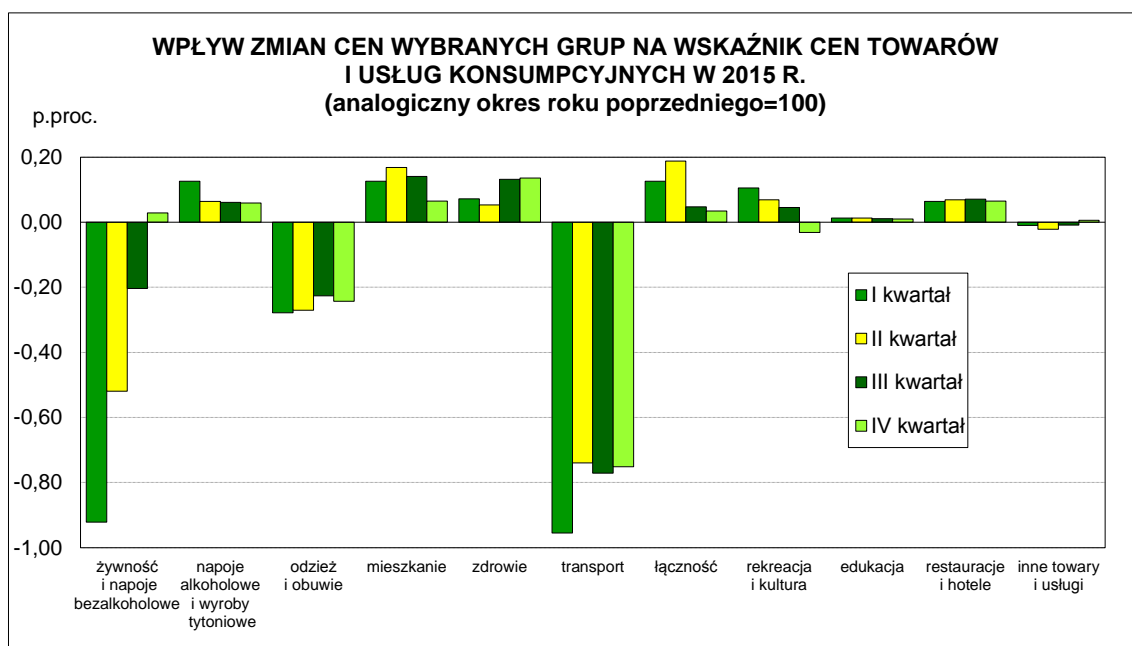
Szacuje się, że w 2015 r. **ceny produkcji budowlano-montażowej** były niższe niż w poprzednim roku o 0,5% (wobec spadku o 1,2% w 2014 r.). Ceny budowy budynków obniżyły się o 0,9%, a budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 0,8%. Wzrosły natomiast ceny robót budowlanych specjalistycznych (o 0,4%). W grudniu 2015 r. notowano spadek cen produkcji budowlano-montażowej w skali roku o 0,9%. W porównaniu z poprzednim miesiącem ceny w budownictwie były niższe o 0,1%.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2014	Grudzień roku poprzedniego=100					
XII.....	97,3	98,7	96,7	101,2	101,5	99,2
2015						
XII	99,2	92,9	99,3	100,0	100,5	99,1
2014	Miesiąc poprzedni=100					
XI	99,5	99,6	99,4	100,1	99,9	99,9
XII.....	98,8	99,0	98,6	99,9	100,0	99,9
2015						
I	99,9	97,4	99,9	100,5	100,5	99,9
II.....	99,9	100,8	99,8	100,1	99,9	99,9
III.....	100,1	102,2	100,0	100,1	100,1	100,0
IV	99,6	99,5	99,6	100,1	100,2	100,0
V	100,4	97,9	100,5	100,0	100,6	99,9
VI	100,6	99,2	100,7	100,1	100,0	100,0
VII.....	99,6	97,7	99,6	100,1	99,9	99,9
VIII.....	99,3	98,2	99,3	99,7	100,1	99,9
IX	99,9	100,6	100,0	99,4	99,6	99,9
X.....	100,1	101,8	100,1	99,8	99,7	99,9
XI	100,0	98,3	100,0	100,1	99,9	99,9
XII	99,8	99,0	99,8	100,0	100,0	99,9
2014	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
XI	98,4	98,8	98,0	101,3	101,5	99,4
XII.....	97,3	98,7	96,7	101,2	101,5	99,2
I-III.....	98,8	91,0	99,0	100,8	100,8	98,4
IV-VI.....	98,8	93,9	98,8	101,1	100,9	98,6
VII-IX.....	98,3	97,8	97,9	101,1	101,5	99,0
X-XII.....	98,2	98,8	97,7	101,2	101,5	99,3
I-XII.....	98,5	95,3	98,3	101,1	101,2	98,8
2015						
I	97,2	95,5	96,7	101,2	101,3	99,5
II.....	97,2	97,1	96,6	101,2	101,3	99,6
III.....	97,5	101,6	96,8	101,2	101,1	99,7
IV	97,3	101,8	96,6	101,1	101,5	99,7
V	97,9	99,0	97,3	101,1	101,8	99,7
VI	98,6	98,6	98,1	101,1	101,9	99,6
VII.....	98,2	94,2	98,0	101,1	101,5	99,6
VIII.....	97,3	92,7	96,9	100,8	101,5	99,4
IX	97,2	92,8	96,9	100,1	100,6	99,4
X.....	97,7	94,1	97,5	99,9	100,4	99,3
XI	98,2	92,8	98,1	99,8	100,5	99,3
XII	99,2	92,9	99,3	100,0	100,5	99,1
I-III.....	97,3	98,0	96,7	101,2	101,3	99,6
IV-VI.....	97,9	99,8	97,3	101,1	101,7	99,7
VII-IX.....	97,6	93,2	97,3	100,6	101,2	99,5
X-XII.....	98,3	93,3	98,3	99,9	100,5	99,3
I-XII.....	97,8	96,1	97,4	100,7	101,2	99,5

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** były niższe niż przed rokiem o 0,9% (w 2014 r. kształtowały się na poziomie zbliżonym do 2013 r.). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych w 2015 r. miały spadki cen towarów i usług związanych z transportem, żywności i napojów bezalkoholowych oraz odzieży i obuwia, które obniżyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,81 p.proc., 0,41 p.proc. i 0,25 p.proc. Wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem podwyższył wskaźnik ogółem o 0,13 p.proc.

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność	napoje	odzież	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja	edukacja	restauracje
		i napoje	alkoholowi								
2014											
Grudzień roku poprzedniego=100											
XII.....	99,0	96,8	103,5	95,0	100,4	99,4	93,5	103,0	101,3	101,3	101,3
2015											
XII.....	99,5	99,9	100,9	95,5	100,3	102,6	93,2	100,8	99,2	100,9	101,2
2014											
Miesiąc poprzedni=100											
XI.....	99,8	99,9	100,1	99,8	100,0	99,9	98,0	99,3	100,3	100,0	100,0
XII.....	99,7	100,0	99,9	98,9	100,0	100,0	97,6	100,0	100,0	100,0	100,1
2015											
I.....	99,8	100,8	100,1	96,4	100,3	100,5	95,1	100,0	100,7	100,1	100,1
II.....	99,9	100,0	100,6	98,1	99,9	100,1	99,0	100,0	100,2	100,0	100,0
III.....	100,2	99,9	100,2	100,8	100,0	100,1	101,9	100,2	99,8	100,0	100,2
IV.....	100,4	100,6	100,0	103,1	100,1	100,0	100,9	100,8	100,1	100,0	100,3
V.....	100,0	99,8	100,0	100,0	100,1	100,2	100,6	99,6	99,5	100,0	100,2
VI.....	100,0	100,1	100,1	99,2	100,0	100,1	100,8	99,3	100,5	99,9	100,1
VII.....	99,9	98,9	100,0	97,5	100,0	101,5	101,0	101,6	100,7	100,1	100,1
VIII.....	99,6	99,3	100,0	97,6	100,0	100,4	98,9	100,0	100,2	100,0	100,1
IX.....	99,7	100,6	100,0	100,9	99,7	99,9	96,8	99,8	98,2	100,5	100,1
X.....	100,1	100,4	100,0	103,3	100,0	100,0	98,7	99,7	99,7	100,3	99,9
XI.....	99,9	99,7	100,0	99,7	100,1	99,9	100,3	99,9	99,7	100,0	100,1
XII.....	99,8	99,9	100,0	99,0	100,0	100,0	99,2	100,0	99,8	100,0	100,1
2014											
Analogiczny okres roku poprzedniego=100											
XI.....	99,4	97,5	103,6	95,4	100,4	99,3	96,3	103,0	100,6	101,3	101,3
XII.....	99,0	96,8	103,5	95,0	100,4	99,4	93,5	103,0	101,3	101,3	101,3
I-III.....	100,6	101,5	103,6	95,4	101,9	100,3	98,0	96,2	102,6	93,8	101,5
IV-VI.....	100,3	99,6	103,9	95,4	101,6	100,3	99,1	99,5	100,4	93,8	101,5
VII-IX.....	99,7	98,1	103,8	95,1	100,6	100,3	98,1	103,5	100,5	96,3	101,3
X-XII.....	99,3	97,4	103,6	95,3	100,5	99,8	95,6	101,8	100,7	101,3	101,3
I-XII.....	100,0	99,1	103,7	95,3	101,1	100,2	97,7	100,2	101,0	96,2	101,4
2015											
I.....	98,6	96,1	102,7	94,9	100,5	101,5	89,8	102,8	101,9	101,2	101,3
II.....	98,4	96,3	101,8	94,7	100,4	101,5	88,4	102,4	101,9	101,3	101,2
III.....	98,5	96,5	101,4	94,7	100,5	101,1	90,1	102,1	101,2	101,2	101,2
IV.....	98,9	97,5	101,1	94,9	100,6	101,1	90,9	104,9	101,0	101,2	101,3
V.....	99,1	97,8	100,9	95,1	100,6	101,0	92,0	104,6	101,1	101,2	101,3
VI.....	99,2	98,3	100,9	95,2	100,7	101,0	92,7	101,4	101,2	101,1	101,3
VII.....	99,3	98,3	100,9	95,5	100,7	102,5	93,0	101,8	100,9	101,1	101,3
VIII.....	99,4	99,3	100,9	95,9	100,6	102,7	91,7	100,5	101,1	101,0	101,4
IX.....	99,2	99,8	101,0	95,6	100,3	102,3	90,0	100,3	100,0	101,1	101,3
X.....	99,3	100,4	100,9	95,5	100,2	102,6	89,6	100,3	100,0	101,0	101,2
XI.....	99,4	100,1	100,9	95,4	100,3	102,6	91,8	100,9	99,4	100,9	101,2
XII.....	99,5	99,9	100,9	95,5	100,3	102,6	93,2	100,8	99,2	100,9	101,2
I-III.....	98,5	96,3	102,0	94,8	100,5	101,4	89,5	102,4	101,6	101,2	101,2
IV-VI.....	99,1	97,9	101,0	95,1	100,7	101,0	91,8	103,6	101,1	101,2	101,3
VII-IX.....	99,3	99,2	100,9	95,7	100,5	102,5	91,6	100,9	100,7	101,1	101,4
X-XII.....	99,4	100,1	100,9	95,5	100,2	102,6	91,5	100,6	99,5	100,9	101,2
I-XII.....	99,1	98,3	101,2	95,2	100,5	101,9	91,1	101,9	100,7	101,1	101,3

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w 2015 r. spadły w porównaniu z poprzednim rokiem o 1,7% (wobec spadku o 0,9% w 2014 r.), z tego żywność potaniała o 1,8%, a napoje bezalkoholowe – o 0,4%. Niższe niż w 2014 r. były m.in. ceny cukru (o 9,0%), olejów i tłuszczów (o 6,4%), a także mięsa (przeciętnie o 3,0%, w tym mięsa wieprzowego – o 6,0%, drobiowego – o 4,1%, wędlin – o 1,6% oraz mięsa wołowego – o 1,1%). Mniej niż przed rokiem płacono również za artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 2,9%, w tym ceny serów i twarogów spadły o 4,4%, mleka – o 3,7%, śmietany – o 2,3%, jaj – o 2,0%, przy nieznacznym wzroście cen jogurtów – o 0,1%). Tańsza była także mąka pszenna oraz ryż (po 2,1%), kasze i ziarna zbóż (o 0,9%), warzywa (o 0,7%), makarony i produkty makaronowe (o 0,6%), ryby i owoce morza (o 0,3%) oraz pieczywo (o 0,2%). Wyższe były natomiast m.in. ceny owoców (o 1,7%).

Ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wzrosły w mniejszym stopniu niż przed rokiem (o 1,2% wobec 3,7% w 2014 r.). Wyroby tytoniowe podrożały o 3,3%, a napoje alkoholowe o 0,1%.

Ceny odzieży i obuwia w 2015 r. były o 4,8% niższe niż przed rokiem (kiedy notowano spadek o 4,7%), przy czym większe obniżki dotyczyły odzieży (o 5,4%) niż obuwia (o 4,2%).

Wolniejszy niż przed rokiem wzrost cen obserwowano w zakresie towarów i usług związanych z mieszkaniem (0,5% wobec 1,1% w 2014 r.). Podniesiono opłaty za usługi kanalizacyjne – o 2,8%, zaopatrywanie w wodę – o 2,4% oraz wywóz śmieci – o 1,5%. Nieznacznie więcej niż przed rokiem należało zapłacić za nośniki energii (o 0,1%), w tym za energię cieplną (o 1,9%) oraz energię elektryczną (o 1,6%), przy spadku cen gazu (o 2,6%) i opału (o 1,7%). Niższe były również ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego (o 0,3%).

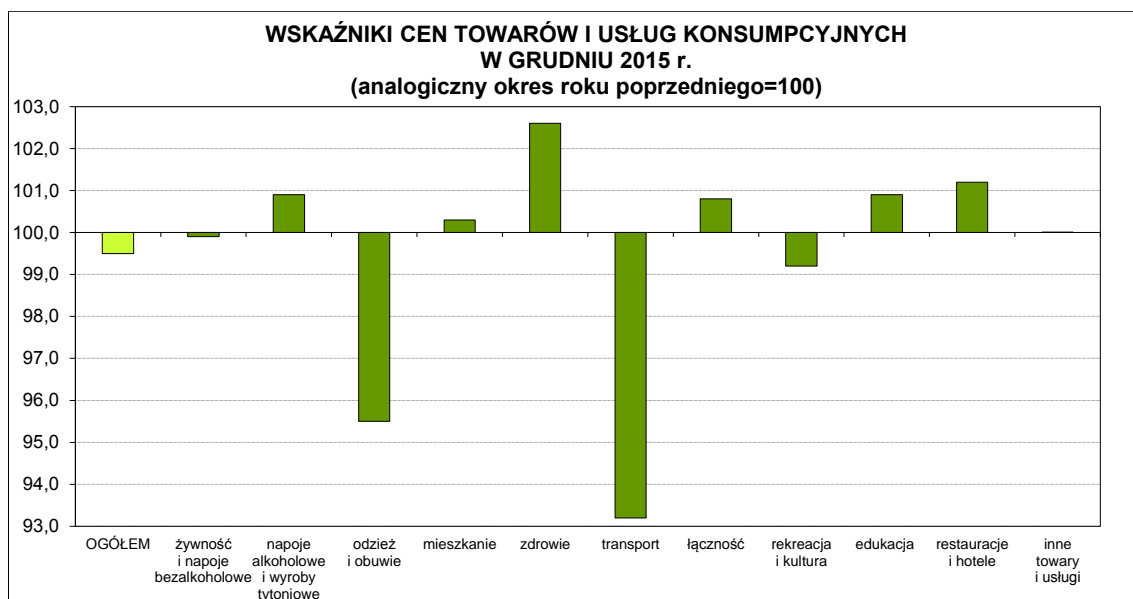
Opłaty związane ze zdrowiem w 2015 r. wzrosły w porównaniu z poprzednim rokiem o 1,9% (wobec wzrostu o 0,2% w 2014 r.). Droższe były usługi lekarskie (o 2,3%), stomatologiczne (o 2,2%), wyroby farmaceutyczne (o 2,1%), a także usługi szpitalne (o 0,6%). Spadły natomiast ceny za usługi sanatoryjne (o 3,3%).

Ceny w zakresie transportu w 2015 r. były o 8,9% niższe w skali roku (w 2014 r. spadek o 2,3%). Mniej konsumenci płacili za paliwa i smary do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 13,3%, w tym za gaz ciekły – o 22,9%, olej napędowy – o 13,7% oraz benzynę – o 11,7%). Tańsze były również samochody osobowe (o 4,6%) oraz usługi transportowe (o 2,0%).

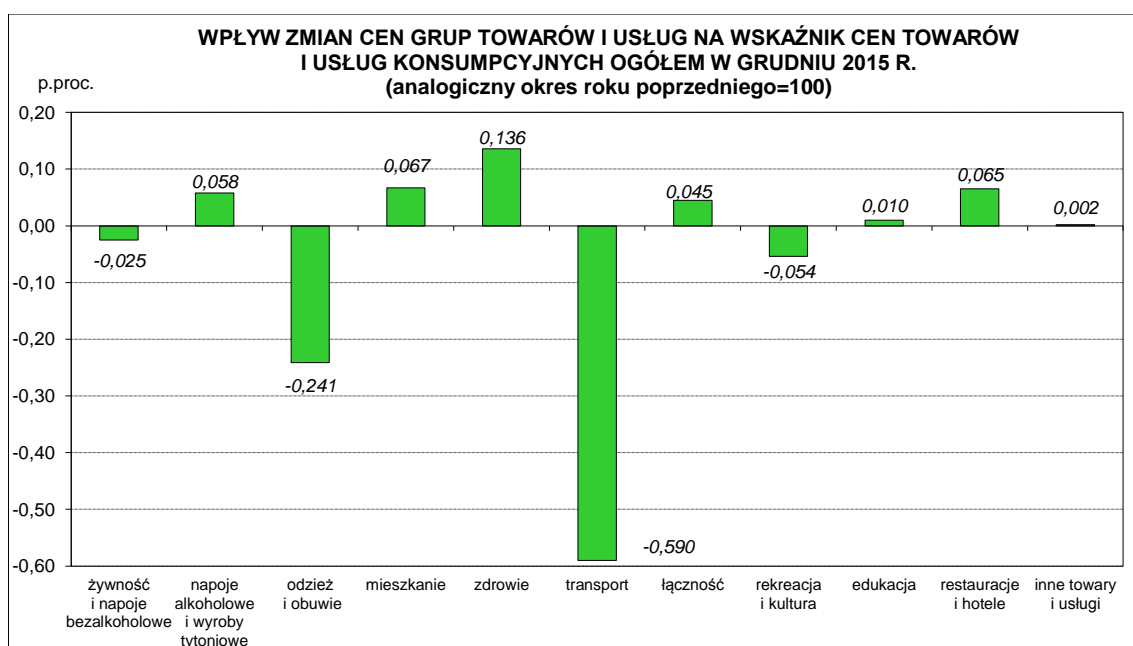
Ceny towarów i usług związanych z łącznością były o 1,9% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 0,2% w 2014 r.). Wzrosły ceny usług telekomunikacyjnych – o 2,1%, natomiast obniżyły się opłaty za usługi pocztowe – o 2,1%. Tańszy był również sprzęt telekomunikacyjny – o 11,3%.

Ceny towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury w 2015 r. wzrosły w skali roku o 0,7% (wobec wzrostu o 1,0% w 2014 r.). Podrożały gazety i czasopisma – o 10,0%, bilety do kin, teatrów i na koncerty – o 2,3% oraz usługi w zakresie turystyki zorganizowanej –

o 1,6%. Obniżyły się natomiast ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego – o 4,3% oraz książek – o 1,4%.

W grudniu 2015 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku były niższe o 0,5%. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych w grudniu 2015 r. miały spadki cen towarów i usług związanych z transportem oraz odzieży i obuwia, które obniżyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,59 p.proc. i 0,24 p.proc. Wzrost cen towarów i usług związanych ze zdrowiem wpłynął na podwyższenie wskaźnika ogółem o 0,14 p.proc.

Spadek cen żywności i napojów bezalkoholowych w skali roku w grudniu 2015 r. wyniósł 0,1%, przy czym napoje bezalkoholowe były tańsze o 0,7%, a ceny żywności pozostały na poziomie sprzed roku. Wzrosły natomiast m.in. ceny cukru (o 18,0%), owoców (o 9,0%), warzyw (o 7,0%), kasz i ziaren zbóż (o 1,3%), ryb i owoców morza (o 1,2%), makaronów i produktów makaronowych (o 0,6%), a także mąki pszennej (o 0,1%). Mniej niż w grudniu 2014 r. konsumenci płacili m.in. za oleje i tłuszcze (o 5,6%), a także artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 3,1%, w tym sery i twarogi potaniały o 4,2%, mleko – o 4,1%, jaja – o 2,3%, śmietana – o 1,9% oraz jogurty – o 1,6%). Tańsze było mięso (przeciętnie o 2,5%, w tym niższe były ceny mięsa wieprzowego – o 4,5%, drobiowego – o 3,8%, wędlin – o 1,4% oraz mięsa wołowego – o 0,4%). Spadły również ceny ryżu (o 0,5%) oraz pieczywa (o 0,1%).

Wyroby tytoniowe w grudniu 2015 r. były droższe niż przed rokiem o 3,0%, a napoje alkoholowe tańsze o 0,2%.

Ceny odzieży obniżyły się w stosunku do notowanych w grudniu 2014 r. o 4,9%, a obuwia – o 4,4%.

Ceny w zakresie mieszkania w grudniu 2015 r. były wyższe niż przed rokiem o 0,3%. Droższe były usługi kanalizacyjne – o 3,4%, wywóz śmieci – o 3,3% oraz zaopatrywanie w wodę – o 2,8%. Ceny nośników energii spadły o 0,6%, w tym tańszy był gaz – o 5,3% oraz opał – o 1,9%. Wyższe niż w grudniu 2014 r. były ceny energii elektrycznej (o 1,6%), a także energii cieplnej (o 1,4%). Spadły ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego (o 0,4%).

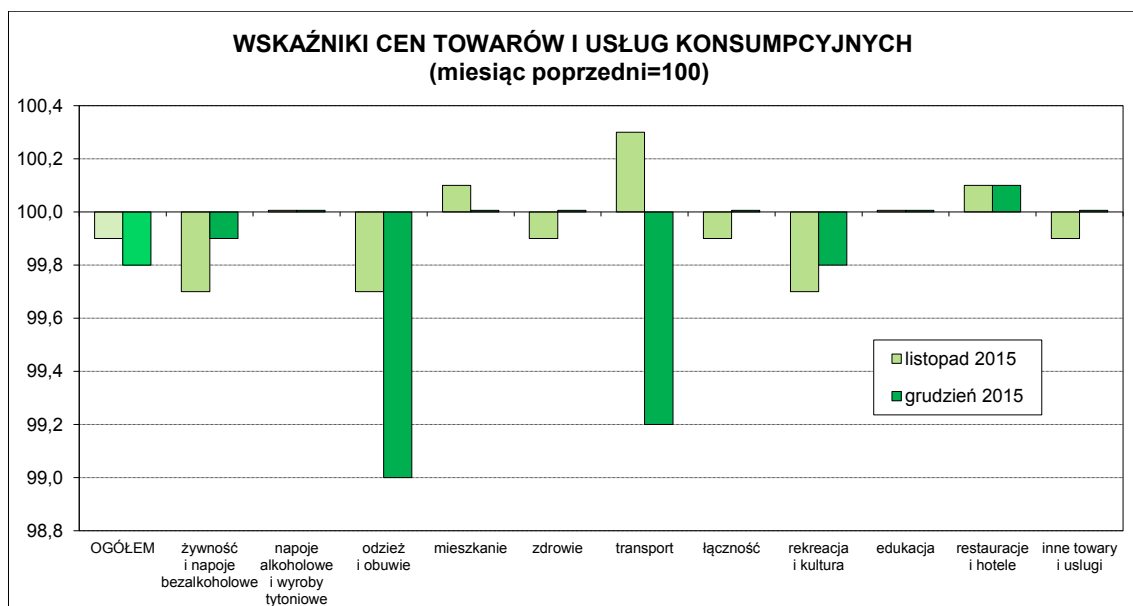
W porównaniu z grudniem 2014 r. wzrosły ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem (o 2,6%). Droższe były wyroby farmaceutyczne (o 3,2%), usługi stomatologiczne (o 2,4%), lekarskie (o 2,0%), sanatoryjne (o 1,1%) oraz szpitalne (o 0,8%).

Znacznie niższe niż w grudniu 2014 r. były ceny towarów i usług w zakresie transportu (o 6,8%). Spadły ceny paliw i smarów do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 10,7%, w tym gazu ciekłego – o 18,2%, oleju napędowego – o 11,4% oraz benzyny – o 9,2%). Tańsze były również samochody osobowe (o 3,6%) i usługi transportowe (o 1,1%).

Ceny towarów i usług związanych z łącznością w grudniu 2015 r. były o 0,8% wyższe niż przed rokiem. Więcej konsumenci płacili za usługi telekomunikacyjne (o 1,0%), natomiast mniej za usługi pocztowe (o 0,9%). Znacznie tańszy był również sprzęt telekomunikacyjny (o 7,1%).

Ceny związane z rekreacją i kulturą w grudniu 2015 r. obniżyły się o 0,8% w skali roku. Niższe były ceny książek (o 8,6%) oraz sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 2,9%). Wzrosły natomiast ceny gazet i czasopism – o 4,7%, biletów do kin, teatrów i na koncerty – o 2,9%, a także usług w zakresie turystyki zorganizowanej – o 0,6%.

W grudniu 2015 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w skali miesiąca spadły o 0,2%. Niższe były ceny odzieży i obuwia (o 1,0%), towarów i usług w zakresie transportu (o 0,8%), rekreacji i kultury (o 0,2%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (o 0,1%). Na poziomie sprzed roku pozostały ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, towarów i usług związanych z mieszkaniem, zdrowiem, łącznością oraz edukacją. Wzrosły natomiast ceny w zakresie restauracji i hoteli (o 0,1%).

W 2015 r., w wyniku wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (o 3,5%) oraz spadku cen towarów i usług konsumpcyjnych (o 0,9%), zwiększyła się siła nabywcza płac w odniesieniu do większości towarów żywnościowych – m.in. cukru, olejów i tłuszczów, mięsa, artykułów w grupie „mleko, sery i jaja”, mąki pszennej, warzyw, ryb i owoców morza, pieczywa, a także napojów bezalkoholowych. Relatywnie tańsze niż przed rokiem były również pozostałe towary i usługi, w tym – związane z transportem, odzież i obuwie, towary i usługi w zakresie mieszkania, rekreacji i kultury, edukacji, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, towary i usługi w zakresie restauracji i hoteli, a także towary i usługi związanych z łącznością oraz zdrowiem.

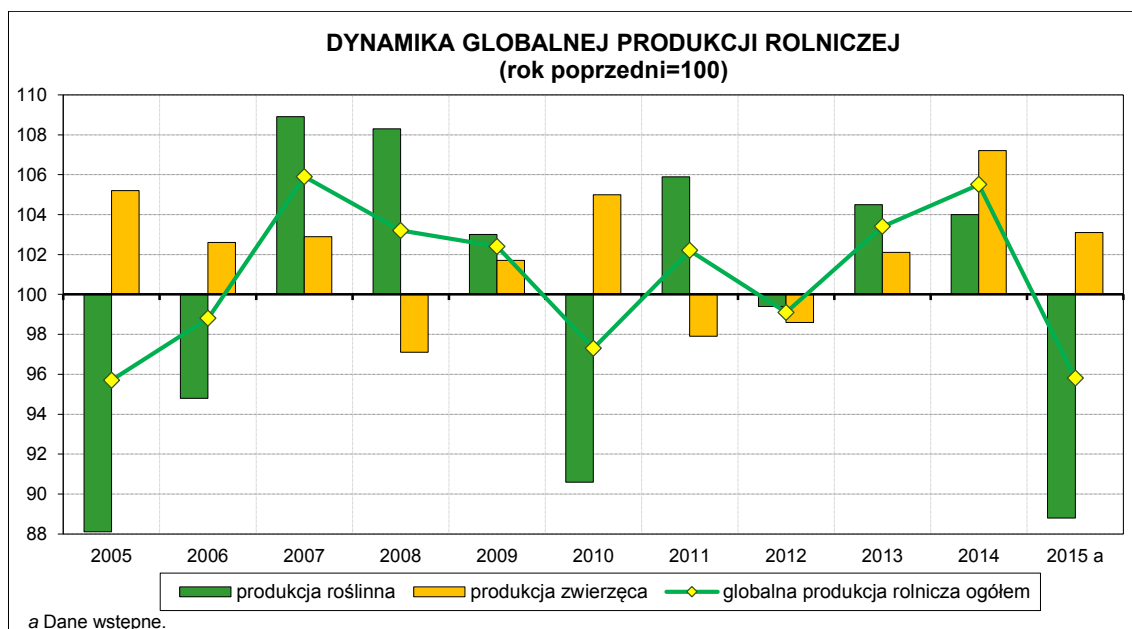
Spadek cen według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)⁶ obliczonego metodą średniej ruchomej w okresie styczeń – grudzień 2015 r. w stosunku do analogicznego okresu 2014 r. wyniósł 0,7% (wobec wzrostu o 0,1% odpowiednio w 2014 r.).

⁶ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2015 r. – struktura spożycia z 2013 r. w cenach grudnia 2014 r.). Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

Rolnictwo

Według wstępnych szacunków, **globalna produkcja rolnicza** w 2015 r. w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 4,2%. Spadek odnotowano w **produkcji roślinnej** – o 11,2%, przy wzroście **produkcji zwierzęcej** – o 3,1%.

Na spadek produkcji roślinnej wpłynęły niższe niż w roku poprzednim zbiory większości głównych ziemiopłodów rolnych. Największy spadek produkcji odnotowano w przypadku upraw okopowych i warzyw; w tym buraków cukrowych – o 33,6%, warzyw gruntowych – o 20,2% i ziemniaków – o 17,9%. Mniejsze niż przed rokiem były również zbiory rzepaku i rzepiku – o 18,6%, zbóż ogółem – o 12,3% i owoców jagodowych – o 9,9%. Nieznacznie obniżyła się produkcja owoców z drzew (o 1,8%).

Wyższa niż przed rokiem była produkcja wszystkich podstawowych produktów zwierzęcych. Najbardziej zwiększyła się produkcja żywca wołowego łącznie z cielęcym (o 12,4%). Produkcja żywca drobiowego wzrosła o 5,0%, wieprzowego o 3,3%, mleka o 2,0%, a jaj kurzych o 1,6%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) globalnej produkcji rolniczej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ^a	2014	2015 ^a
	rok poprzedni=100						struktura w %	
Ogółem	97,3	102,2	99,1	103,4	105,5	95,8	100,0	100,0
Produkcja roślinna	90,6	105,9	99,4	104,5	104,0	88,8	51,1	50,7
Produkcja zwierzęca	105,0	97,9	98,6	102,1	107,2	103,1	48,9	49,3

a Dane wstępne.

Przy mniejszej niż przed rokiem podaży, ceny skupu podstawowych produktów pochodzenia roślinnego (z wyjątkiem cen ziemniaków) w 2015 r. były niższe niż w 2014 r. W obrocie targowiskowym ceny surowców roślinnych również obniżyły się, a skala ich spadku była większa niż w skupie. Wyższej niż przed rokiem podaży produktów pochodzenia zwierzęcego towarzyszył spadek cen zarówno w skupie, jak i na targowiskach. Nieznacznie powyżej poziomu sprzed roku ukształtowały się jedynie ceny żywca wołowego.

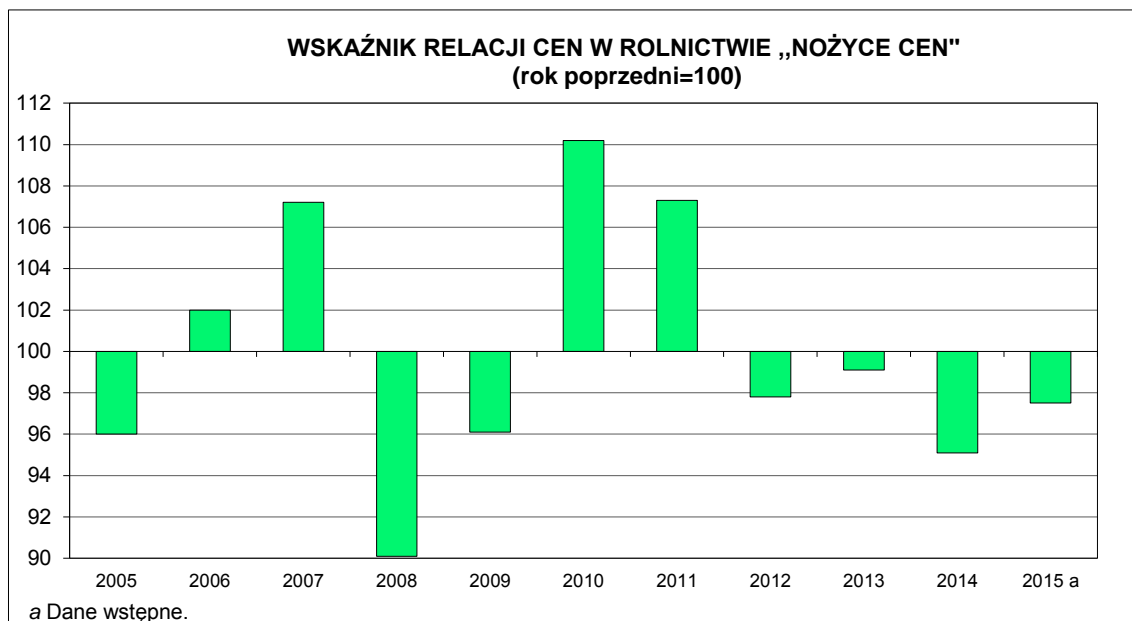
W 2015 r. utrzymał się wzrost cen detalicznych niektórych towarów i usług zakupywanych na bieżącą produkcję rolniczą oraz przeznaczonych na cele inwestycyjne. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyły się ceny nawozów wapniowych, środków ochrony roślin, obsługi maszynowej produkcji rolniczej i ogrodniczej oraz usług weterynaryjnych. Na poziomie sprzed roku utrzymały się ceny maszyn i narzędzi rolniczych oraz nawozów azotowych. Ceny pozostałych towarów i usług obniżyły się, w tym najbardziej ceny paliw, węgla, olejów i smarów technicznych.

Dynamika cen detalicznych środków do produkcji rolnej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ^a
	rok poprzedni=100					
Nasiona siewne, drzewka, sadzonki i inne.....	102,9	132,1	96,9	98,9	102,4	99,6
Nawozy mineralne lub chemiczne oraz wapniowe	89,4	119,6	109,6	101,0	95,7	99,9
tym:						
azotowe.....	91,4	128,7	109,5	101,4	95,7	100,3
fosforowe	82,9	107,4	109,5	101,4	92,7	98,5
wapniowe.....	101,6	105,6	104,4	103,7	103,4	101,9
Środki ochrony roślin.....	100,8	100,8	102,3	102,2	102,0	101,6
Zwierzęta hodowlane i ptactwo	104,8	103,5	108,6	104,4	102,2	97,7
Pasze	100,4	122,9	107,6	104,0	96,4	96,8
Maszyny i narzędzia rolnicze	101,4	103,0	103,3	102,4	101,0	100,5
Materiały budowlane	99,2	104,8	102,4	99,3	100,1	99,6
Paliwa, oleje i smary techniczne (łącznie z węglem).....	108,8	112,5	110,4	96,9	96,3	89,6
Obsługa maszynowa produkcji rolniczej i ogrodniczej	103,5	106,9	106,4	102,9	101,1	101,5
Usługi weterynaryjne.....	101,6	102,8	102,3	101,5	101,8	101,1

^a Dane wstępne.

W 2015 r., podobnie jak w poprzednich latach, rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej nie były korzystne dla producentów rolnych. Szacuje się, że przy spadku cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne (o 4,9%) i jednoczesnym spadku przeciętnych cen towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i na cele inwestycyjne (o 2,5%), **wskaźnik relacji cen („nożyce cen”)** nadal był niekorzystny i wyniósł 97,5.

Dynamika cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników, cen towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne oraz wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ^a
	rok poprzedni=100					
Ceny produktów rolnych sprzedawanych	112,1	118,8	104,2	100,3	93,5	95,1
Ceny towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i inwestycje	101,7	110,7	106,5	101,2	98,3	97,5
Wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) produktów rolnych sprzedawanych do towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i inwestycje	110,2	107,3	97,8	99,1	95,1	97,5

a Dane wstępne.

W 2015 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, znacznie pogorszyły się relacje cen środków produkcji do cen skupu żywca wieprzowego i mleka. Wyraźną poprawę odnotowano natomiast w relacji cen oleju napędowego do cen skupu zbóż i żywca wołowego.

Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Lata/ Kwartały	Ceny środków produkcji wyrażone w:				hl mleka
		dt				
		pszenicy	żyta	żywca		
wieprzowego	wołowego					
Ciągnik rolniczy ^a – 1 szt.....	2014	2196	2769	310	252	1104
	I	2037	2676	319	251	1008
	II	1980	2561	299	253	1091
	III	2321	2888	289	252	1155
	IV	2300	2847	338	262	1196
	2015	2621	3393	408	288	1552
	I	2491	3351	409	287	1445
	II	2656	3408	404	286	1553
	III	2692	3441	393	301	1620
	IV	2615	3222	435	290	1557
Saletra amonowa – 1 dt.....	2014	2,1	2,6	0,30	0,24	1,1
	I	1,9	2,5	0,30	0,23	0,9
	II	1,9	2,5	0,28	0,24	1,1
	III	2,2	2,8	0,28	0,24	1,1
	IV	2,2	2,7	0,32	0,25	1,1
	2015	2,1	2,8	0,33	0,23	1,3
	I	2,0	2,7	0,33	0,23	1,2
	II	2,2	2,9	0,34	0,24	1,3
	III	2,2	2,8	0,32	0,24	1,3
	IV	2,1	2,6	0,35	0,29	1,2
Mieszanka paszowa dla tuczników – 1 dt	2014	2,1	2,6	0,29	0,24	1,0
	I	1,9	2,5	0,30	0,24	0,9
	II	1,9	2,4	0,28	0,24	1,0
	III	2,2	2,8	0,28	0,24	1,1
	IV	2,1	2,7	0,32	0,24	1,1
	2015	2,0	2,6	0,32	0,22	1,2
	I	1,9	2,6	0,32	0,22	1,1
	II	2,1	2,6	0,31	0,22	1,2
	III	2,1	2,6	0,30	0,23	1,2
	IV	2,0	2,5	0,34	0,23	1,2
Olej napędowy – 1 hl.....	2014	7,7	9,7	1,1	0,90	3,9
	I	7,2	9,5	1,1	0,90	3,6
	II	6,9	9,0	1,0	0,88	3,8
	III	8,3	10,3	1,0	0,90	4,1
	IV	7,8	9,6	1,1	0,89	4,0
	2015	6,8	8,8	1,1	0,75	4,0
	I	6,5	8,7	1,1	0,70	3,8
	II	7,2	9,2	1,1	0,77	4,2
	III	7,0	8,9	1,0	0,78	4,2
	IV	6,5	8,0	1,1	0,72	3,8

^a W 2014 r. dane dotyczą ciągnika „Ursus 11024” i są nieporównywalne z danymi za 2015r. („Ursus 11054”).

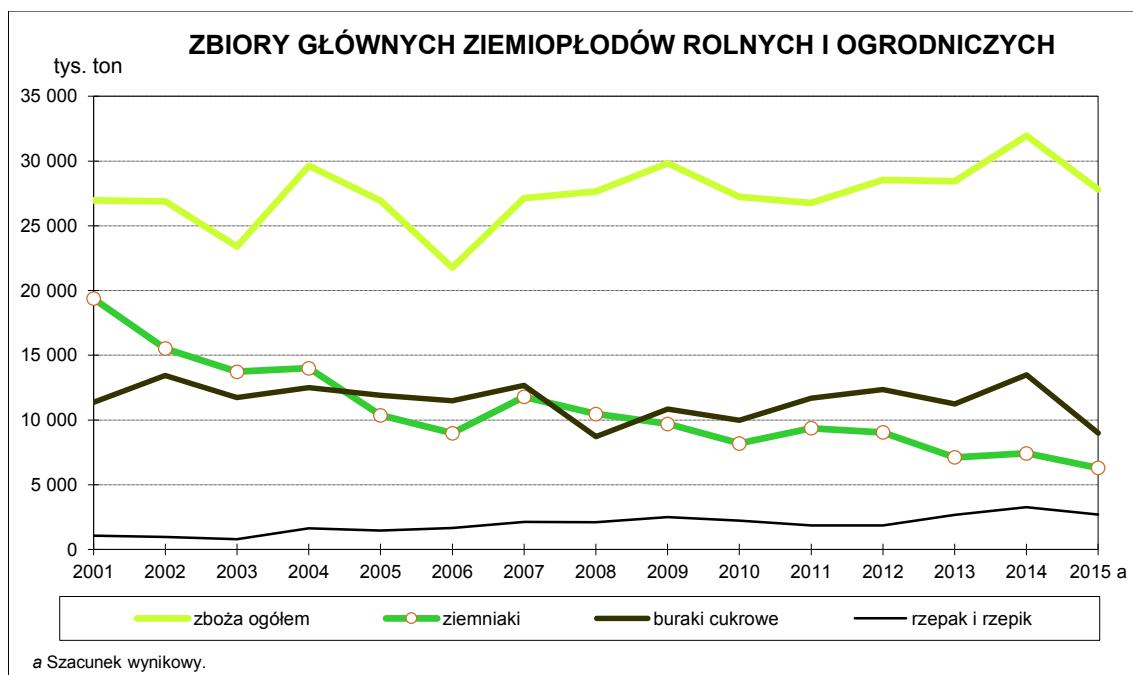
Ogólna powierzchnia zasiewów pod zbiory 2015 r. wyniosła 10,8 mln ha i była o 3,2% większa od notowanej przed rokiem. Najbardziej zwiększyła się powierzchnia uprawy na nawozy zielone (o 75,5%) oraz strączkowych jadalnych (o 71,1%). Wzrosła również powierzchnia uprawy roślin pastewnych (o 22,9%) oraz ziemniaków (o 12,0%). Areal uprawy zbóż ogółem w porównaniu z 2014 r. nie zmienił się istotnie i wyniósł

ok. 7,5 mln ha. Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła blisko 6,7 mln ha. Zmniejszyła się powierzchnia buraków cukrowych (o 9,6%), warzyw gruntowych (o 4,7%) oraz rzepaku i rzepiku (o 0,4%).

Plony i zbiory głównych ziemiołódów w 2015 r. kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2014=100	2006-2010 ^a =100	z 1 ha w dt	2014=100	2006-2010 ^a =100
Zboża ogółem.....	28,0	87,7	104,8	37,3	87,4	115,8
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi.....	24,7	90,5	99,3	36,7	90,0	116,9
pszenica.....	11,0	94,2	124,9	45,7	92,0	115,1
żyto.....	2,0	72,1	63,9	27,8	88,3	114,4
jęczmień.....	3,0	90,4	81,5	35,3	87,2	112,4
owies.....	1,2	83,6	91,1	26,5	86,9	110,0
pszenżyto.....	5,3	101,8	123,5	35,2	87,6	107,3
mieszanki zbożowe.....	2,2	77,0	60,7	27,7	83,4	103,7
Rzepak i rzepik.....	2,7	81,4	125,7	28,2	82,0	104,8
Ziemniaki ^b	6,3	82,1	63,9	210	75,5	111,7
Buraki cukrowe.....	9,0	66,4	83,4	501	73,4	102,9
Warzywa gruntowe.....	3,7	79,8	81,1	.	x	x
Owoce z drzew.....	3,6	98,2	141,4	.	x	x
Owoce jagodowe.....	0,5	90,1	100,0	.	x	x

a Przeciętne roczne. b Łącznie z ogrodami przydomowymi.

Szacuje się, że tegoroczne **zbiory** większości głównych ziemiołódów rolnych były znacznie niższe od bardzo wysokich przed rokiem. Największy spadek produkcji odnotowano w przypadku upraw okopowych i warzyw. Na zmniejszenie plonowania wpłynęły przede wszystkim duże niedobory opadów oraz bardzo wysokie temperatury występujące w wielu rejonach kraju. Brak opadów najbardziej niekorzystnie wpłynął na plonowanie zbóż jarych, ziemniaków, buraków cukrowych oraz warzyw.

Mimo niesprzyjających warunków wegetacji, plonowanie zbóż, rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych było wyższe w stosunku do średnich plonów z lat 2006–2010. W porównaniu z przeciętnymi zbiorami z wielolecia, zbiory zbóż ogółem były wyższe o 4,8%, a rzepaku i rzepiku – wyższe o 25,7%; zdecydowanie zwiększyła się produkcja owoców z drzew (o 41,4%).

Zużycie nawozów mineralnych (NPK) w roku gospodarczym 2014/15 w czystym składniku w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosło 123,2 kg i było o 7,3% mniejsze niż w poprzednim roku gospodarczym; nawozów azotowych zużyto 69,0 kg/ha (o 8,6% mniej niż odpowiednio przed rokiem), fosforowych – 20,9 kg/ha (o 10,7% mniej) i potasowych – 33,3 kg/ha (o 2,3% mniej). **Zużycie nawozów wapniowych (CaO)** na 1 ha użytków rolnych obniżyło się w skali roku (o 18,6%) i wyniosło 39,0 kg. Bardzo niski poziom nawożenia wapniowego, utrzymujący się od dziesięciu lat (w 2004 r. zniesiono dotacje do zużycia nawozów wapniowych), jest niewystarczający w stosunku do skali zakwaszenia polskich gleb.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII–XII 2015		XII 2015		
	w tys. t	VII–XII 2014=100	w tys. t	XII 2014=100	XI 2015=100
Ziarno zbóż^b	5208,1	93,0	674,2	113,8	101,3
w tym:					
pszenica.....	3469,1	92,0	511,3	108,2	102,3
żyto	443,0	93,3	54,1	176,4	97,0

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) ze zbiorów w okresie lipiec–grudzień 2015 r. wyniósł 5208,1 tys. ton i był o 7,0% mniejszy niż w analogicznym okresie 2014 r. Dostawy pszenicy i żyta były mniejsze odpowiednio o 8,0% i o 6,7%. W grudniu 2015 r. skupiono 674,2 tys. ton zbóż podstawowych, tj. o 13,8% więcej niż przed rokiem, w tym więcej skupiono pszenicy i żyta (odpowiednio o 8,2% i o 76,4%).

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–XII 2015		XII 2015		
	w tys. t	I–XII 2014=100	w tys. t	XII 2014=100	XI 2015=100
Żywiec rzeźny^b	3501,5	109,3	261,6	111,7	104,1
w tym:					
bydło (z cielętami)	312,7	121,4	16,5	116,5	94,3
trzoda chlewna	1444,8	106,8	105,2	113,3	104,7
drób.....	1737,3	109,3	139,6	109,9	104,9
Mleko^c	10558,4	102,8	868,1	106,6	105,9

^a W okresie lipiec–grudzień 2015 r. bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. ^c W milionach litrów.

W 2015 r., przy zwiększonej krajowej podaży żywca drobiowego (o 9,3%), wieprzowego (o 6,8%) oraz wołowego (o 21,4%), **skup żywca rzeźnego ogółem** (w wadze

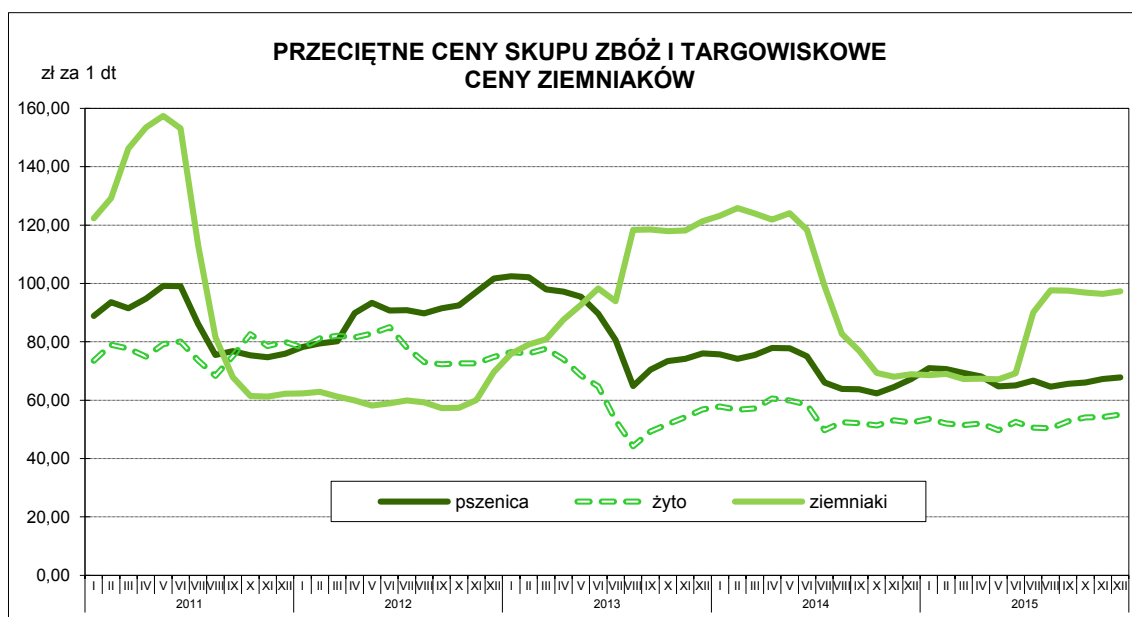
poubojowej ciepłej) wyniósł 3501,5 tys. ton i był o 9,3% większy niż przed rokiem. W grudniu 2015 r., w wyniku zwiększonych dostaw do skupu wszystkich podstawowych gatunków żywca rzeźnego (wołowego – o 16,5%, wieprzowego – o 13,3% i drobiowego – o 9,9%), podaż żywca rzeźnego ogółem była o 11,7% wyższa niż przed rokiem.

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	XII 2015			I–XII 2015 ^a		XII 2015			I–XII 2015	
	zł	XII 2014= =100	XI 2015= =100	zł	I–XII 2014= =100	zł	XII 2014= =100	XI 2015= =100	zł	I–XII 2014= =100
Pszenica za 1 dt ^b	67,82	100,9	100,9	66,95	97,4	76,61	100,9	100,7	75,59	89,0
Żyto za 1 dt ^b	55,12	105,3	101,7	51,72	94,9	60,63	106,2	102,1	58,67	91,8
Ziemniaki za 1 dt ^c	46,81	131,0	151,0	39,58	100,3	97,34	141,2	100,9	82,04	81,9
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej.....										
w tym:										
bydło ^d (bez cieląt)	6,16	107,1	100,9	6,10	101,9	6,54	101,4	101,2	6,52	100,5
trzoda chlewna	3,84	92,4	99,2	4,30	88,3	4,45	95,1	99,3	4,54	91,9
drób	3,71	93,2	96,3	3,94	96,0	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.....	.	x	x	.	x	143,53	93,0	98,4	154,03	93,6
Mleko za 1 hl.....	112,89	91,4	99,7	113,09	82,8	.	x	x	.	x

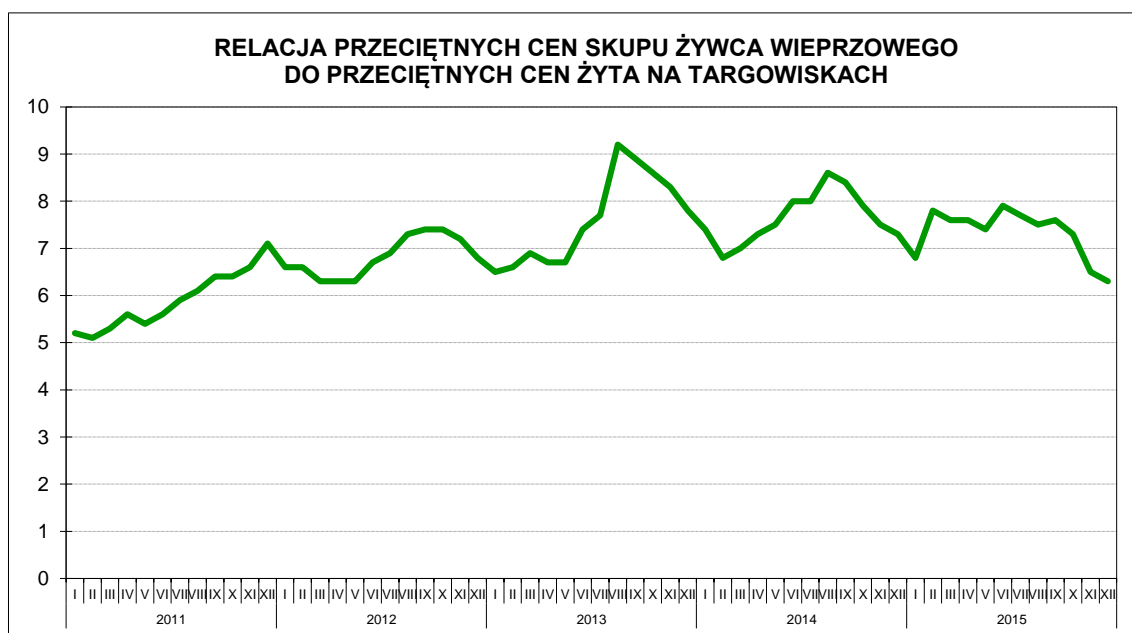
^a Dane nieostateczne. ^b W skupie bez ziarna siewnego. ^c Na targowiskach – jadalne późne. ^d Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

W 2015 r. **cenę zbóż** były niższe niż rok wcześniej, przy czym w drugiej połowie roku obserwowano ich nieznaczny wzrost. Przeciętne ceny skupu pszenicy w 2015 r. obniżyły się w skali roku o 2,6%, a ceny żyta – o 5,1%. W obrocie targowiskowym również odnotowano spadki cen zbóż. Przeciętna cena pszenicy obniżyła się o 11,0%, a żyta – o 8,2%. W grudniu 2015 r. za 1 dt pszenicy w skupie płacono podobnie jak przed miesiącem i przed rokiem, natomiast za 1 dt żyta więcej (odpowiednio o 1,7% i o 5,3%).

W 2015 r. przeciętne **cenę ziemniaków** w skupie utrzymały się na poziomie sprzed roku, natomiast ceny ziemniaków jadalnych na targowiskach były niższe o 18,1%. W grudniu 2015 r. za 1 dt ziemniaków w skupie płacono znacznie więcej (o 31,0%) niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym ceny ziemniaków jadalnych również były znacznie wyższe w skali roku (o 41,2%).

Przeciętne ceny 1 kg **żywca wieprzowego** w skupie i na targowiskach w 2015 r. kształtowały się na poziomie niższym (odpowiednio o 11,7% i o 8,1%) niż przed rokiem. W grudniu 2015 r. za żywiec wieprzowy w skupie płacono mniej niż przed miesiącem (o 0,8%) i przed rokiem (o 7,6%). Na targowiskach przeciętna cena żywca wieprzowego była również niższa niż w grudniu 2014 r. (o 4,9%). Niski poziom cen żywca wieprzowego, pomimo spadku cen zbóż, kształtował opłacalność tuczu na poziomie niekorzystnym dla producentów trzody. W grudniu 2015 r. relacja cen skupu trzody do cen żyta na targowiskach wynosiła 6,3 (wobec 6,5 przed miesiącem i 7,3 przed rokiem). Przeciętna cena 1 prosięcia w 2015 r. obniżyła się w skali roku o 6,4%. W grudniu 2015 r., po ponownym sezonowym spadku cen prosiąt (o 1,6%), za 1 szt. płacono o 7,0% mniej niż przed rokiem.

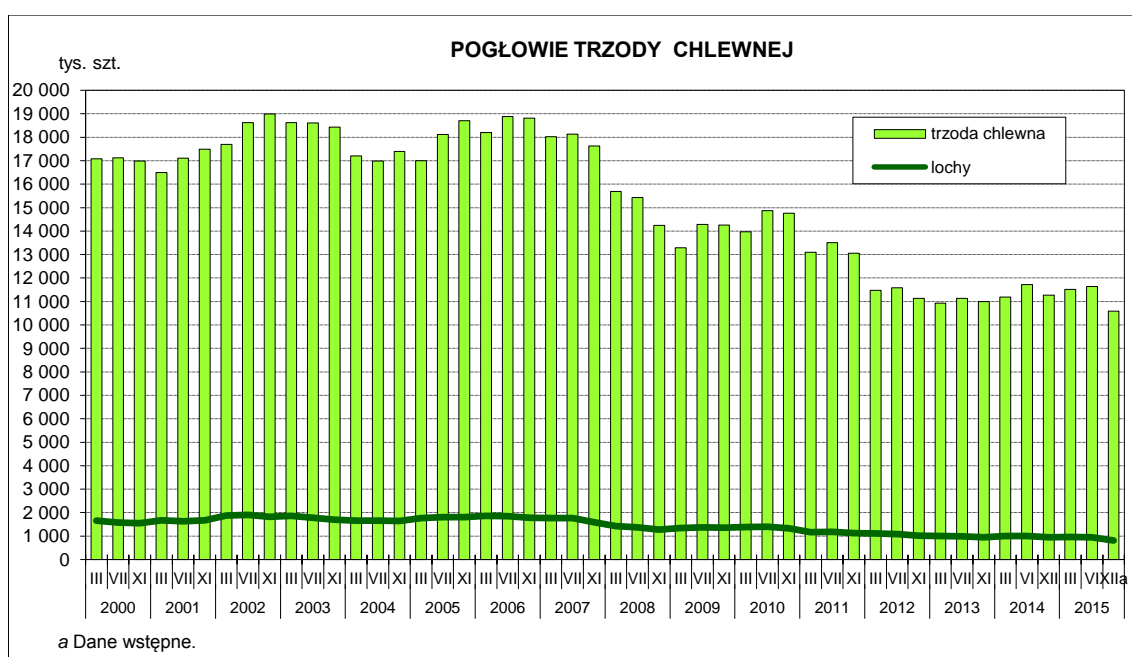
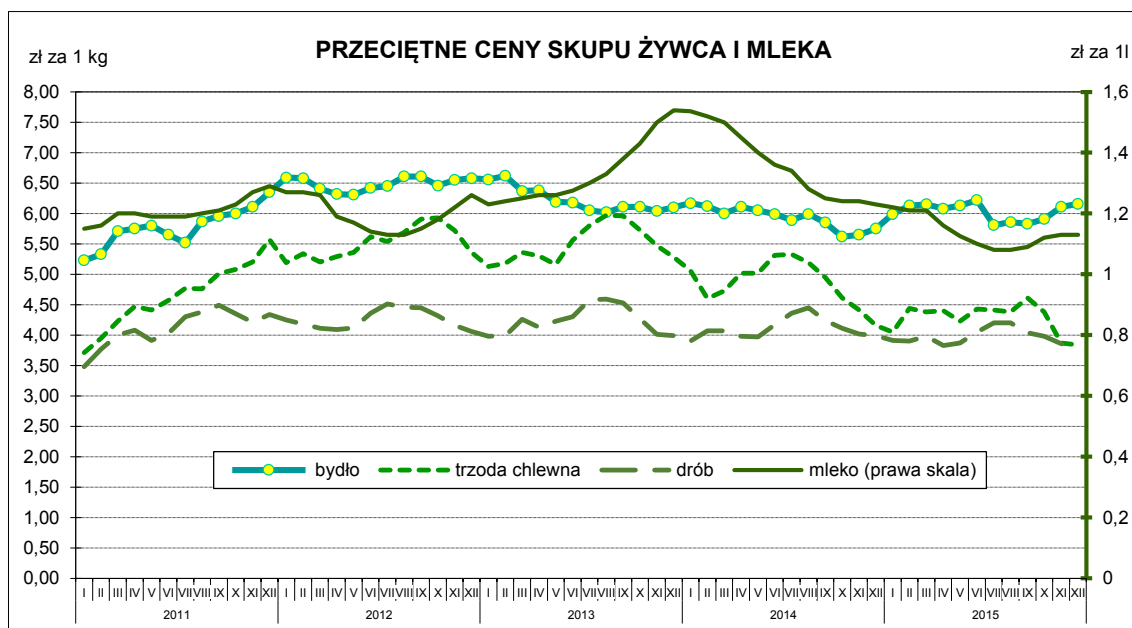

Przy wysokim poziomie krajowej podaży **żywca drobiowego**, przeciętna cena tego surowca w 2015 r. była o 4,0% niższa od notowanej przed rokiem, a w grudniu 2015 r. – obniżyła się w skali roku o 6,8%.

Na rynku wołowiny w 2015 r. przeciętne ceny żywca kształtowały się na wysokim poziomie. Przeciętne ceny skupu **żywca wołowego** (6,10 zł/kg) i **młodego bydła rzeźnego** (6,37 zł/kg) zwiększyły się w porównaniu z 2014 r. (odpowiednio o 1,9% i o 2,4%). W obrocie targowiskowym w 2015 r. za 1 kg żywca wołowego (6,52 zł) i młodego bydła rzeźnego (6,91 zł) płacono nieco więcej niż przed rokiem (odpowiednio o 0,5% i o 0,9%).

W grudniu 2015 r. przeciętne ceny skupu 1 kg żywca wołowego (6,16 zł) i młodego bydła rzeźnego (6,49 zł) zwiększyły się po 7,1% w skali roku.

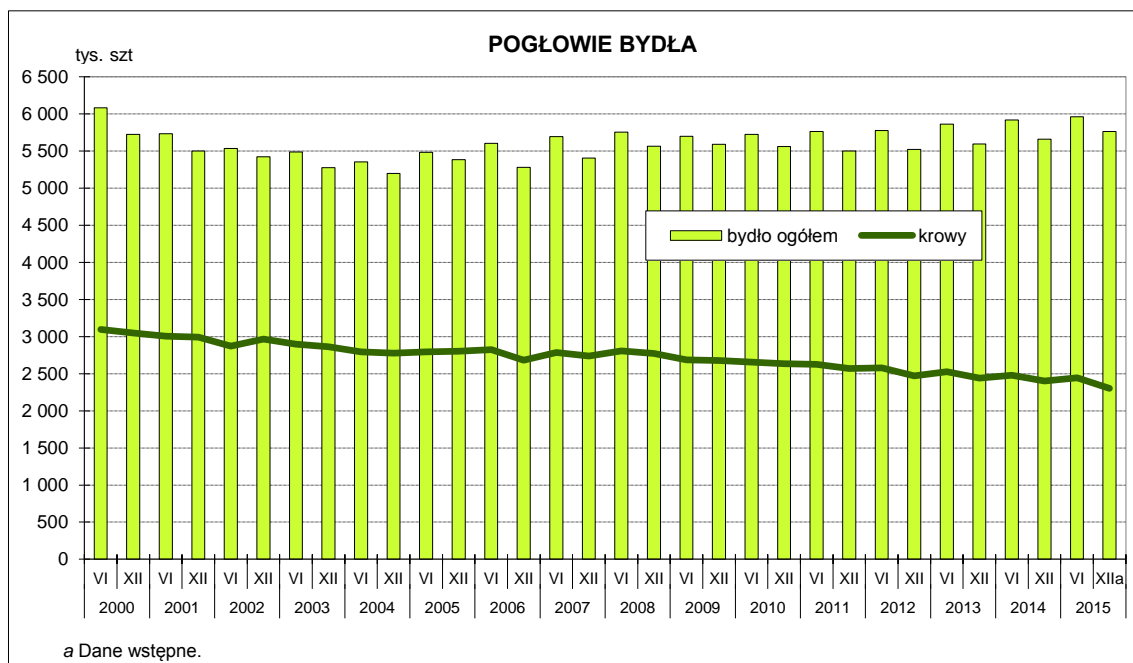
Wyniki reprezentacyjnego badania **trzody chlewnej** (przeprowadzonego 1 grudnia 2015 r.) wskazują na utrzymanie trendu spadkowego w pogłowiu świń. Spadek cen zbóż i pasz notowany w 2015 r. nie wpłynął na poprawę opłacalności tuczu trzody, m.in. na skutek występującego jednocześnie spadku cen żywca. Na początku grudnia 2015 r. **pogłowiu trzody chlewnej** liczyło 10590,2 tys. sztuk i było o 6,0% mniejsze niż przed rokiem. Zmniejszyła się liczebność wszystkich grup użytkowych trzody chlewnej, w największym stopniu loch próśnych (o 16,4%).

Pogłowie trzody chlewnej^a kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	III 2015	VI 2015	XII 2015 ^b	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w tys. szt.
Ogółem	102,9	99,3	94,0	10590,2
prosięta do 20 kg	104,1	97,0	90,9	2575,5
warchlaki od 20 do 50 kg	106,7	98,5	94,3	2969,9
trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej:				
na ubój	101,2	103,0	97,8	4214,2
na chów	96,0	93,9	85,2	830,6
w tym lochy	96,1	93,9	85,2	814,4
w tym prośne	96,9	92,9	83,6	537,3

^a Od 2014 r. według stanu na dzień: 1 III, 1 VI, 1 XII. ^b Dane wstępne.

Na początku grudnia 2015 r. **pogłowie bydła ogółem** liczyło 5762,4 tys. szt. i było większe niż przed rokiem o 102,1 tys. szt. (tj. o 1,8%). Zwiększenie liczebności stada było wynikiem wzrostu pogłowia cieląt – o 11,5% oraz młodego bydła w wieku 1–2 lata – o 6,0%. Pogłowie krów zmniejszyło się o 4,2%, a bydła 2-letniego i starszego – o 5,5%.

Pogłowie bydła kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	XII 2014	VI 2015	XII 2015 ^a	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w tys. szt.
Ogółem	101,3	100,7	101,8	5762,4
Cielęta poniżej 1 roku	102,9	103,7	111,5	1616,9
Młode bydło od 1 do 2 lat	105,3	106,7	106,0	1531,5
Bydło 2-letnie i starsze	98,4	96,0	94,5	2614,0
w tym krowy	98,4	98,6	95,8	2302,8

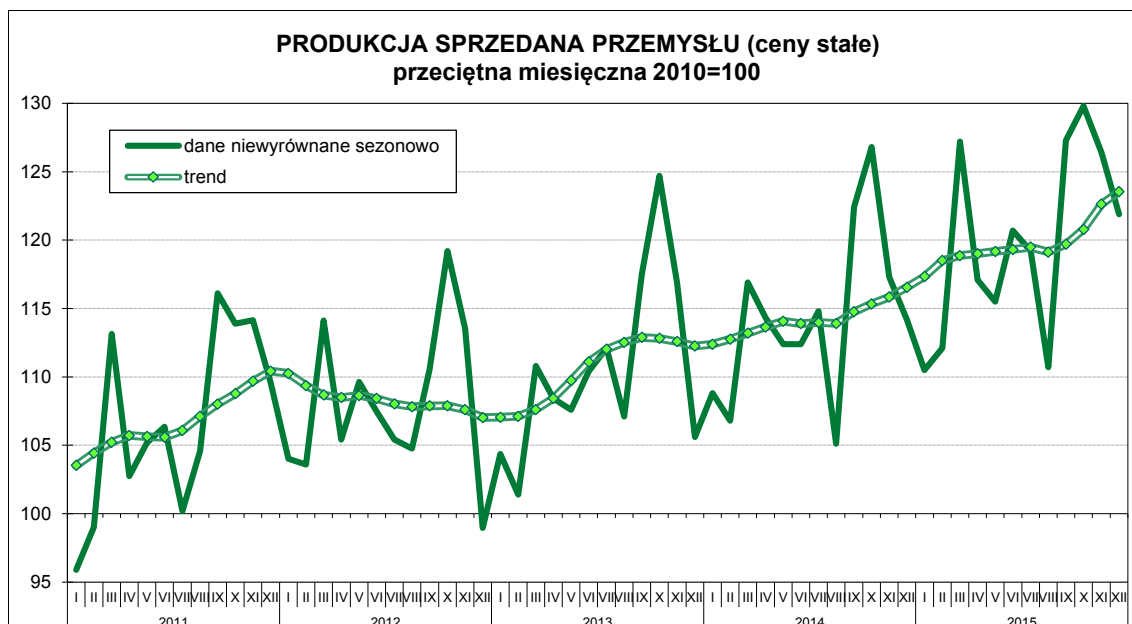
^a Dane wstępne

W 2015 r., przy skupie **mleka** (10558,4 mln l) większym niż przed rokiem o 2,8%, przeciętne ceny tego surowca (ok. 113 zł/hl) kształtowały się na poziomie znacznie niższym (o 17,2%) niż w 2014 r. W grudniu 2015 r., przy zwiększonej podaży (o 6,6%), ceny mleka były niższe niż przed rokiem o 8,6%.

W 2015 r. w obrocie targowiskowym średnie **ceny krowy dojnej** (ok. 3091 zł) i **jałówki jednorocznej** (ok. 1947 zł) były niższe od notowanych przed rokiem odpowiednio o 2,5% i o 1,7%.

Przemysł

Według wstępnych szacunków, **produkcja sprzedana przemysłu**⁷ ogółem w 2015 r. była wyższa niż przed rokiem o 4,8% (w 2014 r. notowano wzrost o 4,1%).

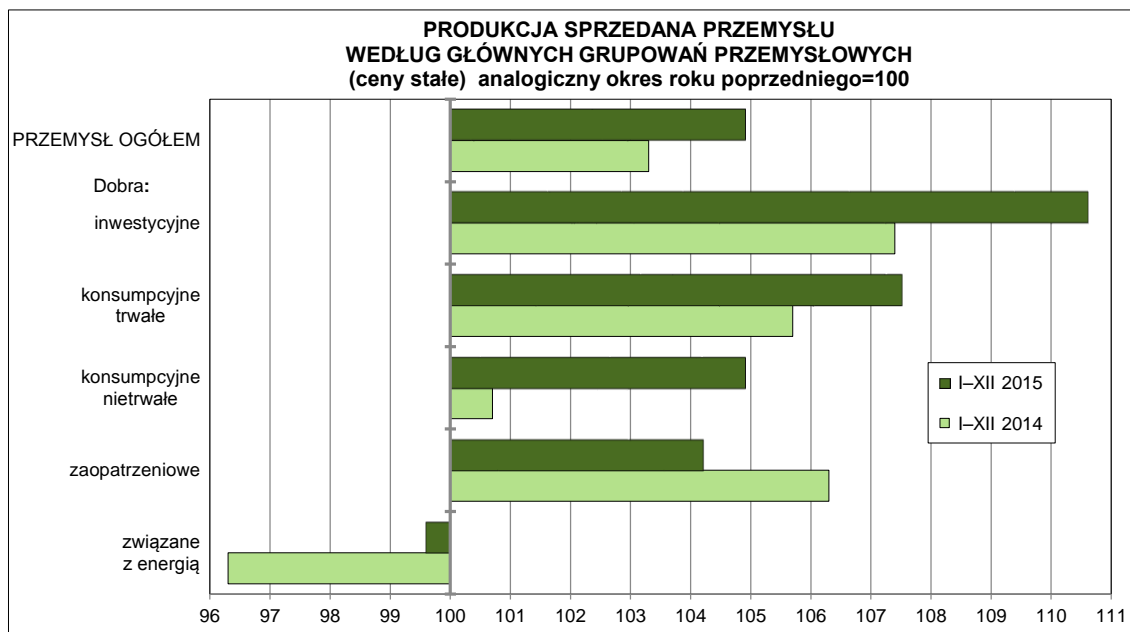

Produkcja sprzedana przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2015 r. zwiększyła się o 4,9%, tj. w większym stopniu niż przed rokiem, kiedy wzrost wyniósł 3,3%. Wzrost produkcji obserwowano we wszystkich kwartałach 2015 r., najwyższy – w I i IV.

Szybciej niż przed rokiem wzrosła produkcja w przetwórstwie przemysłowym (w 2015 r. wzrost o 5,8%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 3,4%). Po spadku w 2014 r., zwiększyła się produkcja w górnictwie i wydobywaniu – o 1,8%. Utrzymał się natomiast spadek produkcji w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę i wyniósł 3,1%.

W grudniu 2015 r. produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się w skali roku o 6,7% (wobec wzrostu o 8,1% przed rokiem). W porównaniu z poprzednim miesiącem produkcja była niższa o 3,6%. Wzrost produkcji sprzedanej w skali roku obserwowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe (o 9,0%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 3,7%). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja sprzedana przemysłu w grudniu 2015 r. była wyższa niż przed rokiem o 4,0%, natomiast w stosunku do poprzedniego miesiąca zwiększyła się o 0,7%.

⁷ W cenach stałych; łącznie z przedsiębiorstwami o liczbie pracujących do 9 osób.

Wśród **głównych grupowań przemysłowych** w 2015 r., w porównaniu z 2014 r., notowano wzrost produkcji w zakresie dóbr inwestycyjnych – o 10,6%, konsumpcyjnych trwałych – o 7,5%, konsumpcyjnych nietrwałych – o 4,9% oraz zaopatrzeniowych – o 4,2%. Nieznacznie zmniejszyła się natomiast sprzedaż dóbr związanych z energią – o 0,4%.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w 2015 r. była wyższa niż przed rokiem o 3,3%, przy większym o 1,5% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 2,6%.

W 2015 r. wzrost produkcji sprzedanej w porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano w 31 (spośród 34) działach przemysłu, których udział stanowił 90,6% wartości produkcji przemysłowej ogółem. Zwiększenie sprzedaży obserwowano m.in. w produkcji:

- pozostałego sprzętu transportowego – o 17,8% (w tym lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego – o 60,7%),
- urządzeń elektrycznych – o 10,8% (m.in. sprzętu gospodarstwa domowego – o 12,3%),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 10,7% (w tym nadwozi do pojazdów silnikowych; produkcji przyczep i naczep – o 16,4%),
- mebli – o 8,7%,
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 6,9% (m.in. wyrobów z tworzyw sztucznych – o 9,9%),
- wyrobów z metali – o 6,0% (w tym w obróbce metali i nakładaniu powłok na metale; obróbce mechanicznej elementów metalowych – o 8,4%),
- chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 5,2% (m.in. mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących, wyrobów kosmetycznych i toaletowych – o 6,9%),
- papieru i wyrobów z papieru – o 5,2% (w tym wyrobów z papieru i tektury – o 8,0%),

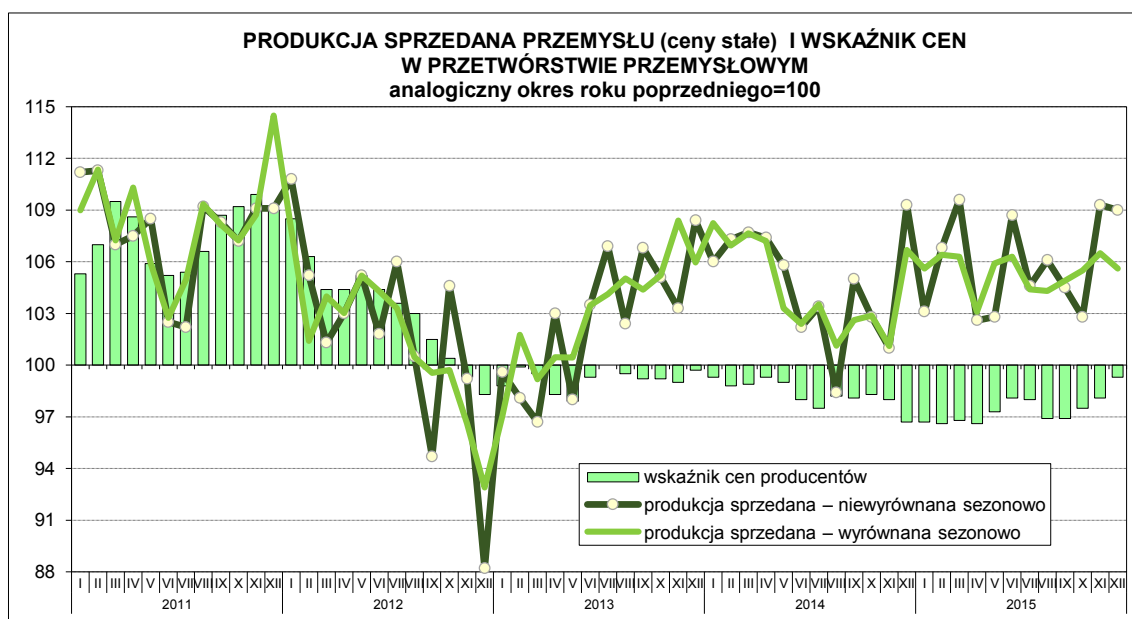
- wyrobów z drewna, korka oraz słomy i wikliny – o 5,0% (m.in. wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania – o 6,2%),
- poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji – o 5,0% (w tym reprodukcji zapisanych nośników informacji – o 28,7%).

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowały się następująco:

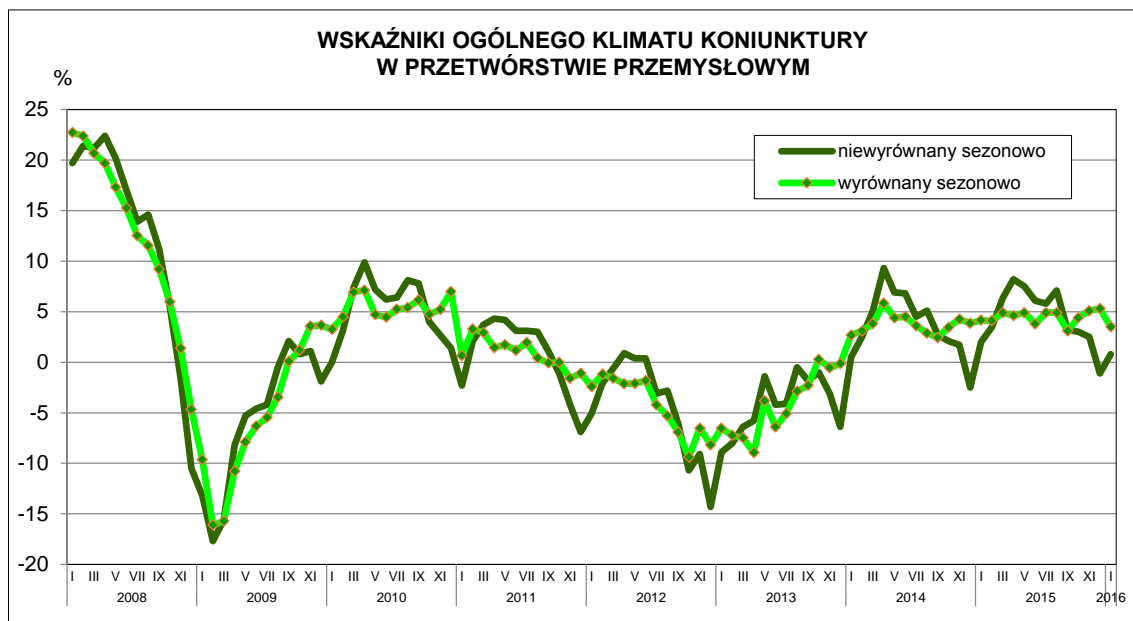
Wyszczególnienie	2014						2015						2014	
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII	I-XII	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100												struktura w %	
Przemysł	104,9	103,7	101,8	102,8	108,1	103,3	105,3	103,9	104,3	106,0	106,7	104,9	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie	92,9	94,1	96,8	92,4	99,1	94,0	98,4	107,7	98,3	102,8	97,0	101,8	3,8	4,1
przetwórstwo przemysłowe	106,9	105,3	102,4	104,0	109,3	104,6	106,8	104,5	105,3	106,9	109,0	105,8	85,9	85,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	94,6	93,9	97,2	98,1	105,0	95,9	96,5	94,5	96,7	99,7	94,3	96,9	7,9	8,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.	103,5	101,0	105,4	102,3	101,5	103,0	102,1	105,6	102,3	103,7	103,7	103,4	2,4	2,3
Z przemysłu ogółem – działy:														
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego	91,6	83,2	91,6	86,0	102,6	88,1	96,5	119,9	97,7	107,3	90,5	104,9	1,8	1,8
produkcja artykułów spożywczych	100,6	104,7	96,0	98,8	102,9	100,0	103,7	98,2	107,8	104,9	104,4	103,6	15,8	16,1
produkcja napojów	103,2	97,7	102,2	97,1	103,8	99,9	96,6	99,4	104,6	105,3	101,7	101,6	1,7	1,7
produkcja odzieży	104,8	97,2	96,8	97,4	97,5	98,9	100,8	102,4	99,6	108,6	110,6	103,0	0,6	0,6
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	112,4	109,9	102,6	103,6	107,7	107,1	104,4	102,6	105,5	107,9	105,0	105,0	2,6	2,6
produkcja papieru i wyrobów z papieru	108,8	101,7	103,3	107,2	111,7	105,2	106,9	105,3	104,0	104,4	101,4	105,2	3,0	2,9
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	102,1	101,9	98,0	97,4	105,1	99,7	100,4	108,2	100,0	96,4	95,4	101,1	5,3	6,9
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	101,1	95,3	97,8	98,3	98,3	98,1	103,2	103,1	107,6	107,1	108,7	105,2	4,7	4,7
produkcja wyrobów farmaceutycznych.	106,0	100,8	115,3	96,2	86,7	104,4	101,8	101,2	103,9	112,6	117,7	104,8	1,1	1,1
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	112,9	106,6	102,9	103,6	108,6	106,3	105,7	106,9	105,0	110,0	113,1	106,9	6,2	6,0
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	122,5	110,0	101,1	104,9	109,5	108,3	105,8	104,2	102,3	101,4	107,3	103,3	3,8	3,8
produkcja metali	106,6	109,7	105,4	102,9	112,2	106,2	104,4	101,4	96,9	98,5	95,8	100,3	3,8	3,8
produkcja wyrobów z metali	108,1	110,1	105,2	106,2	112,8	107,3	106,7	106,2	105,2	106,1	110,5	106,0	6,5	6,3
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	100,8	109,8	114,3	121,2	130,1	112,0	114,7	98,2	102,1	91,4	102,7	100,6	2,9	2,9
produkcja urządzeń elektrycznych	111,3	102,1	105,6	109,1	120,3	107,0	112,9	114,5	101,9	114,3	126,3	110,8	4,4	4,1
produkcja maszyn i urządzeń	111,9	107,5	104,4	114,3	127,5	109,5	107,3	106,4	101,7	98,8	94,1	103,4	3,2	3,2
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	107,9	104,8	102,5	105,2	116,1	105,1	114,0	106,6	109,7	112,5	113,9	110,7	10,4	9,7
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	100,7	98,7	91,2	89,7	84,2	94,6	105,6	101,5	119,4	140,1	161,8	117,8	1,6	1,3
produkcja mebli	117,6	112,8	117,5	114,6	118,8	115,6	110,5	109,9	102,7	111,6	112,1	108,7	2,9	2,8

Produkcja artykułów spożywczych (stanowiąca blisko 16% produkcji sprzedanej przemysłu) w 2015 r. była o 3,6% wyższa niż przed rokiem (kiedy kształtowała się na tym samym poziomie co w 2013 r.). Zwiększyła się sprzedaż w przetwarzaniu i konserwowaniu: owoców i warzyw – o 10,4%, mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 7,1%, ryb,

skorupiaków i mięczaków – o 6,4%, produkcji: wyrobów piekarskich i mącznych – o 5,7%, gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 5,6%, pozostałych artykułów spożywczych – o 4,7% oraz wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 3,0%. Zmniejszyła się natomiast sprzedaż w produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 19,9% oraz (nieznacznie) w wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 0,2%.

Z obserwowanych w 2015 r. 266 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 168 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. siarki, produktów uboju bydła i cieląt, mięsa drobiowego, mleka, masła, serów podpuszczkowych dojrzewających, serów niedojrzewających i twarogu, wódki czystej, papierosów, płyt pilśniowych, koksu, przerobu ropy naftowej, benzyny silnikowej, olejów napędowych, nawozów mineralnych lub chemicznych azotowych i fosforowych, tworzyw sztucznych, farb i lakierów, mydła, wyrobów z gumy, opon, stali surowej, wyrobów walcowanych na gorąco (bez półwyrobów), rur stalowych, odbiorników telewizyjnych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych do pojazdów samochodowych, chłodziarek i zamrażarek, zmywarek do naczyń, pralek automatycznych, ciągników rolniczych, samochodów osobowych, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, wagonów kolejowych, rowerów, oraz energii elektrycznej. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 97 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. węgla kamiennego, węgla brunatnego, gazu ziemnego, wędlin, margaryny oraz produktów do smarowania, cukru, win owocowych, piwa, obuwia, tarcicy liściastej, olejów opałowych, pestycydów, komputerów, odkurzaczy, kuchni elektrycznych, kuchni gazowych z piekarnikiem oraz pojazdów do transportu publicznego.

Ogólny klimat koniunktury w przetwórstwie przemysłowym w styczniu br. oceniany jest nieznacznie pozytywnie (wobec niekorzystnych ocen przed miesiącem), na co wpłynęła poprawa ocen progностycznych. Bardziej negatywnie oceniany jest portfel zamówień oraz bieżąca produkcja. Przewidywania w tych obszarach są pozytywne wobec negatywnych przed miesiącem. Niekorzystnie, na poziomie podobnym jak w grudniu 2015 r., oceniana jest sytuacja finansowa, nieznacznie mniej negatywne są prognozy w tym zakresie. Przedsiębiorcy planują utrzymanie dotychczasowego poziomu zatrudnienia oraz przewidują, że ceny wyrobów przemysłowych nie zmienią się.

Utrzymuje się nadmierny stan zapasów wyrobów gotowych. Wzrost nadwyżek zapasów sygnalizowany jest m.in. przez producentów wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych oraz urządzeń elektrycznych. Spadek nadmiernych zapasów zgłaszają natomiast m.in. producenci papieru i wyrobów z papieru, wyrobów farmaceutycznych, metali oraz mebli.

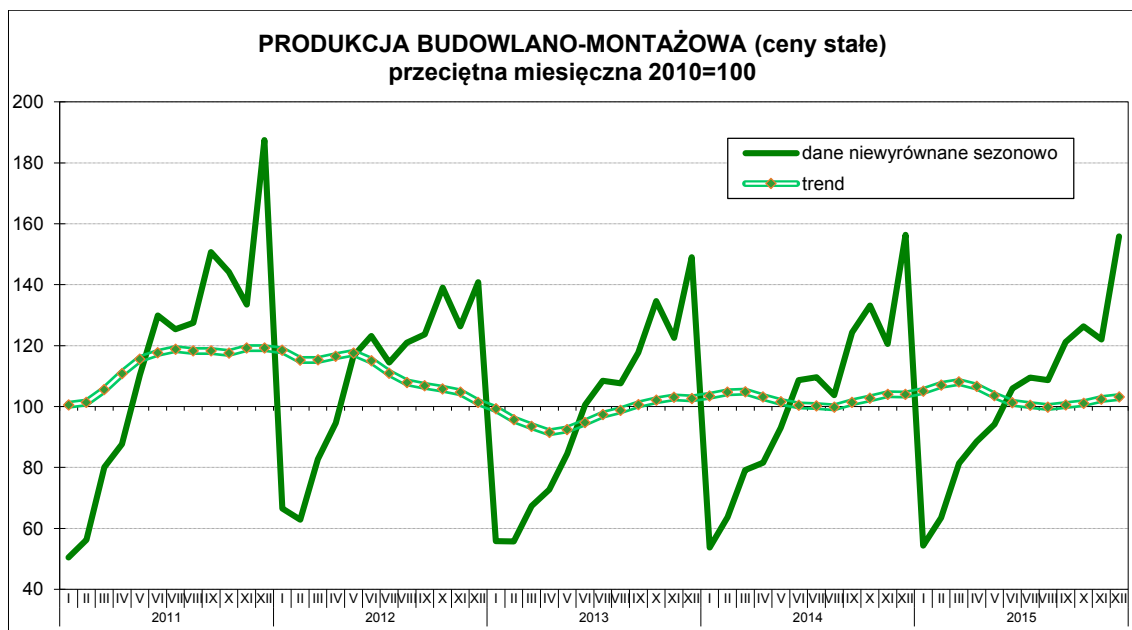
Wykorzystanie mocy produkcyjnych w przetwórstwie przemysłowym wynosi w styczniu br. 78,4% (77,4% przed rokiem). W skali roku zwiększyło się wykorzystanie mocy produkcyjnych m.in. w produkcji wyrobów farmaceutycznych oraz urządzeń elektrycznych.

Wśród barier ograniczających bieżącą działalność przedsiębiorstw w styczniu br. najbardziej uciążliwymi pozostają: koszty zatrudnienia, niedostateczny popyt na rynku krajowym, wysokie obciążenia na rzecz budżetu oraz niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej. W porównaniu z sytuacją sprzed roku najbardziej zwiększyło się znaczenie niedoboru wykwalifikowanych pracowników.

Budownictwo

Szacuje się, że **produkcja budowlano-montażowa ogółem**⁸ zrealizowana na terenie kraju w 2015 r. była o ok. 3% wyższa niż w poprzednim roku (wobec wzrostu o 5,9% w 2014 r.).

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2015 r. zwiększyła się w skali roku o 2,8% (wobec wzrostu o 3,6% w 2014 r.). Większa niż w poprzednim roku była sprzedaż robót remontowych, a mniejsza – inwestycyjnych.

W grudniu 2015 r. produkcja budowlano-montażowa ukształtowała się na poziomie nieznacznie niższym (o 0,3%) niż przed rokiem (kiedy notowano jej wzrost odpowiednio o 5,0%). W stosunku do listopada 2015 r. produkcja wzrosła o 27,8%. Po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym produkcja budowlano-montażowa w grudniu 2015 r. spadła o 2,0% w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku i o 0,4% w porównaniu z listopadem 2015 r.

⁸ W cenach stałych; łącznie z jednostkami o liczbie pracujących do 9 osób;

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014					2015					2014	
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	XII	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100										struktura w %	
Ogółem.....	110,6	109,8	105,5	103,6	105,0	103,5	101,0	102,0	102,8	99,7	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze:												
inwestycyjnym....	114,1	108,2	103,2	101,8	99,0	98,8	98,6	99,2	97,9	97,7	61,0	64,0
remontowym.....	103,7	113,1	110,3	106,9	116,0	113,6	105,7	107,3	111,3	102,8	39,0	36,0
Budowa budynków	105,5	99,9	95,8	96,0	96,2	99,6	99,7	102,1	101,4	103,0	33,5	34,1
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej.....	110,5	117,0	112,4	108,6	107,1	108,5	102,2	100,9	104,2	98,4	39,7	39,3
Roboty budowlane specjalistyczne.....	118,1	116,2	111,0	107,5	113,3	103,8	101,3	103,4	102,5	98,0	26,8	26,6

Produkcja budowlano-montażowa w 2015 r. była wyższa niż przed rokiem we wszystkich działach budownictwa. W dziale obejmującym przedsiębiorstwa zajmujące się głównie budową budynków – o 1,4%, w jednostkach o głównej działalności związanej z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 4,2%, a w podmiotach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi – o 2,5%.

Przedsiębiorstwa specjalizujące się we wznoszeniu budynków mieszkalnych i niemieskalnych (grupa o blisko 90% udziale w sprzedaży robót działu „roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków”) notowały w skali roku spadek produkcji o 2,3%. W jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności jest realizacja projektów związanych ze wznoszeniem budynków wzrost wyniósł 52,0%.

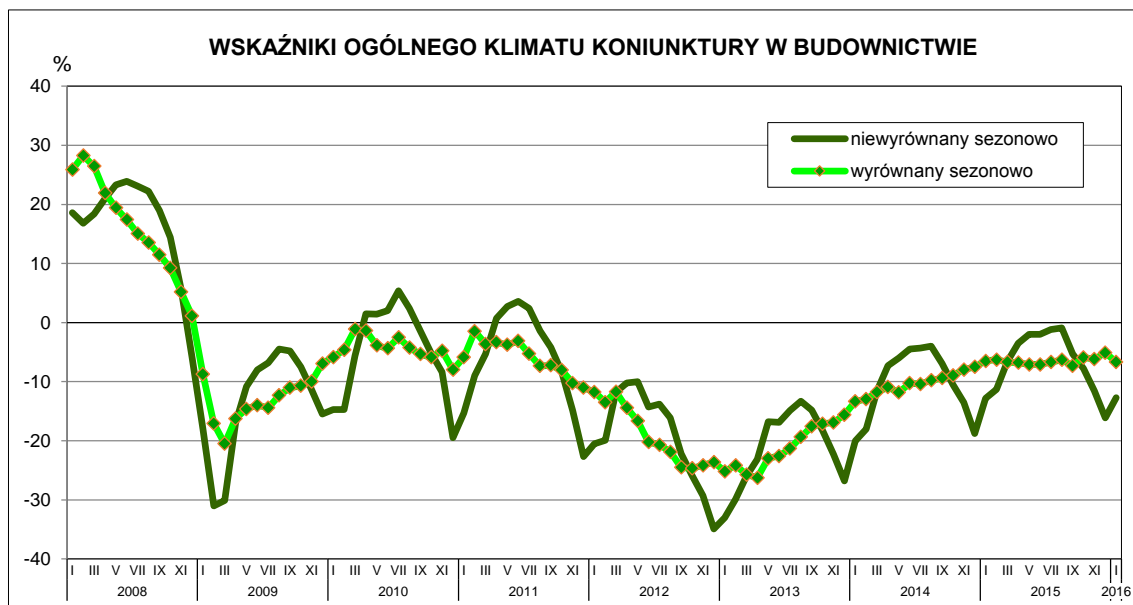
W dziale robót związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej największy wzrost produkcji w skali roku notowano w grupie „roboty związane z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych” – o 14,5%. W przedsiębiorstwach specjalizujących się w robotach związanych z budową dróg kołowych i szynowych (grupa o największym udziale w produkcji budowlano-montażowej działu) wystąpił wzrost o 1,0%, a w grupie „roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej” – o 0,9%.

W dziale robót budowlanych specjalistycznych największy wzrost produkcji odnotowano w jednostkach zajmujących się rozbiórką i przygotowaniem terenu pod budowę – o 19,2%. W grupie mającej największy udział w sprzedaży produkcji działu, tj. „wykonywanie instalacji elektrycznych, wodnokanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych” – wystąpił wzrost o 5,5%, natomiast mniejsza niż przed rokiem była sprzedaż robót w jednostkach wykonujących głównie roboty budowlane wykończeniowe oraz pozostałe specjalistyczne roboty budowlane (spadek o odpowiednio 9,9% i 4,2%).

Struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej wg rodzajów obiektów budowlanych przedstawia się następująco:

Rodzaje obiektów	Struktura (w %)	
	2014	2015
OGÓŁEM	100,0	100,0
Budynki razem	46,0	46,3
Budynki mieszkalne	12,6	13,5
w tym:		
mieszkalne jednorodzinne	1,3	1,3
o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	10,3	11,5
Budynki niemieszkalne	33,4	32,8
w tym:		
biurowe	3,6	3,8
handlowo-usługowe	7,0	6,4
przemysłowe i magazynowe	12,6	13,5
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej ...	7,2	6,2
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	54,0	53,7
w tym:		
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	17,1	17,0
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	5,7	6,2
mosty, wiadukty i estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	2,6	2,6
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe ..	6,7	7,9
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	9,5	9,0
oczyszczalnie wód i ścieków	1,9	2,2
kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	6,8	6,7
obiekty pozostałe, gdzie indziej nie sklasyfikowane	1,8	1,0

W strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych w 2015 r. nieco zwiększył się w porównaniu z 2014 r. udział budynków mieszkalnych (o 0,9 p.proc. do 13,5%), a zmalał – niemieszkalnych (o 0,6 p.proc. do 32,8%). Nieznacznie zmniejszył się także udział obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 0,3 p.proc. do 53,7%), w tym m.in. rurociągów sieci rozdzielczej i linii kablowych rozdzielczych (o 0,5 p.proc. do 9,0%), budowli wodnych (o 0,7 p.proc. do 1,9%) oraz grupy „obiekty pozostałe, gdzie indziej nie sklasyfikowane” (o 0,8 p.proc. do 1,0%). Wzrósł natomiast udział m.in. robót dotyczących obiektów zaliczanych do grupy „drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych” (o 0,5 p.proc. do 6,2%). Udział autostrad, dróg ekspresowych, ulic i dróg pozostałych (tj. grupy o największym udziale w robotach realizowanych na obiektach inżynierii lądowej i wodnej) nie uległ istotnej zmianie i wyniósł 17,0%.

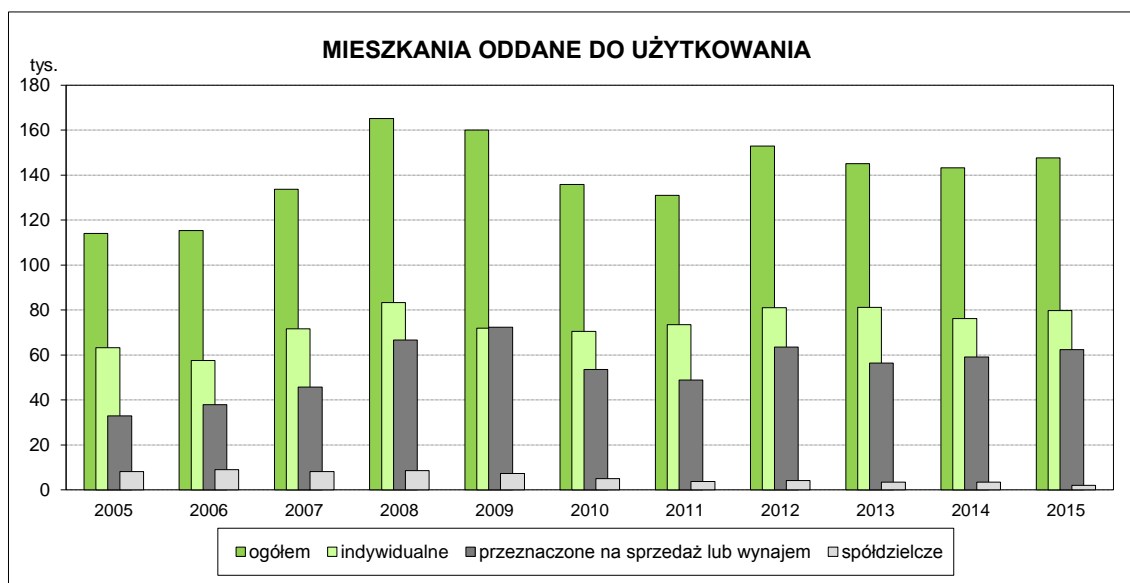
W styczniu br. podmioty budowlane oceniają ogólny klimat **koniunktury gospodarczej** mniej negatywnie niż przed miesiącem (od września do grudnia 2015 r. obserwowane było pogarszanie się pesymistycznych ocen). Poprawiły się niekorzystne prognozy w zakresie portfela zamówień, produkcji i sytuacji finansowej, przy pogorszeniu diagnoz w tych obszarach. Firmy budowlane planują nieco mniejsze redukcje zatrudnienia i przewidują nieznacznie wolniejszy od oczekiwanego przed miesiącem spadek cen robót budowlano-montażowych.

Wśród barier w prowadzeniu działalności w budownictwie w styczniu br. do największych utrudnień zaliczane są nadal koszty zatrudnienia, konkurencja na rynku oraz wysokie obciążenia na rzecz budżetu. W skali roku wzrosła uciążliwość utrudnień związanych z niedoborem wykwalifikowanych pracowników, a nieco zmniejszyła się odczuwalność ograniczeń związanych z kosztami materiałów, trudnościami z uzyskaniem kredytu i niedostatecznym popytem. W porównaniu z grudniem 2015 r. nieco rzadziej postrzegane są jako bariery koszty materiałów i koszty finansowej obsługi działalności.

Przedsiębiorcy oceniają wykorzystanie mocy produkcyjnych firm budowlanych w styczniu br. na ok. 72% (podobnie jak przed rokiem).

Budownictwo mieszkaniowe

W 2015 r. oddano do użytkowania nieco więcej mieszkań niż w roku poprzednim. Znacznie wzrosła liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dla których dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. Więcej było mieszkań, których budowę rozpoczęto. Liczba mieszkań w budowie na koniec 2015 r. była większa niż przed rokiem.

Według wstępnych danych⁹, w 2015 r. **oddano do użytkowania** 147,7 tys. mieszkań, tj. o 3,2% więcej niż przed rokiem (w dwóch wcześniejszych latach notowano spadki). Wzrosła liczba mieszkań oddanych w budownictwie indywidualnym (o 4,7% do 79,7 tys. mieszkań) oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 5,7% do 62,4 tys.). W pozostałych formach budownictwa obserwowano spadki, największy – w budownictwie spółdzielczym (o 41,2% do 2,1 tys. oddanych mieszkań). W budownictwie komunalnym oddano 1,7 tys. mieszkań (wobec 2,2 tys. przed rokiem), w budownictwie społecznym czynszowym – 1,3 tys. (wobec 1,7 tys.), a w budownictwie zakładowym – 444 mieszkania (wobec 590 w poprzednim roku).

W strukturze liczby mieszkań oddanych do użytkowania w 2015 r. zwiększył się (w drugim roku z rzędu) udział budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem (o 1,0 p.proc. do 42,3%). Wzrósł też nieco (po spadku przed rokiem) udział budownictwa indywidualnego (o 0,8 p.proc. do 54,0%). Zmniejszył się natomiast udział pozostałych form budownictwa, najbardziej – spółdzielczego (o 1,0 p.proc. do 1,4%).

⁹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

W 2015 r. w dziesięciu województwach odnotowano większą niż przed rokiem liczbę mieszkań oddanych do użytkowania, a w sześciu – mniejszą. Największe wzrosty wystąpiły w województwach pomorskim (o 20,5% do 13,1 tys.), podkarpackim (o 18,8% do 7,6 tys.) i wielkopolskim (o 10,5% do 16,2 tys.), a największe spadki – w województwach opolskim (o 10,5% do 1,7 tys.), małopolskim (o 5,8% do 14,7 tys.) oraz – mającym największy udział w ogólnej liczbie mieszkań oddawanych w kraju – mazowieckim (o 5,1% do 29,1 tys.).

W grudniu 2015 r. oddano do użytkowania 18,9 tys. mieszkań, tj. o 23,3% więcej niż przed rokiem. W budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem oraz indywidualnym oddano po 9,0 tys. mieszkań (wzrost odpowiednio o 43,1% i o 9,6%), w budownictwie spółdzielczym – 460 mieszkań (wobec 373 przed rokiem), komunalnym – 306 mieszkań (wobec 261), społecznym czynszowym – 137 (wobec 110), a w zakładowym – 35 (wobec 121).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2015 r. wyniosła 100,2 m² i była o 0,7 m² mniejsza niż przed rokiem. Spadek obserwowano w większości form budownictwa (z wyjątkiem budownictwa zakładowego).

Liczba i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-XII 2014				I-XII 2015			
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²
Ogółem	143166	100,0	98,6	100,9	147710	100,0	103,2	100,2
Indywidualne.....	76129	53,2	93,7	138,0	79731	54,0	104,7	135,7
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	59065	41,3	104,6	59,6	62448	42,3	105,7	59,3
Spółdzielcze	3490	2,4	99,9	57,0	2052	1,4	58,8	56,5
Społeczne czynszowe.....	1715	1,2	131,1	50,6	1300	0,9	75,8	49,2
Komunalne	2177	1,5	98,2	43,4	1735	1,1	79,7	40,5
Zakładowe.....	590	0,4	133,5	61,4	444	0,3	75,3	65,4

W 2015 r., w drugim roku z kolei, odnotowano wzrost liczby mieszkań, na których budowę **wydano pozwolenia** lub dla których **dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym** (o 20,5% do 188,8 tys.). W grudniu 2015 r. liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dla których dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 17,4 tys. i była znacznie wyższa niż przed rokiem (o 41,0%).

W drugim roku z rzędu zwiększyła się także liczba mieszkań, których **budowę rozpoczęto** (o 13,7% do 168,4 tys.). W grudniu 2015 r. rozpoczęto budowę 12,4 tys. mieszkań, tj. znacznie więcej niż w analogicznym miesiącu przed rokiem (o 44,3%).

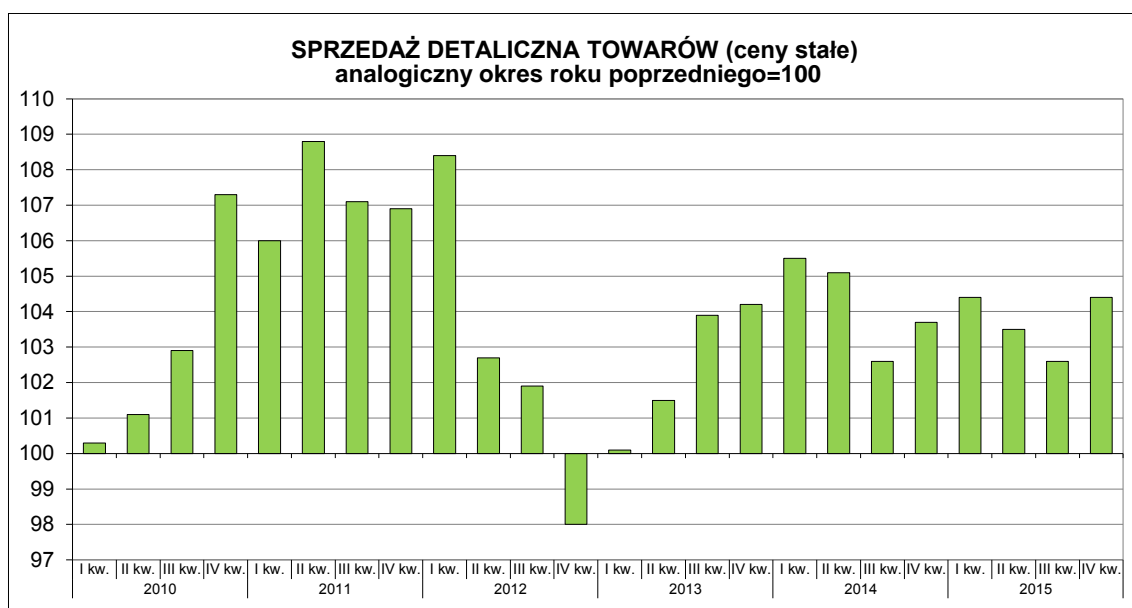
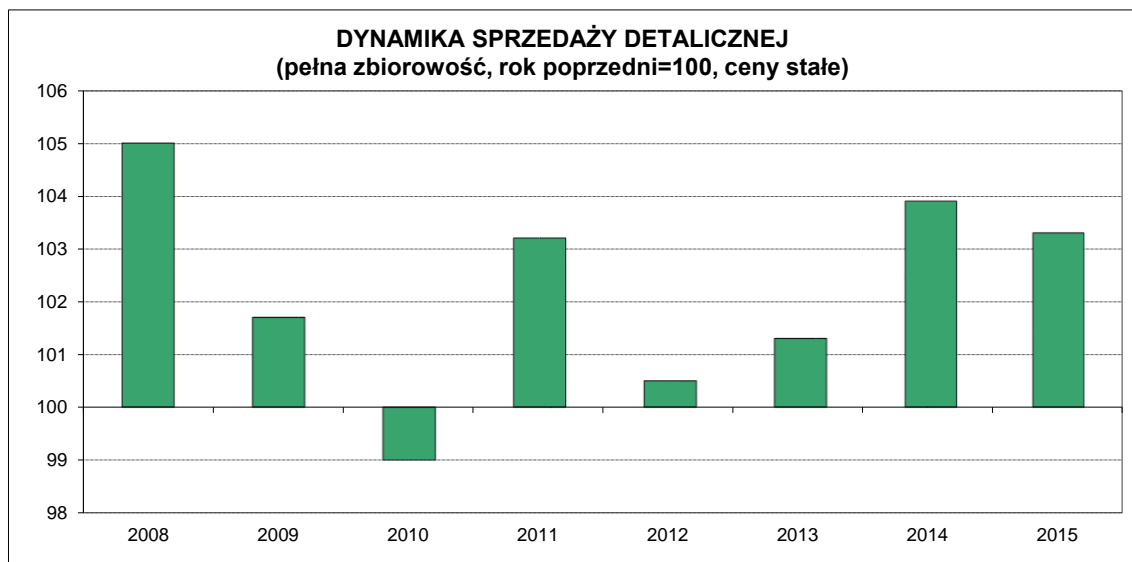
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dla których dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-XII 2015					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	188822	100,0	120,5	168403	100,0	113,7
Indywidualne	87577	46,4	115,4	78855	46,8	106,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	97248	51,5	125,5	86498	51,4	124,1
Spółdzielcze	1409	0,8	104,3	1285	0,8	94,3
Społeczne czynszowe	649	0,3	176,8	902	0,5	70,8
Komunalne	1682	0,9	125,1	766	0,4	66,1
Zakładowe	257	0,1	90,5	97	0,1	41,1

Szacuje się, że w końcu grudnia 2015 r. w **budowie** było 720,6 tys. mieszkań, tj. o 3,0% więcej niż przed rokiem.

Rynek wewnętrzny

Według wstępnych szacunków, **sprzedaż detaliczna ogółem**¹⁰ w 2015 r. była o 3,3% wyższa niż w roku poprzednim (kiedy obserwowano wzrost o 3,9%).

W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wzrost sprzedaży detalicznej w 2015 r. był nieco mniejszy niż przed rokiem (3,7% wobec 4,1%). Od II kwartału dynamika sprzedaży stopniowo słabła, a w IV kwartale – umocniła się. Wśród grup o znaczącym udziale w sprzedaży ogółem istotne zwiększenie sprzedaży

¹⁰ W cenach stałych; zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe łącznie z przedsiębiorstwami o liczbie pracujących do 9 osób.

obserwowano w grupie pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 12,2% wobec wzrostu o 3,5% przed rokiem). Wzrost notowano również w przedsiębiorstwach prowadzących pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (o 10,6%) oraz w grupie żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 3,5%). Sprzedaż w skali roku zmniejszyła się natomiast w grupie pozostałe (o 11,3%) oraz, w trzecim roku z rzędu, w firmach handlujących paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi (o 0,9%).

W grudniu 2015 r. sprzedaż detaliczna (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) rosła szybciej niż w poprzednich miesiącach (7,0% wobec 5,7% w listopadzie 2015 r.). Wzrost sprzedaży notowano w większości grup, w tym wysoki w pozostałej sprzedaży detalicznej w niewyspecjalizowanych sklepach (o 33,5%), na co wpłynęły zmiany organizacyjne, oraz w grupie pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 19,7%). Obniżyła się natomiast sprzedaż w grupach żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 6,0%), co również było związane ze zmianami organizacyjnymi, oraz pozostałe (o 4,9%).

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014						2015						2014	
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	XII	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100												struktura w %	
O g ó ł e m^a	105,5	105,1	102,6	103,7	104,1	104,0	104,4	103,5	102,6	104,4	103,7	107,0	100,0	100,0
w tym:														
pojazdy samochodowe, motocykle, części.....	115,9	101,4	100,8	97,5	103,5	100,1	101,9	113,1	115,1	119,3	112,2	119,7	9,9	9,2
paliwa stałe, ciekłe i gazowe.....	98,6	98,9	93,7	95,8	96,6	95,2	97,7	99,8	99,0	99,7	99,1	104,0	15,3	17,3
żywność, napoje i wyroby tytoniowe.....	99,9	106,7	105,0	107,6	104,8	108,0	108,8	102,4	103,9	99,2	103,5	94,0	26,2	25,8
pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach.....	105,4	108,9	107,9	107,9	107,5	106,6	108,8	107,8	104,9	119,7	110,6	133,5	11,7	10,8
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny.....	107,3	108,0	113,1	113,6	110,6	115,2	109,4	104,9	104,8	103,0	105,4	102,9	5,8	5,5
tekstyli, odzież, obuwie.....	125,3	117,4	113,8	114,7	117,2	116,4	111,9	113,8	112,5	115,0	113,5	113,9	5,9	5,5
meble, rtv, agd.....	105,2	100,2	102,9	99,9	101,9	97,3	106,9	103,3	104,3	105,4	104,9	110,1	7,8	7,5
prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizo- wanych sklepach.....	103,9	103,7	102,1	106,5	104,1	104,4	117,0	115,6	115,3	116,7	116,0	125,0	5,3	4,6
pozostałe.....	113,2	106,7	99,5	99,8	104,2	98,8	90,6	92,1	85,7	86,6	88,7	95,1	11,2	13,0

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa¹¹ w przedsiębiorstwach handlowych w 2015 r. była o 4,9% wyższa niż w poprzednim roku, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 4,1% (wobec wzrostu odpowiednio o 0,7% i 0,4% przed rokiem). Znaczny wzrost sprzedaży obserwowano m.in. w grupie narzędzia technologii informacyjnej i komunikacyjnej (o 21,4%). Utrzymał się spadek w grupie o największym udziale w sprzedaży hurtowej, tj. półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złom i wyniósł 3,0%. W grudniu 2015 r. w przedsiębiorstwach handlowych sprzedaż hurtowa wzrosła w skali roku o 8,1%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych o 5,8%.

W styczniu br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym oceniany jest nieznacznie lepiej niż przed miesiącem. Pesymistyczne oceny, zbliżone do zgłaszanych w grudniu 2015 r., formułowane są przez jednostki mikro. Mniej niekorzystnie oceniają koniunkturę podmioty małe, a oceny firm dużych i średnich pozostają optymistyczne. Bardziej negatywne są wskazania przedsiębiorstw z branży żywność. Mniej optymistycznie oceniają ogólny klimat koniunktury jednostki z branży artykuły gospodarstwa domowego ogółem, przy korzystniejszych niż przed miesiącem wskazaniach przedsiębiorstw z branży tekstylia, odzież, obuwiu. Pozytywne (wobec nieznacznie negatywnych w grudniu 2015 r.) są wskazania firm z branży pojazdy samochodowe. Przedsiębiorstwa handlowe ogółem lepiej niż przed miesiącem oceniają bieżącą sprzedaż; polepszyły się pesymistyczne diagnozy sytuacji finansowej. Prognozy w tych obszarach są znacznie bardziej negatywne. Poziom zapasów towarów nadal jest uważany za nadmierny. Gorsze niż przed miesiącem są pesymistycznie wskazania dotyczące przyszłego popytu na towary. Skala spodziewanej

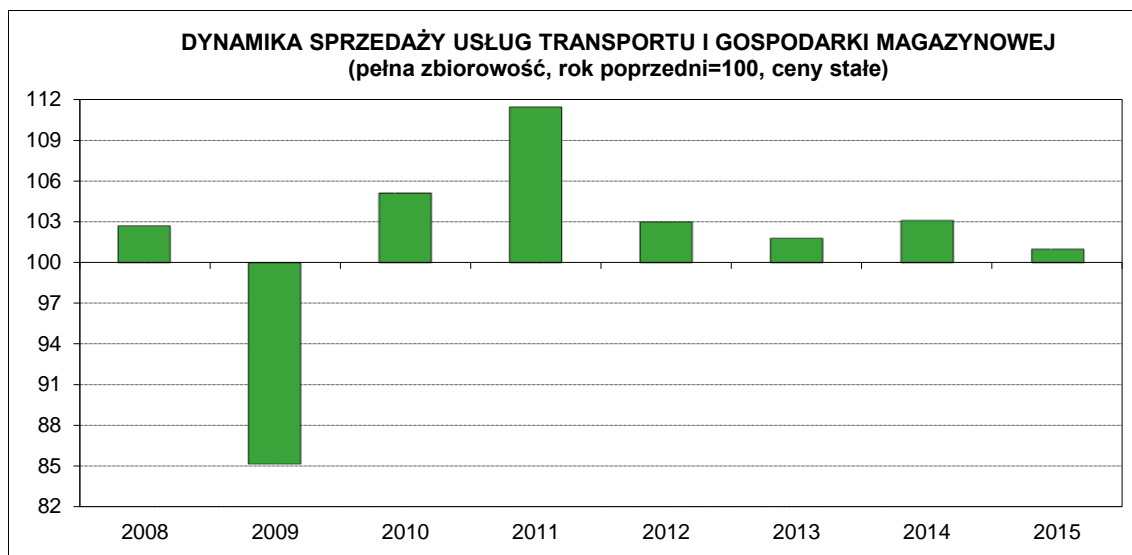
¹¹ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

redukcji zatrudnienia może być niewielka, zbliżona do przewidywań sprzed miesiąca. Przedsiębiorcy sygnalizują możliwość dalszego wzrostu cen towarów.

Wśród barier utrudniających działalność badanych przedsiębiorstw w styczniu br., podobnie jak w całym 2015 r., najbardziej dotkliwe pozostają: konkurencja na rynku, koszty zatrudnienia, wysokie obciążenia na rzecz budżetu oraz niedostateczny popyt. W porównaniu z sytuacją sprzed roku najbardziej zwiększyła się uciążliwość dotycząca niedoboru pracowników, a obniżyło się znaczenie bariery związanej z niedostatecznym popytem.

Transport

Szacuje się, że w 2015 r. **sprzedaż usług**¹² w jednostkach transportu ogółem¹³ była o ok. 1% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,1% w 2014 r.).

W jednostkach transportu o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2015 r. sprzedaż w cenach stałych była o 0,7% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,4% w 2014 r.). Na osłabienie dynamiki wpłynęły wyniki IV kwartału, kiedy odnotowano spadek sprzedaży usług transportowych w skali roku o 0,7% (po niewielkich wzrostach w poprzednich kwartałach). W grudniu, po trzech miesiącach spadku, sprzedaż usług w transporcie zwiększyła się o 0,7%.

W 2015 r., spośród grup o największym udziale w transporcie ogółem, wolniejszy niż przed rokiem był wzrost sprzedaży w transporcie samochodowym (2,8% wobec 5,1%). Pogłębił się spadek w transporcie kolejowym (z 1,1% do 4,6%), obniżyła się także sprzedaż w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 1,1%, po wzroście o 4,0% przed rokiem).

Przewozy ładunków ogółem (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w 2015 r. wyniosły 489,2 mln ton, tj. o 2,6% więcej niż w przed rokiem. Wzrost przewozów notowano w transporcie samochodowym i rurociągowym; natomiast spadek – w transporcie śródlądowym wodnym, morskim oraz kolejowym. W grudniu 2015 r. przewieziono 39,2 mln ton ładunków, tj. o 2,0% więcej niż przed rokiem.

¹² Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, pasażerów, bagażu i poczty, przeladunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

¹³ W cenach stałych; łącznie z przedsiębiorstwami transportowymi o liczbie pracujących do 9 osób.

Transportem kolejowym w 2015 r. przewieziono 224,1 mln ton ładunków (o 1,6% mniej niż przed rokiem). W komunikacji międzynarodowej skala przewozu ładunków ogółem nieznacznie obniżyła się w porównaniu z 2014 r. (przy czym notowano zmniejszenie przewozów ładunków importowanych oraz ładunków tranzytowych – po ok. 4%, przy wzroście przewozów ładunków eksportowanych – również o ok. 4%). Niższe niż w 2014 r. były przewozy w komunikacji wewnętrznej – o ok. 2%. W grudniu 2015 r. transportem kolejowym przewieziono 18,3 mln ton ładunków (spadek o 1,0% w skali roku). Średniodobowe przewozy ładunków w grudniu 2015 r. były o 11,8% mniejsze niż przed miesiącem.

Transportem samochodowym zarobkowym w 2015 r. przewieziono 200,3 mln ton ładunków, tj. o 6,7% więcej niż w roku poprzednim. W grudniu 2015 r. przewieziono 15,5 mln ton ładunków (wzrost o 4,8% w skali roku). Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się o 5,9% w stosunku do grudnia 2014 r.

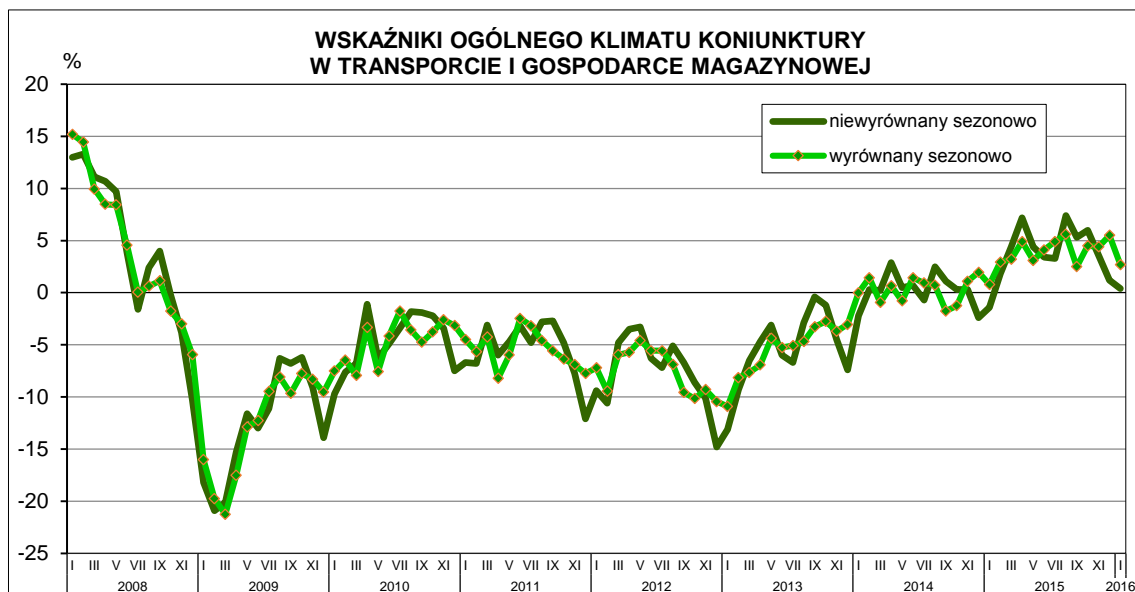
Transportem rurociągowym w 2015 r. przetłoczono 54,6 mln ton ropy i produktów naftowych (o 9,6% więcej niż w 2014 r.), w tym w grudniu – 4,6 mln ton (o 5,8% więcej w skali roku).

Przewozy ładunków **transportem morskim** w 2015 r. wyniosły 6,2 mln ton, tj. o 2,7% mniej niż przed rokiem (w grudniu 2015 r. – 0,5 mln ton, tj. wzrost w skali roku o 9,5%).

W **portach morskich** w 2015 r. przeładowano 69,6 mln ton ładunków, tj. o 1,3% więcej niż w roku poprzednim. Wpłynął na to wzrost w skali roku przeładunków w grupie ładunków masowych ciekłych (o 18,0%), ładunków tocznych (o 9,2%) oraz pozostałych ładunków drobnicowych (o 2,4%). Zmniejszyły się natomiast przeładunki kontenerów (o 12,0%) oraz przeładunki w grupie ładunków masowych suchych (o 3,2%). W grudniu 2015 r. w portach morskich przeładowano 5,9 mln ton ładunków (spadek o 2,0% w skali roku).

W 2015 r. w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły przeładunki w porcie Gdańsk (o 10,3% do 31,7 mln ton) oraz Szczecin (o 1,4% do 8,3 mln ton). Spadek przeładunków notowano w Gdyni (o 8,5% do 15,5 mln ton), Świnoujściu (o 5,6% do 11,8 mln ton) oraz Policach (o 4,1% do 1,7 mln ton).

Środkami komunikacji publicznej w 2015 r. przewieziono 653,8 mln pasażerów, tj. o 7,8% mniej niż rok wcześniej, co było związane ze zmniejszeniem przewozów w transporcie samochodowym (o 15,0% do 366,9 mln osób). Wzrosła natomiast wielkość przewozów w transporcie lotniczym (o 23,3% do 9,6 mln osób) oraz w transporcie kolejowym (o 3,0% do 276,2 mln osób).

W styczniu br. **ogólny klimat koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa oceniany jest nieznacznie pozytywnie, najslabiej od lutego 2015 r. Niekorzystne i gorsze niż przed miesiącem są oceny bieżącego popytu, sprzedaży oraz sytuacji finansowej, przy mniej pesymistycznych przewidywaniach w tych obszarach. Przedsiębiorcy sygnalizują możliwość wzrostu zatrudnienia. Ceny usług transportowych mogą spadać szybciej niż przewidywano w poprzednich miesiącach.

Łączność

Szacuje się, że w 2015 r. **sprzedaż usług łączności ogółem**¹⁴ (obejmująca wpływy za usługi pocztowe i kurierskie oraz telekomunikacyjne) w cenach stałych wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 5,9% (wobec wzrostu o 2,1% w 2014r.).

W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób notowano wzrost podobny jak dla zbiorowości ogółem (o 5,9%). Sprzedaż wzrosła zarówno w usługach pocztowych i kurierskich, jak i w usługach telekomunikacyjnych.

W końcu grudnia 2015 r. liczba abonentów i użytkowników (usługi z przedpłata) **telefonii ruchomej** wyniosła 56,2 mln (w tym 48% stanowili użytkownicy) i była o 2,4% mniejsza niż w końcu grudnia 2014 r. Liczba użytkowników zmniejszyła się o 9,9%, natomiast liczba abonentów wzrosła o 5,8%. Na 100 mieszkańców przypadało 146,1 abonentów i użytkowników (wobec 149,7 przed rokiem).

Notowano dalszy spadek liczby telefonicznych **łączy głównych**¹⁵ w sieci publicznej telefonii przewodowej, zapoczątkowany w 2005 r. Na koniec grudnia 2015 r. ich liczba wyniosła ok. 4,9 mln i była o ok. 9% niższa niż przed rokiem. Wskaźnik gęstości abonenckiej, mierzony liczbą łączy głównych na 100 mieszkańców, w końcu grudnia 2015 r. wyniósł 12,8 (wobec 14,0 w końcu 2014 r.). Liczba łączy w dostęпах **ISDN**¹⁶ w końcu grudnia 2015 r. ukształtowała się na poziomie 714 tys. (w tym ok. 92% zainstalowano w miastach) i była ponad 9% mniejsza niż rok wcześniej.

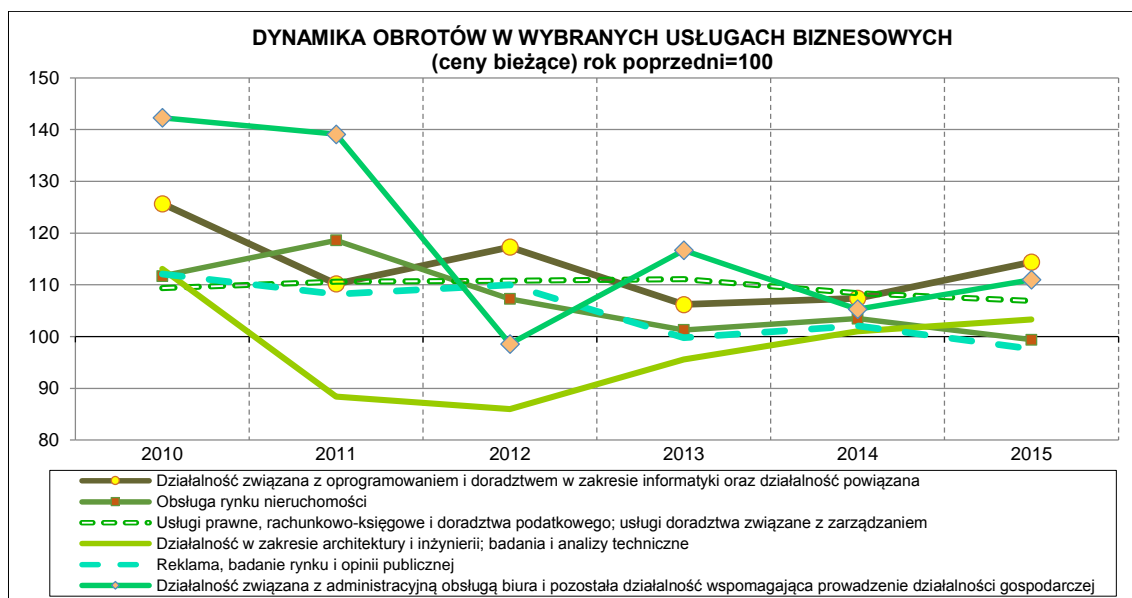
¹⁴ W cenach stałych; łącznie z jednostkami łączności o liczbie pracujących do 9 osób.

¹⁵ Standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) powiększone o liczbę łączy w dostęпах ISDN.

¹⁶ ISDN – telefoniczna sieć cyfrowa z integracją usług, umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci do transferu głosu, obrazu, faksów, danych.

Usługi biznesowe

W 2015 r. w porównaniu z rokiem poprzednim notowano wzrost obrotów¹⁷ w większości badanych grupowań z obszaru **usług biznesowych**¹⁸.

Wysoki, szybszy niż w 2014 r., wzrost obserwowano w działalności usługowej w zakresie informacji (o 28,1%) oraz w działalności związanej z zatrudnieniem (o 22,1%). Umocniło się również tempo wzrostu obrotów w działalności związanej z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązanej (14,4%), w zakresie administracyjnej obsługi biura i pozostałej działalności wspomagającej prowadzenie działalności gospodarczej (11,0%), jak również w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych (3,3%). Nieco wolniej niż przed rokiem wzrosły obroty m.in. w zakresie usług prawnych, rachunkowo-księgowych i doradztwa podatkowego; usług doradztwa związanych z zarządzaniem (o 6,9%) oraz sprzątnia obiektów (o 5,0%). Nieznacznie wyższe niż przed rokiem były obroty w działalności wydawniczej (o 0,9%) oraz w działalności detektywistycznej i ochroniarskiej (o 0,8%).

Spadek obrotów (po wzroście przed rokiem) notowano w usługach w zakresie reklamy, badania rynku i opinii publicznej (o 2,4%) oraz w działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (o 0,6%).

¹⁷ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

¹⁸ Usługi biznesowe to usługi związane z obsługą działalności gospodarczej. Badaniem objęto wybrane grupowania Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007: z sekcji Informacja i komunikacja działały: działalność wydawnicza, działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana, działalność usługowa w zakresie informacji; sekcję Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; z sekcji Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: dział działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe, grupę doradztwo związane z zarządzaniem oraz działały: działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy techniczne; reklama, badanie rynku i opinii publicznej; pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; z sekcji Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca działały: działalność związana z zatrudnieniem; działalność detektywistyczna i ochroniarska, grupę sprzątnia obiektów oraz dział działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej.

Bilans płatniczy

Według wstępnych danych, **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹⁹ w listopadzie 2015 r. wyniosło 2,6 mld zł (wobec 0,5 mld zł rok wcześniej). **Saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie 3,2 mld zł (wobec minus 1,0 mld zł w analogicznym okresie poprzedniego roku), przy czym eksport zwiększył się o 13,7% do 65,9 mld zł, a import wzrósł o 6,3% do 62,7 mld zł. **Saldo usług** wyniosło, tak jak w listopadzie 2014 r., 3,4 mld zł, a złożyły się na nie dodatnie salda: usług transportowych (1,7 mld zł), podróży zagranicznych (0,9 mld zł) i pozostałych usług (0,8 mld zł). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 15,0 mld zł (wzrost o 6,0%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 11,6 mld zł (tj. o 7,8% więcej). **Saldo dochodów pierwotnych** wyniosło minus 4,3 mld zł i pogłębiło się w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. o 1,3 mld zł. Na wysokość salda dochodów pierwotnych w znacznym stopniu wpłynęło ujemne saldo dochodów z inwestycji w kwocie 4,3 mld zł (w tym 3,5 mld zł stanowią dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach). Dochody nierezydentów z inwestycji portfelowych wyniosły 1,4 mld zł. **Saldo dochodów wtórnych** ukształtowało się na poziomie 0,3 mld zł (wobec 1,1 mld zł rok wcześniej), przy czym wartość przychodów zmniejszyła się z 3,1 mld zł w listopadzie 2014 r. do 1,6 mld zł, a wartość rozchodów – z 2,0 mld zł do 1,2 mld zł.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 2,7 mld zł (wobec 1,0 mld zł w listopadzie 2014 r.), a kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 2,9 mld zł oraz 0,2 mld zł (wobec 1,3 mld zł przychodów oraz 0,3 mld zł rozchodów rok wcześniej).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w listopadzie 2015 r. wyniosło 2,7 mld zł (wobec minus 1,3 mld zł rok wcześniej). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie minus 4,4 mld zł, przy czym saldo pasywów inwestycji bezpośrednich wyniosło 0,3 mld zł. Saldo **polskich inwestycji za granicą** wyniosło minus 1,7 mld zł, w tym saldo aktywów inwestycji bezpośrednich ukształtowało się na poziomie minus 0,6 mld zł. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również **inwestycje portfelowe**, gdzie odnotowano zmniejszenie wartości aktywów rezydentów o 0,2 mld zł oraz napływ kapitału nierezydentów w kwocie 4,3 mld zł. W **pozostałych inwestycjach** odnotowano zwiększenie aktywów rezydentów w kwocie 1,8 mld zł oraz odpływ kapitału nierezydentów w wysokości 9,1 mld zł. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie 0,3 mld zł. Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** w listopadzie 2015 r. zmniejszyła się o 3,0 mld zł do 395,2 mld zł.

¹⁹ Opracowano na podstawie danych NBP.

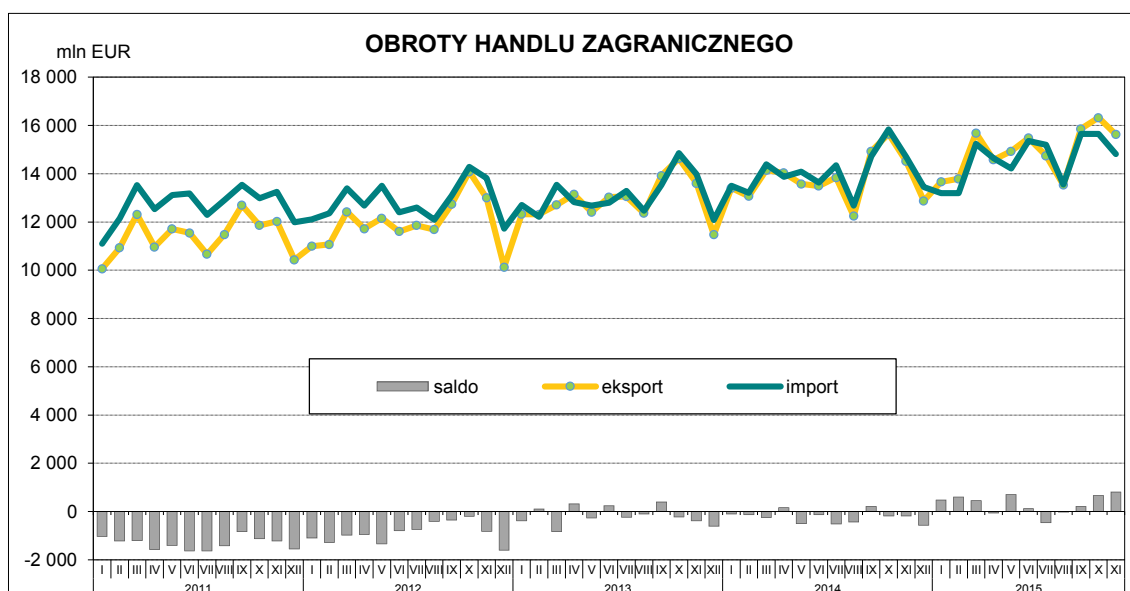
Bilans płatniczy kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2014	XI 2015	XII 2014- XI 2015 ^a
	w mln zł		
RACHUNEK BIEŻĄCY.....	481	2640	-5613
Saldo obrotów towarowych.....	-974	3215	6918
Eksport.....	57972	65895	711318
Import.....	58946	62680	704400
Saldo usług.....	3382	3387	39890
Przychody.....	14160	15010	161893
Rozchody.....	10778	11623	122003
Saldo dochodów pierwotnych.....	-3046	-4302	-50098
Przychody.....	3645	2057	48351
Rozchody.....	6691	6359	98449
Saldo dochodów wtórnych.....	1119	340	-2323
Przychody.....	3138	1584	23871
Rozchody.....	2019	1244	26194
RACHUNEK KAPITAŁOWY.....	1019	2680	37395
Przychody.....	1344	2856	39085
Rozchody.....	325	176	1690
RACHUNEK FINANSOWY.....	-1279	2682	20193
Inwestycje bezpośrednie - aktywa.....	1939	-553	1500
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych.....	1035	1789	1816
Instrumenty dłużne.....	904	-2342	-316
Inwestycje bezpośrednie - pasywa.....	1353	279	30205
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych.....	2885	2254	22237
Instrumenty dłużne.....	-1532	-1975	7968
Inwestycje portfelowe - aktywa.....	571	-220	19128
Udziałowe papiery wartościowe.....	185	333	16577
Dłużne papiery wartościowe.....	386	-553	2551
Inwestycje portfelowe - pasywa.....	3051	4344	7164
Udziałowe papiery wartościowe.....	505	-116	-6441
Dłużne papiery wartościowe.....	2546	4460	13605
Pozostałe inwestycje - aktywa.....	-1770	1773	11374
NBP.....	0	0	3
Sektor rządowy.....	-29	-19	114
Monetarne Instytucje Finansowe.....	-1702	1797	948
Pozostałe sektory.....	-39	-5	10309
Pozostałe inwestycje - pasywa.....	2037	-9048	-3335
NBP.....	238	-777	-729
Sektor rządowy.....	2674	1769	2160
Monetarne Instytucje Finansowe.....	-1831	-10116	-2736
Pozostałe sektory.....	956	76	-2030
Pochodne instrumenty finansowe.....	463	280	-3335
Oficjalne aktywa rezerwowe.....	3959	-3023	25560
SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ.....	-2779	-2638	-11589

^a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–listopad 2015 r. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku obroty handlu zagranicznego (wyrażone w zł) zwiększyły się, przy czym tempo wzrostu eksportu było szybsze niż importu. Wzrost wymiany towarowej obserwowano z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE) i z krajami rozwijającymi się. Głęboki spadek, zarówno eksportu, jak i importu, notowano natomiast z krajami Europy Środkowo-Wschodniej (głównie z Rosją). Wymiana towarowa ogółem, po raz pierwszy od wielu lat, zamknęła się dodatnim saldem. Obroty w cenach stałych w okresie styczeń–październik 2015 r. zwiększyły się w skali roku, a wskaźnik terms of trade utrzymał się na korzystnym poziomie.

Eksport wyrażony w złotych wzrósł w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2014 r. o 7,3% i wyniósł 685,7 mld zł, a import zwiększył się o 3,6% do 671,0 mld zł. Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 14,7 mld zł (w analogicznym okresie 2014 r. minus 8,7 mld zł). Wymiana liczona w euro zwiększyła się po stronie eksportu o 7,4% do 164,2 mld EUR, a po stronie importu o 3,7% i wyniosła 160,7 mld EUR. Dodatkowo saldo osiągnęło wartość 3,5 mld EUR (w okresie styczeń–listopad 2014 r. minus 2,1 mld EUR). Eksport w dolarach USA wyniósł 183,9 mld USD i był niższy o 10,8% niż po jedenastu miesiącach 2014 r., a import – 179,9 mld USD, tj. o 13,9% mniejszy. Dodatkowo saldo ukształtowało się na poziomie 3,9 mld USD (w analogicznym okresie 2014 r. minus 2,8 mld USD).

Eksport w cenach stałych w okresie styczeń–październik 2015 r. był wyższy niż rok wcześniej o 6,2%, a import wzrósł o 3,4%. Wolumen eksportu zwiększył się w obrotach z krajami UE – o 8,9% i z krajami rozwijającymi się – o 15,3%, natomiast zmniejszył się w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 20,1%. Wolumen importu był wyższy niż przed rokiem w obrotach z krajami UE – o 3,6%, z krajami rozwijającymi się – o 8,3% i z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 2,5%.

Ceny transakcyjne towarów eksportowanych (liczone w złotych) wzrosły w stosunku do okresu styczeń–październik 2014 r. o 0,8%, a towarów importowanych – o 0,3%.

Wskaźnik terms of trade w obrotach ogółem kształtował się na poziomie 100,5 (wobec 103,6 w okresie styczeń–październik 2014 r.). W wymianie z krajami UE wskaźnik terms of trade wynosił 99,4 (wobec 100,8), w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – 129,7 (wobec 104,7), a z krajami rozwijającymi się – 92,8 (wobec 108,9 rok wcześniej).

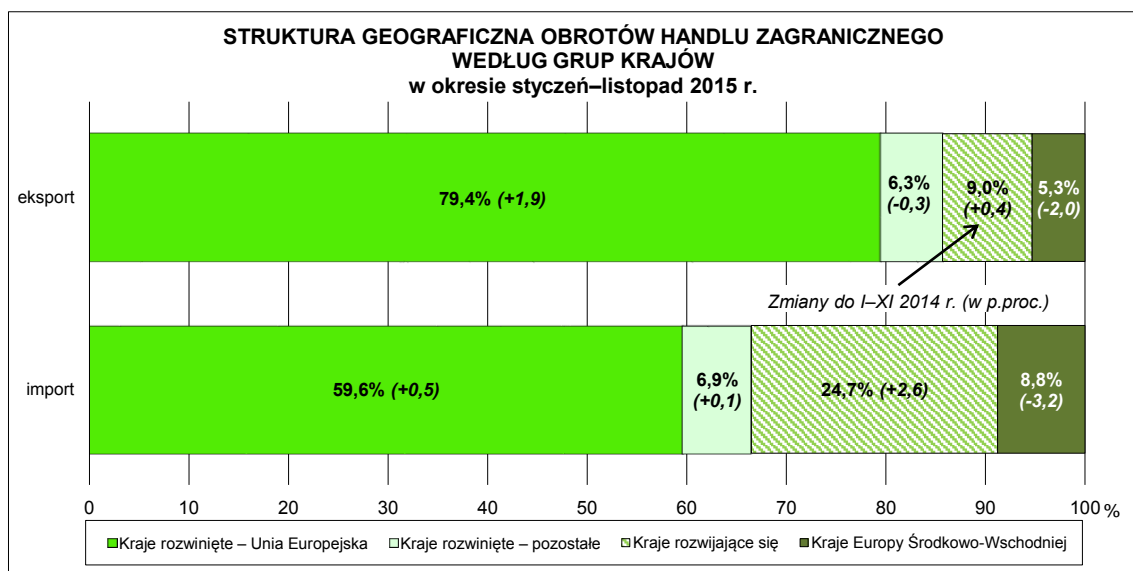
Obroty towarowe handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2015						I-XI 2014	I-XI 2015
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-XI 2014=100				
				zł	EUR	USD		
EKSPORT	685666,3	164223,1	183885,3	107,3	107,4	89,2	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	587889,0	140789,0	157784,1	109,3	109,4	91,0	84,1	85,7
w tym Unia Europejska	544298,4	130345,4	146152,6	109,9	110,1	91,5	77,5	79,4
w tym strefa euro	387610,1	92819,6	104086,4	109,8	109,9	91,4	55,2	56,5
Kraje rozwijające się	61494,9	14739,4	16415,6	112,4	112,6	93,0	8,6	9,0
Kraje Europy Śr.-Wsch	36282,4	8694,7	9685,6	77,7	77,8	64,2	7,3	5,3
IMPORT^a	670981,9	160736,3	179940,3	103,6	103,7	86,1	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	446075,1	106867,2	119720,0	104,5	104,7	87,0	65,9	66,5
w tym Unia Europejska	400072,2	95843,2	107423,7	104,5	104,7	87,0	59,1	59,6
w tym strefa euro	319149,4	76455,6	85697,5	104,6	104,8	87,1	47,1	47,6
Kraje rozwijające się	165591,4	39630,8	44303,9	115,4	115,5	95,8	22,1	24,7
Kraje Europy Śr.-Wsch	59315,4	14238,3	15916,4	76,5	76,8	63,4	12,0	8,8
SALDO	14684,4	3486,8	3945,0	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte	141813,9	33921,8	38064,1	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska	144226,2	34502,2	38728,9	x	x	x	x	x
w tym strefa euro	68460,7	16364,0	18388,9	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się	-104096,5	-24891,4	-27888,3	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch	-23033,0	-5543,6	-6230,8	x	x	x	x	x

^a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są wg kraju pochodzenia. Dane dot. importu wg kraju wysyłki dostępne są w Informacji bieżącej o wynikach wstępnych *Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów I-XI 2015 r.* na stronie internetowej GUS:

<http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/1/40/1/obroty-handlu-zagranicznego-ogolem-i-wedlug-krajow-styczen-listopad-2015.pdf>

W strukturze geograficznej obrotów w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2014 r. wzrósł udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) oraz krajów rozwijających się, przy spadku udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

Eksport do krajów **Unii Europejskiej** zwiększył się o 9,9% do 544,3 mld zł, a import wzrósł o 4,5% do 400,1 mld zł. Dodatkowo saldo wymiany było większe niż w analogicznym okresie 2014 r. (112,5 mld zł) i ukształtowało się na poziomie 144,2 mld zł. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 130,3 mld EUR, tj. o 10,1% więcej niż w okresie styczeń–listopad 2014 r., a w imporcie – 95,8 mld EUR, tj. o 4,7% więcej. Dodatkowo saldo osiągnęło poziom 34,5 mld EUR (wobec 26,9 mld EUR rok wcześniej). Eksport w dolarach USA był niższy niż rok wcześniej o 8,5%, a import – o 13,0%; dodatkowo saldo wyniosło 38,7 mld USD (wobec 36,2 mld USD przed rokiem). Eksport do krajów Unii Europejskiej stanowił 79,4% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów – 59,6% wartości importu ogółem (w okresie styczeń–listopad 2014 r. odpowiednio 77,5% i 59,1%).

Wartość obrotów z **Niemcami** wzrosła w eksporcie o 10,9% do 186,6 mld zł, a w imporcie o 7,3% do 152,7 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem o wartości 33,9 mld zł (w okresie styczeń–listopad 2014 r. 25,9 mld zł). Eksport wyrażony w euro wzrósł o 11,0%, a import – o 7,4%. Dodatkowo saldo wyniosło 8,1 mld EUR (wobec 6,2 mld EUR po jedenastu miesiącach 2014 r.). Udział Niemiec w obrotach ogółem zwiększył się w eksporcie z 26,3% w okresie styczeń–listopad 2014 r. do 27,2%, a w imporcie z 22,0% do 22,8%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. urządzeń elektrycznych i nieelektrycznych typu domowego oraz spalinowych silników tłokowych i ich części. W imporcie wzrosła wartość dostaw m.in. przetworzonych olejów ropy naftowej oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych, mniej natomiast sprowadzono tworzyw sztucznych w formach podstawowych oraz wyrobów z metali nieszlachetnych.

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** były znacznie niższe niż w okresie styczeń–listopad 2014 r. Eksport zmniejszył się o 22,3% do 36,3 mld zł, a import – o 23,5% i wyniósł 59,3 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 23,0 mld zł (wobec minus 30,8 mld zł po jedenastu miesiącach 2014 r.). Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 8,7 mld EUR i były niższe niż przed rokiem o 22,2%, a w imporcie wyniosły 14,2 mld EUR i były o 23,2% mniejsze. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 5,5 mld EUR (wobec minus 7,4 mld EUR w okresie styczeń–listopad 2014 r.). Eksport w dolarach USA obniżył się o 35,8%, a import – o 36,6%. Ujemne saldo wyniosło 6,2 mld USD (wobec minus 10,0 mld USD rok wcześniej). Udział eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. obniżył się o 2,0 p.proc. i wyniósł 5,3%, a w imporcie spadł o 3,2 p.proc. do 8,8%.

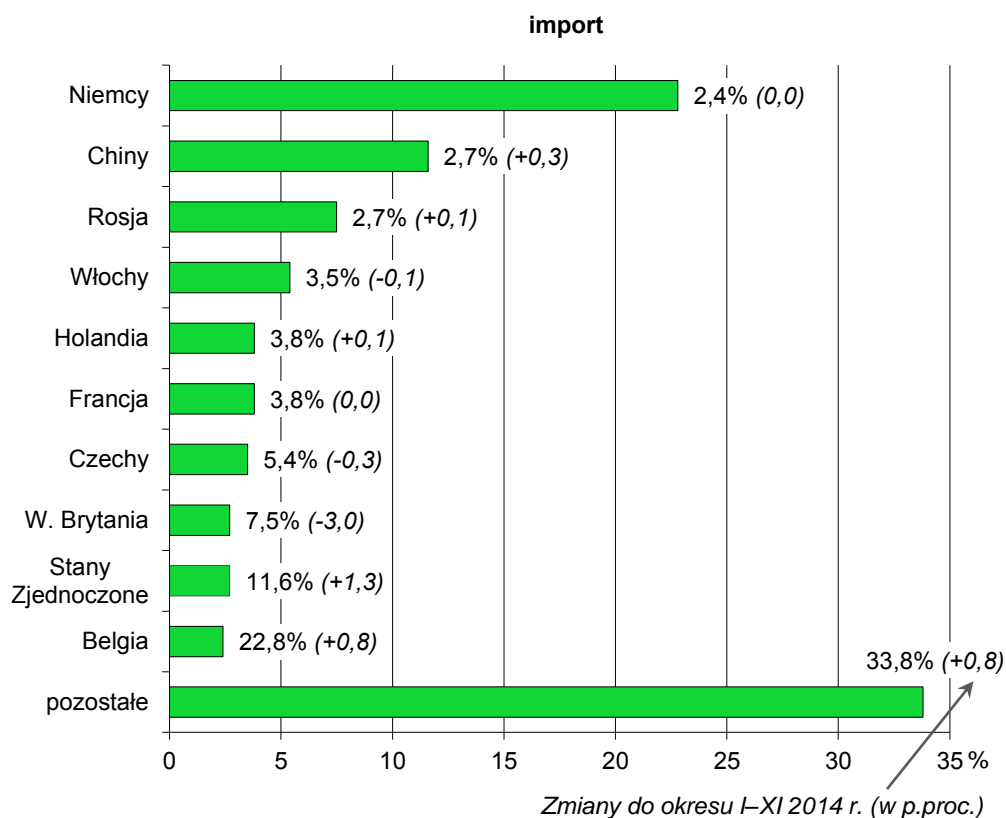
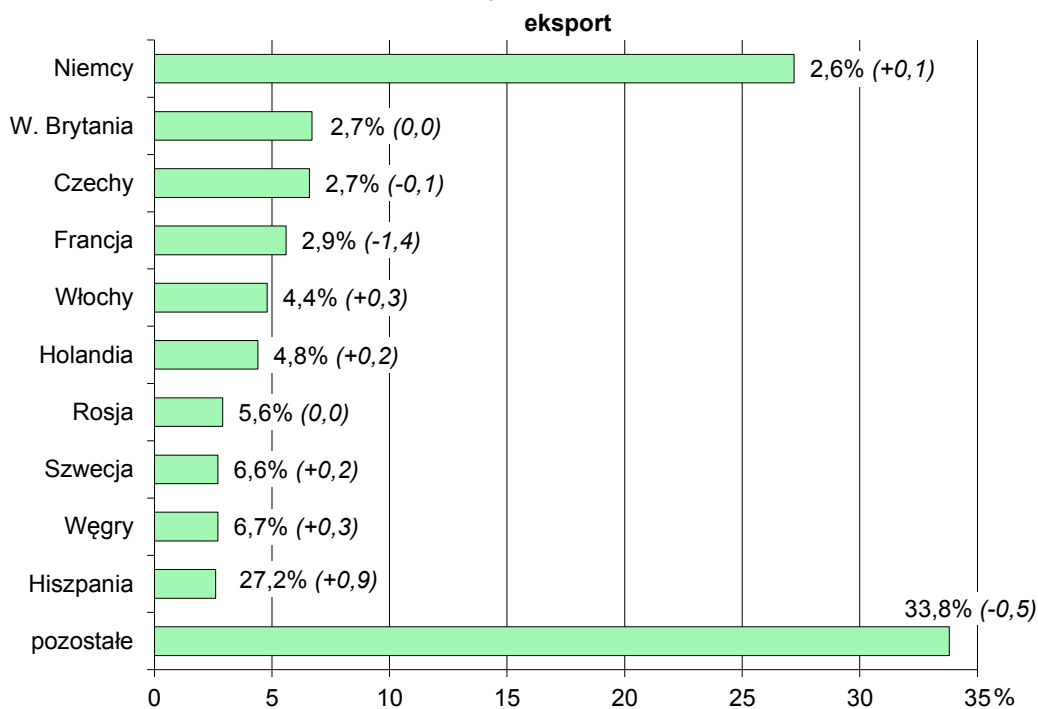
Po jedenastu miesiącach 2015 r. **Rosja** zajmowała siódme miejsce na liście naszych partnerów handlowych w eksporcie oraz trzecie w imporcie (rok wcześniej odpowiednio szóste i drugie miejsce). W porównaniu z okresem styczeń–listopad 2014 r. eksport do Rosji obniżył się o 27,7% do 19,7 mld zł, natomiast import był niższy o 26,1% i wyniósł 50,3 mld zł. Ujemne saldo obrotów poprawiło się z 40,8 mld zł w okresie styczeń–listopad 2014 r. do minus 30,6 mld zł. Obroty z Rosją wyrażone w euro spadły o 27,6% w eksporcie oraz o 25,9% w imporcie; ujemne saldo wyniosło 7,4 mld EUR (w analogicznym okresie 2014 r. minus 9,8 mld EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA była niższa niż przed rokiem – w eksporcie o 40,2%, a w imporcie o 38,7%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 8,2 mld USD (w analogicznym okresie 2014 r. minus 13,2 mld USD). Udział Rosji w eksporcie ogółem zmniejszył się z 4,3% w okresie styczeń–listopad 2014 r. do 2,9%, a w imporcie ogółem – z 10,5% do 7,5%.

W obrotach z Rosją wg grup SITC, w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, obniżył się eksport m.in. żywności (głównie owoców i orzechów, świeżych i suszonych, warzyw świeżych, schłodzonych i zamrożonych, sera i twarogu), a także sprzętu telekomunikacyjnego, urządzeń elektrycznych i nonelektrycznych typu domowego. Zwiększył się natomiast eksport m.in. statków, łodzi i konstrukcji pływających oraz preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych. W imporcie, przy spadku cen, nadal bardzo niska była wartość dostaw ropy naftowej, natomiast wzrósł import m.in. aluminium.

Ukraina spadła w rankingu odbiorców naszych towarów z czternastego miejsca po jedenastu miesiącach 2014 r. na piętnaste, a w imporcie – z dwudziestego pierwszego na dwudzieste drugie. Eksport na Ukrainę zmniejszył się o 5,8% do 11,4 mld zł, a import obniżył się o 10,6% i wyniósł 5,9 mld zł. Dodatkowo saldo obrotów, podobnie jak rok wcześniej, wyniosło 5,5 mld zł. Obroty z Ukrainą prezentowane w euro były niższe niż przed rokiem w eksporcie o 5,7%, a w imporcie – o 10,5%. Dodatkowo saldo nie zmieniło się i wyniosło 1,3 mld EUR. Wartość wymiany liczonej w dolarach USA obniżyła się w eksporcie o 22,1%, a w imporcie – o 26,3%. Saldo ukształtowało się na poziomie 1,5 mld USD (po jedenastu miesiącach 2014 r. wyniosło 1,8 mld USD). Udział Ukrainy w eksporcie ogółem zmniejszył się z 1,9% w okresie styczeń–listopad 2014 r. do 1,7%, a w imporcie ogółem – z 1,0% do 0,9%.

W obrotach z Ukrainą wg grup SITC obniżył się eksport m.in. papieru i tektury ciętych wg rozmiaru lub kształtu i artykułów z nich, urządzeń elektrycznych i nonelektrycznych typu domowego oraz pojazdów mechanicznych do transportu towarowego. Znacznie większa niż w okresie jedenastu miesięcy 2014 r. była natomiast wartość eksportowanych statków powietrznych, związanych z nimi urządzeń i ich części. W imporcie zmniejszyła się wartość dostaw m.in. rud i koncentratów żelaza oraz wyrobów walcowanych płaskich z żeliwa lub stali niestopowej nieplaterowanych, niepokrytych ani niepowleczonej, natomiast wzrosła wartość sprowadzonych urządzeń do rozdziału energii elektrycznej, surówki, surówki zwierciadlistej i żelaza gąbczastego oraz forniru, sklejk, płyt wiórowych i innych wyrobów z drewna.

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO
WEDŁUG KRAJÓW
w okresie styczeń–listopad 2015 r.**

Wśród pozostałych partnerów handlowych w okresie styczeń–listopad 2015 r. obserwowano wzrost w skali roku udziału w eksporcie ogółem m.in. Wlk. Brytanii (6,7%), Czech (6,6%), Włoch (4,8%), Holandii (4,4%), Stanów Zjednoczonych (2,5%), Turcji (1,6%), Bahamów (0,4%) oraz Liberii (0,1%). W imporcie ogółem natomiast zwiększył się m.in. udział Chin (11,6%), Stanów Zjednoczonych (2,2%), Turcji (1,5%), Wietnamu (0,8%), Irlandii (0,8%), Indii (1,0%), Bahamów (0,4%) oraz Iraku (0,4%).

W obrotach ogółem **wg klasyfikacji towarowej SITC** najszybszy wzrost eksportu i importu nastąpił w sekcjach różne wyroby przemysłowe, napoje i tytoń oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy, czego konsekwencją był wzrost udziału tych towarów w wymianie ogółem. Spadek eksportu i importu odnotowano w przypadku paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, co wpłynęło na znaczne obniżenie ich udziału w obrotach ogółem, zwłaszcza w imporcie.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2015		I-XI 2014	
	w mln zł	I-XI 2014=100	struktura w %	
EKSPORT	685666,3	107,3	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	73036,8	105,6	10,7	10,8
Napoje i tytoń.....	11300,6	114,7	1,6	1,5
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw.....	15740,9	101,0	2,3	2,4
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	22496,2	85,8	3,3	4,1
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1889,6	98,2	0,3	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne.....	60500,1	103,6	8,8	9,1
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.....	130813,9	103,0	19,1	19,9
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy.....	264020,0	109,3	38,5	37,8
Różne wyroby przemysłowe.....	104759,9	118,4	15,3	13,9
IMPORT	670981,9	103,6	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	48434,2	104,2	7,2	7,2
Napoje i tytoń.....	4955,6	121,8	0,7	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw.....	21284,0	103,1	3,2	3,2
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	49928,2	72,4	7,4	10,6
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	2308,6	90,3	0,3	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne.....	94155,1	100,3	14,0	14,5
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.....	117398,4	102,6	17,5	17,7
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy.....	243252,7	111,7	36,3	33,6
Różne wyroby przemysłowe.....	79160,3	117,6	11,8	10,4

Eksport **produktów rolno-spożywczych** był wyższy w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2014 r. o 7,1% i wyniósł 90,0 mld zł (21,6 mld EUR, 24,1 mld USD), a import zwiększył się o 4,7% do 60,3 mld zł (14,4 mld EUR, 16,2 mld USD). Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 29,7 mld zł (7,1 mld EUR, 8,0 mld USD) wobec 26,4 mld zł w okresie styczeń–listopad 2014 r. (6,3 mld EUR, 8,5 mld USD). Udział towarów rolno-spożywczych w obrotach ogółem w eksporcie był podobny jak rok wcześniej i wyniósł 13,1%, a w imporcie nieznacznie wzrósł – z 8,9% do 9,0%.

Wzrost eksportu odnotowano w obrotach z krajami rozwiniętymi – o 11,2% (w tym z krajami UE o 10,6%) i z krajami rozwijającymi się – o 6,9%, natomiast niższy – o 40,0% – był eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Przy embargu nałożonym przez Rosję na wybrane produkty rolno-spożywcze, zwiększył się eksport mięsa wieprzowego m.in. do Hiszpanii i Kanady, jabłek do Armenii i Bułgarii, a sera i twarogu na Cypr i Łotwę.

Import produktów rolno-spożywczych zwiększył się w obrotach ze wszystkimi grupami krajów – z krajami rozwiniętymi o 2,9% (w tym z krajami UE o 2,4%), z krajami rozwijającymi się o 11,3% i z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 8,1%.

Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (wg CN) przedstawiały się następująco:

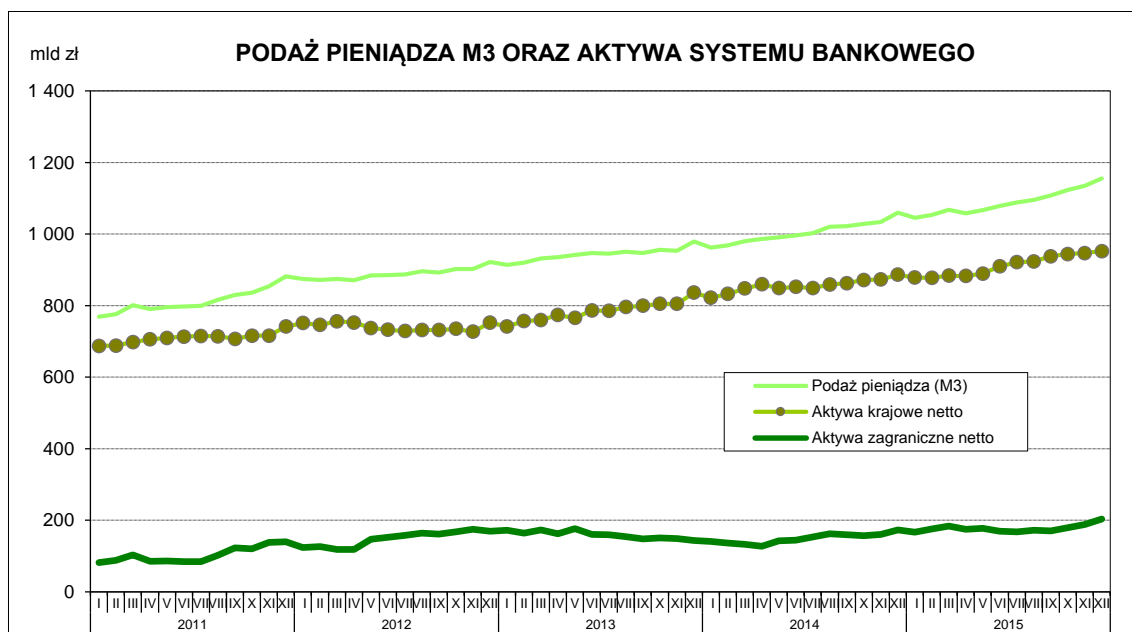
Wyszczególnienie	I-XI 2015						I-XI 2014	I-XI 2015
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-XI 2014=100				
				zł	EUR	USD		
EKSPORT	89999,1	21559,0	24130,3	107,1	107,2	89,0	100,0	100,0
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	27437,2	6571,6	7359,3	102,6	102,8	85,3	31,8	30,5
Produkty pochodzenia roślinnego..	17932,8	4293,9	4802,3	107,8	107,9	89,5	19,8	19,9
Oleje i tłuszcze	2297,7	550,6	616,5	102,0	102,2	84,8	2,7	2,6
Przetwory spożywcze	42331,4	10142,9	11352,2	110,2	110,3	91,6	45,7	47,0
IMPORT	60321,7	14443,0	16175,3	104,7	104,7	86,9	100,0	100,0
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	16944,6	4057,2	4545,8	98,2	98,3	81,6	29,9	28,1
Produkty pochodzenia roślinnego..	15267,5	3652,9	4095,4	107,6	107,7	89,3	24,6	25,3
Oleje i tłuszcze	2711,0	649,8	728,0	92,6	92,8	77,1	5,1	4,5
Przetwory spożywcze	25398,6	6083,1	6806,1	109,1	109,3	90,7	40,4	42,1
SALDO	29677,4	7116,0	7955,0	x	x	x	x	x
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	10492,6	2514,4	2813,5	x	x	x	x	x
Produkty pochodzenia roślinnego..	2665,3	641,0	706,9	x	x	x	x	x
Oleje i tłuszcze	- 413,3	-99,2	-111,5	x	x	x	x	x
Przetwory spożywcze	16932,8	4059,8	4546,1	x	x	x	x	x

Eksport **zbóż** zwiększył się w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2014 r. o 8,9% i wyniósł 5421,8 tys. ton o wartości 4,3 mld zł (1,0 mld EUR, 1,1 mld USD). Na rynki zagraniczne dostarczano głównie pszenicę, a jej odbiorcami były m.in. Niemcy, Egipt, Arabia Saudyjska, Algieria i Maroko. Import zbóż zmniejszył się o 24,7% i wyniósł 912,7 tys. ton, o wartości 1,1 mld zł (0,3 mld EUR, 0,3 mld USD). Najwięcej sprowadzono pszenicy, a także kukurydzy i ryżu. Dostawy zbóż pochodziły głównie ze Słowacji i Czech.

W **strukturze rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem jedenastu miesięcy 2014 r., wzrósł udział towarów konsumpcyjnych (z 21,3% do 22,9%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 15,5% do 17,2%). Zmniejszył się udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 63,2% do 59,9%). Odnotowano wzrost importu dóbr inwestycyjnych o 14,4% oraz towarów konsumpcyjnych o 11,5%, a spadek – towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie – o 1,8%.

Pieniądz

Na koniec grudnia 2015 r. **podaż pieniądza M3²⁰** wyniosła 1155,7 mld zł, tj. była wyższa niż przed rokiem – o 9,1% i przed miesiącem – o 2,2%.

Komponenty podaży pieniądza M3 oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014		2015		
	XII	XI	XII		
	w mln zł			XI 2015=100	XII 2014=100
Podaż pieniądza (M3)	1059167,2	1130264,9	1155653,9	102,2	109,1
pieniądz gotówkowy w obiegu.....	130029,9	147046,3	149673,4	101,8	115,1
depozyty i inne zobowiązania	914523,0	971247,4	995910,1	102,5	108,9
pozostałe składniki M3.....	14614,3	11971,2	10070,4	84,1	68,9
Aktywa zagraniczne netto.....	172946,6	203544,1	203429,5	99,9	117,6
Aktywa krajowe netto	886220,6	926720,8	952224,4	102,8	107,4
należności.....	1005640,5	1074445,7	1076583,1	100,2	107,1
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego.....	169024,5	171436,7	202816,8	118,3	120,0
saldo pozostałych pozycji netto	-288444,4	-319161,7	-327175,5	x	x

^a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu grudnia 2015 r. wyniosły 149,7 mld zł i wzrosły o 15,1% w porównaniu z końcem 2014 r., a w stosunku do listopada 2015 r. zwiększyły się o 1,8%.

²⁰ Opracowano na podstawie danych NBP – statystyka monetarna i finansowa.

Depozyty i inne zobowiązania, stanowiące główną pozycję w strukturze podaży pieniądza (M3), w końcu grudnia 2015 r. wyniosły 995,9 mld zł, o 8,9% więcej niż przed rokiem. Największy udział w tej pozycji (64,9%) miały depozyty i inne zobowiązania wobec gospodarstw domowych, które zwiększyły się w skali roku o 9,2%. Depozyty przedsiębiorstw wzrosły w tym okresie o 10,4%.

Pozostałe składniki M3 na koniec grudnia 2015 r. wyniosły 10,1 mld zł. Wartość tej pozycji zmniejszyła się w stosunku do końca 2014 r. o 31,1%, a w porównaniu ze stanem na koniec listopada 2015 r. spadła o 15,9%.

Kolejnym czynnikiem kształtującym stan zasobów pieniądza były **aktywa zagraniczne netto**, które w końcu grudnia 2015 r. wyniosły 203,4 mld zł. Ich wartość wzrosła w porównaniu z końcem 2014 r. o 17,6%, a w porównaniu z końcem listopada 2015 r. zmniejszyła się o 0,1%.

Aktywa krajowe netto na koniec grudnia 2015 r. ukształtowały się na poziomie 952,2 mld zł i były wyższe o 7,4% niż w końcu 2014 r., a w porównaniu ze stanem na koniec listopada 2015 r. zwiększyły się o 2,8%.

Należności, stanowiące największą pozycję w strukturze aktywów krajowych netto, w końcu grudnia 2015 r. wyniosły 1076,6 mld zł, tj. o 7,1% więcej niż przed rokiem. Największy udział w tej pozycji (58,8%) miały należności od gospodarstw domowych, które wzrosły w skali roku o 6,6%. Należności od przedsiębiorstw zwiększyły się o 8,8%.

Główne komponenty podaży pieniądza i aktywów krajowych netto (wg stanu w końcu okresu) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XII 2015		
	w mln	XI 2015=100	XII 2014=100
Depozyty i inne zobowiązania	995910,1	102,5	108,9
Gospodarstwa domowe	645867,3	102,3	109,2
Niemonetarne instytucje finansowe	51266,2	100,9	98,7
Przedsiębiorstwa	249354,6	104,9	110,4
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	19578,1	97,4	108,1
Instytucje samorządowe	24489,9	87,6	102,0
Fundusze ubezpieczeń społecznych	5354,0	154,8	176,2
Należności	1076583,1	100,2	107,1
Gospodarstwa domowe	632550,7	100,2	106,6
Niemonetarne instytucje finansowe	60396,9	107,6	109,7
Przedsiębiorstwa.....	324505,4	98,7	108,8
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	6076,5	100,4	106,9
Instytucje samorządowe	53023,0	101,9	99,5
Fundusze ubezpieczeń społecznych	30,7	x ^a	x ^a

a W końcu listopada 2015 r. i w końcu grudnia 2014 r. należności od funduszy ubezpieczeń społecznych wyniosły po 0,2 mln zł.

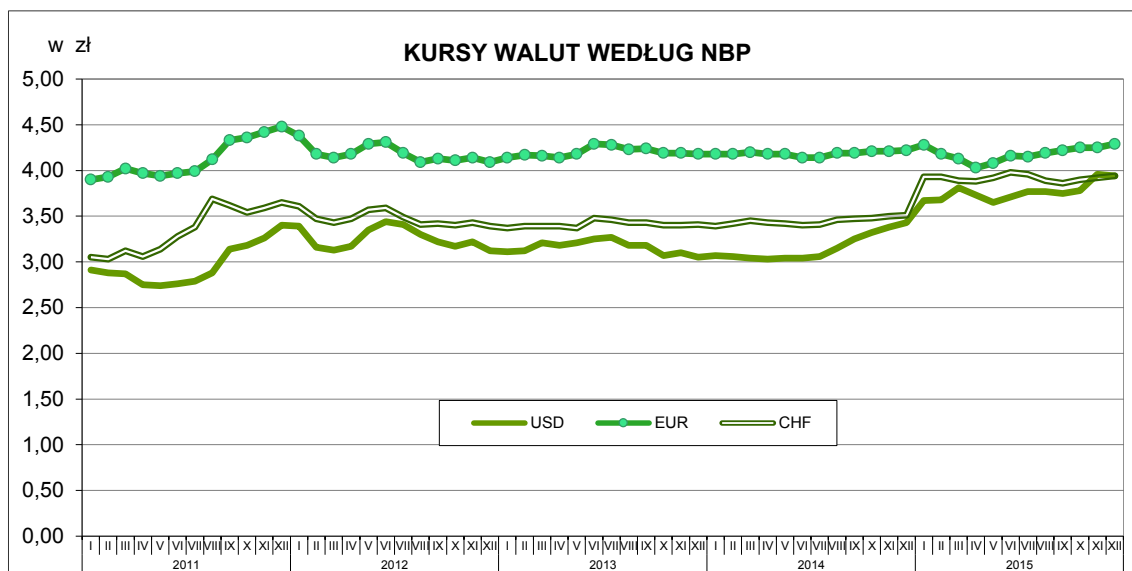
Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego na koniec grudnia 2015 r. wyniosło 202,8 mld zł. Zadłużenie to zwiększyło się o 20,0% w porównaniu z końcem 2014 r. oraz o 18,3% w stosunku do stanu na koniec listopada 2015 r.

Czynnikami obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 327,2 mld zł, które pogłębiło się w relacji do stanu na koniec 2014 r. o 38,7 mld zł oraz w stosunku do końca listopada 2015 r. – o 8,0 mld zł.

Podstawowe stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego od 5 marca 2015 r. utrzymywały się na niezmiennym poziomie: stopa lombardowa – 2,50%, stopa redyskonta weksli – 1,75%, stopa referencyjna – 1,50%, stopa depozytowa – 0,50%.

Średnie miesięczne kursy walut w Narodowym Banku Polskim kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014		2015		
	XII	XI	XII	zmiana % w stosunku do	
	w zł			XII 2014	XI 2015
100 EUR	422,33	425,03	429,05	1,6	1,0
100 USD	342,87	395,71	394,17	15,0	-0,4
100 CHF	351,23	392,36	396,23	12,8	1,0

Średni miesięczny kurs **euro** w grudniu 2015 r. wzrósł o 1,0% w stosunku do kursu z listopada 2015 r. oraz o 1,6% w porównaniu z grudniem 2014 r. Kurs **dolara amerykańskiego** był nieznacznie niższy niż przed miesiącem, a w skali roku wzrósł o 15,0%. Kurs **franka szwajcarskiego** był wyższy o 1,0% niż w listopadzie 2015 r. i większy w porównaniu z grudniem 2014 r. – o 12,8%.

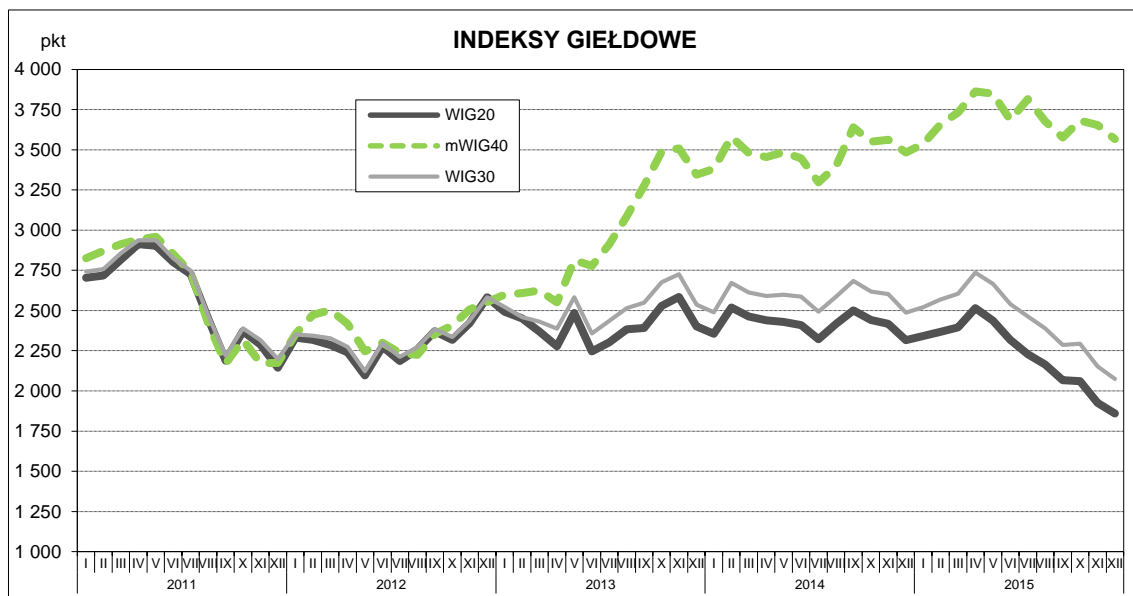
Giełdowy rynek papierów wartościowych

W 2015 r. na **Rynku Głównym** Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie debiutowało 30 spółek, wycofało się 13 i w rezultacie na koniec grudnia ub. roku notowanych było 487 spółek. **Kapitalizacja** na ostatniej sesji w grudniu 2015 r. wyniosła 1082,9 mld zł (spadek o 170,1 mld zł, tj. o 13,6% w stosunku do ostatniej sesji w grudniu 2014 r.).

Obroty w segmencie kasowym Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014					2015					I-XII 2014= =100
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	
w mln zł											
Akcje											
Sesyjne.....	60195,1	46765,9	50782,9	47439,6	205183,5	51985,9	50006,9	52158,1	49230,5	203381,4	99,1
Pozasesyjne.....	2690,4	10506,5	15838,7	4783,6	33819,2	4233,6	8184,3	11175,9	4944,2	28538,0	84,4
Prawa do akcji											
Sesyjne.....	32,3	34,8	29,9	16,8	113,8	8,6	55,6	8,4	10,0	82,6	72,6
Pozasesyjne.....	2,5	6,3	1,6	0,0	10,4	0,0	1,4	0,3	516,2	517,9	ok. 50- krotnie więcej
Prawa poboru											
Sesyjne.....	0,0	0,0	0,6	67,4	68,0	0,0	0,0	2,6	0,0	2,6	3,8
Pozasesyjne.....	0,0	0,0	0,0	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Certyfikaty											
Inwestycyjne											
Sesyjne.....	13,4	18,2	19,5	21,0	72,1	24,2	15,4	15,1	21,8	76,5	106,1
Pozasesyjne.....	1,1	0,6	0,0	0,8	2,5	0,0	0,0	3,7	2,7	6,4	256,0
Produkty strukturyzowane											
Sesyjne.....	147,4	134,1	156,1	122,8	560,4	197,8	187,2	168,2	168,7	721,9	128,8
ETF											
Sesyjne.....	27,4	13,8	32,3	29,5	103,0	57,0	103,0	66,4	48,1	274,5	266,5

W 2015 r. łączna wartość obrotów **akcjami** wyniosła 231,9 mld zł (spadek o 3,0% w stosunku do 2014 r.). W systemie transakcji sesyjnych obroty zmniejszyły się o 0,9%, a w systemie transakcji pakietowych o 15,6%. Wartość obrotów **prawami do akcji** w 2015 r. wyniosła 600,5 mln zł (prawie 5-krotny wzrost), z czego większość stanowiły obroty w systemie transakcji pozasesyjnych – 517,9 mln zł (przed rokiem 10,4 mln zł). Odnotowano dużo niższe niż przed rokiem obroty **prawami poboru** w transakcjach sesyjnych (2,6 mln zł wobec 68,0 mln zł). Obroty **certyfikatami inwestycyjnymi** w systemie transakcji sesyjnych ukształtowały się na poziomie 76,5 mln zł (wzrost o 6,1% w stosunku do 2014 r.). Zwiększyły się obroty transakcji sesyjnych **produktami strukturyzowanymi** – o 28,8% do 721,9 mln zł. Ponad 2,5-krotnie wyższe niż przed rokiem były obroty **ETF-ami** w transakcjach sesyjnych i wyniosły 274,5 mln zł.

Na zamknięciu ostatniej sesji w grudniu 2015 r. większość indeksów giełdowych zanotowała spadek w relacji do stanu na ostatniej sesji przed rokiem, w tym WIG o 9,6% i WIG-Poland o 10,2%. Obniżył się indeks w sektorze dużych spółek WIG20 o 19,7%, natomiast w sektorze średnich spółek mWIG40 wzrósł o 2,4%. Głęboki spadek wystąpił m.in. w sektorze surowcowym (o 43,8%) i energetycznym (o 31,4%). Największy wzrost notowano natomiast w sektorze chemicznym (o 44,6%) i spożywczym (o 38,6%).

Wartość indeksów giełdowych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2014				2015				
	stan na zamknięcie ostatniej sesji w miesiącu								I-XII 2014=100
	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	XII	
WIG.....	52373,5	51934,9	54878,6	51416,1	54091,3	53329,0	49824,6	46467,4	90,4
WIG-POLAND.....	53657,0	53234,0	56388,3	52805,5	55562,2	54697,0	50998,5	47412,4	89,8
WIG-UKRAINE.....	347,0	364,8	281,0	244,3	278,5	325,2	338,9	382,0	156,4
WIG-BANKI.....	8749,8	8125,8	8694,0	7961,0	7660,2	7398,0	6581,0	6086,6	76,5
WIG-BUDOW.....	2297,2	2072,1	2225,9	2143,3	2591,3	2666,9	2916,6	2926,3	136,5
WIG-CHEMIA.....	11009,6	12084,6	11760,7	11383,8	13718,6	14197,3	14821,0	16458,5	144,6
WIG-DEWEL.....	1456,0	1500,7	1341,1	1340,5	1372,6	1369,3	1379,7	1513,4	112,9
WIG-ENERG.....	3985,7	4353,4	4643,9	4268,1	4479,0	4162,6	3299,7	2928,4	68,6
WIG-INFO.....	1312,1	1247,4	1322,8	1386,5	1570,6	1640,0	1618,7	1611,7	116,2
WIG-MEDIA.....	3769,6	3693,7	4169,7	3840,3	4090,2	4204,9	4292,5	3942,1	102,6
WIG-PALIWA.....	3155,3	3280,2	3209,1	3381,2	4069,0	5036,2	4703,7	4468,3	132,2
WIG-SPOŻYW.....	2781,5	2743,8	2475,7	2468,7	2812,5	2945,2	3394,8	3421,0	138,6
WIG-SUROWC.....	3821,0	4164,5	4156,2	3481,6	3687,0	3182,7	2600,0	1956,9	56,2
WIG-TELKOM.....	1038,6	1033,2	1203,6	924,5	1039,9	968,1	883,1	808,0	87,4
WIG-CEE.....	693,5	721,0	709,0	659,6	697,2	759,8	720,7	752,8	114,1
RESPECT.....	2634,1	2736,1	2867,4	2674,1	2836,8	2811,1	2515,9	2268,9	84,8
WIG 30.....	2612,5	2585,6	2683,5	2487,5	2605,4	2540,3	2285,8	2075,5	83,4
WIG-20.....	2462,5	2408,8	2500,3	2315,9	2395,9	2317,8	2066,4	1859,2	80,3
mWIG40.....	3481,4	3446,0	3639,7	3483,5	3732,0	3685,5	3576,8	3567,1	102,4
sWIG80.....	13669,3	12778,3	12628,2	12108,1	13443,4	12901,6	13105,0	13211,2	109,1
WIGdiv.....	1149,5	1144,5	1234,2	1151,7	1208,4	1178,6	1053,5	958,7	83,2

W 2015 r. wartość transakcji sesyjnych **kontraktami terminowymi** wyniosła 210,7 mld zł (spadek o 5,4%), a transakcje pozasesyjne tym instrumentem kształtowały się na poziomie 6,0 mld zł (spadek o 19,4%). Zmniejszyły się obroty w systemie transakcji sesyjnych **opcjami indeksowymi** (o 15,8%). W 2015 r. nie odnotowano obrotów **jednostkami indeksowymi**.

Obroty w segmencie transakcji terminowych Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014					2015					I-XII 2014= =100
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	
w mln zł											
Kontrakty terminowe											
Sesyjne	58609,3	43570,0	59585,5	60938,2	222703,0	55445,1	50724,8	56862,0	47712,8	210744,7	94,6
Pozasesyjne.....	1716,2	2770,5	1632,0	1326,9	7445,6	1261,5	1471,5	1697,0	1571,0	6001,0	80,6
Opcje indeksowe											
Sesyjne	42,2	22,2	35,6	29,5	129,5	26,4	25,9	26,3	30,4	109,0	84,2
Pozasesyjne.....	1,1	2,1	0,3	1,0	4,5	2,1	2,8	5,8	2,5	13,2	ok. 3-krotnie więcej
Jednostki indeksowe^a											
Sesyjne	0,3	0,1	0,3	0,4	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

^a W latach 2014–2015 nie odnotowano transakcji pozasesyjnych.

Na **rynku NewConnect** w 2015 r. debiutowało 19 spółek, wycofały się 32, a liczba spółek notowanych na koniec roku wyniosła 418. **Kapitalizacja** tego rynku na ostatniej grudniowej sesji w 2015 r. ukształtowała się na poziomie 8664,3 mln zł (spadek o 5,0% w stosunku do ostatniej sesji w 2014 r.). Wartość obrotów **akcjami** w transakcjach sesyjnych wzrosła do 1705,8 mln zł (o 40,9%), a w systemie transakcji pozasesyjnych była zbliżona do notowanej przed rokiem i wyniosła 226,5 mln zł. Odnotowano znaczne zwiększenie obrotów **prawami do akcji** – o ponad 80% do 16,5 mln zł. Zanotowano spadek indeksu dochodowego NCIndex do 278,4 pkt (z 290,4 pkt przed rokiem).

Obroty na Rynku NewConnect kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014					2015					I-XII 2014=100
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	
	w mln zł										
Akcje											
Sesyjne.....	285,5	233,4	225,5	466,4	1210,8	479,1	353,5	413,5	459,7	1705,8	140,9
Pozasesyjne	54,7	38,6	46,3	85,0	224,6	37,1	21,0	73,2	95,2	226,5	100,8
Prawa do akcji^a											
Sesyjne.....	1,5	0,0	5,4	2,1	9,0	5,7	1,0	6,0	3,7	16,4	182,2
Prawa poboru^a											
Sesyjne.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4	x

^a W latach 2014–2015 nie odnotowano transakcji pozasesyjnych.

Obroty **obligacjami Skarbu Państwa** na GPW w ramach rynku Catalyst w 2015 r. wyniosły 589,3 mln zł (spadek o 3,7% w stosunku do 2014 r.). Zmniejszyły się obroty **obligacjami korporacyjnymi** o 8,3% do 1232,7 mln zł, obroty **obligacjami komunalnymi** – o 33,3% do 12,0 mln zł oraz obroty **obligacjami spółdzielczymi** – o 18,4% do 86,1 mln zł. Obroty **listami zastawnymi** były nieco wyższe niż przed rokiem i wyniosły 5,3 mln zł.

W 2015 r. w ramach rynku Catalyst nie zanotowano obrotów **obligacjami komunalnymi** oraz **spółdzielczymi** na BondSpot. Obroty **obligacjami korporacyjnymi** zmniejszyły się o 47,7% do 538,4 mln zł. Obroty **obligacjami Skarbu Państwa** wyniosły 19,0 mln zł, a obroty **listami zastawnymi** – 39,0 mln zł, podczas, gdy przed rokiem nie odnotowano obrotów tymi instrumentami.

Obroty^a na Rynku Catalyst kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014					2015					
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	I-XII
	w mln zł										
GPW											
Obligacje Skarbu Państwa	143,6	117,6	212,8	138,0	612,0	117,6	115,9	141,6	214,3	589,3	96,3
Obligacje Korporacyjne.	306,2	286,5	362,4	389,8	1344,9	295,3	253,7	301,5	382,1	1232,7	91,7
Obligacje Komunalne.....	2,3	2,0	6,0	7,7	18,0	6,8	0,1	0,8	4,3	12,0	66,7
Obligacje Spółdzielcze....	27,0	36,7	23,1	18,7	105,5	26,9	17,9	10,1	31,2	86,1	81,6
Listy zastawne.....	5,2	0,0	0,0	0,0	5,2	0,0	0,0	5,1	0,1	5,3	101,2
BondSpot^b											
Obligacje Skarbu Państwa.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	5,5	5,9	0,0	19,0	x
Obligacje Korporacyjne.	364,2	239,0	182,7	244,4	1030,3	109,7	186,3	114,2	128,2	538,4	52,3
Listy zastawne.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	22,2	0,0	16,7	0,0	39,0	x

^a Suma wartości obrotów dla rynku regulowanego i alternatywnego systemu obrotów. ^b W latach 2014–2015 nie odnotowano transakcji obligacjami komunalnymi.

Ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen

Według danych straży granicznej, w 2015 r. dokonano 46,3 mln odpraw osób w ruchu granicznym między Polską a krajami spoza obszaru Schengen (o 2,7 mln więcej niż w roku poprzednim). **Odprawy osobowego ruchu granicznego**²¹ rejestrowano na 83 przejściach zlokalizowanych na granicy z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach i w portach morskich.

W 2015 r. **poza granicę strefy Schengen** różnymi drogami (lądową, powietrzną i morską) **wyjechało 7,4 mln Polaków** (o 4,8% więcej niż przed rokiem).

Przy wyjeździe poza strefę Schengen Polacy najczęściej korzystali z transportu lotniczego – 4,1 mln osób (o 7,3% więcej niż w 2014 r.) oraz z przejść drogowych – 3,2 mln osób (wzrost o 2,1%). Drogę morską wybrało 38,2 tys. osób (wzrost o 4,1%). Mniej osób niż przed rokiem wyjechało do krajów spoza strefy Schengen przez przejścia kolejowe – 32,7 tys. osób, (spadek o 16,4%). Najwięcej obywateli polskich opuszczających strefę Schengen na lądzie wyjeżdżało przez przejścia graniczne z Rosją – 1,7 mln (wzrost o 5,2% w porównaniu z 2014 r.). Przez przejścia z Ukrainą wyjechało 1,1 mln osób (tj. o 5,8% więcej niż przed rokiem), a z Białorusią – 462,8 tys. Polaków (tj. o 14,9% mniej).

W 2015 r. na granicy wschodniej oraz na lotniskach i w portach morskich zarejestrowano 15,9 mln **cudzoziemców wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen**, tj. o 6,9% więcej niż w poprzednim roku. Straż Graniczna zarejestrowała 9,5 mln przyjazdów obywateli Ukrainy (o 20,2% więcej niż przed rokiem), 3,0 mln obywateli Białorusi (spadek o 9,3%) i 1,6 mln obywateli Rosji (spadek o 19,4%).

Obcokrajowcy przyjeżdżający do Polski korzystali głównie z przejść drogowych – 14,1 mln przyjazdów (wzrost o 7,6%). Z transportu lotniczego skorzystało 1,5 mln cudzoziemców, tj. o 7,2% więcej niż przed rokiem, natomiast liczba osób przyjeżdżających koleją spadła o 20,4% do 276,0 tys. Na przejściach morskich w 2015 r. odnotowano 36,3 tys. przyjazdów cudzoziemców (wzrost o 2,5%).

Na wschodniej granicy Polski (z wyłączeniem granicy z Litwą) w 2015 r. dokonano 35,0 mln odpraw osobowych wobec 33,1 mln w 2014 r. Ruch lądowy stanowił 75,7% przyjazdów i wyjazdów rejestrowanych na granicy wschodniej (wobec 76,0% rok wcześniej). W porównaniu z 2014 r. liczba przyjeżdżających cudzoziemców na tej granicy wzrosła o 6,9% do 14,4 mln osób, a liczba wyjeżdżających Polaków zwiększyła się o 1,9% do 3,2 mln osób.

²¹ Liczba odpraw w osobowym ruchu granicznym to suma wjazdów do Polski i wyjazdów z Polski. Jedna osoba wjeżdżająca do lub wyjeżdżająca z Polski jest ujmowana w danych Straży Granicznej tyle razy, ile razy granicę tę przekracza.

Największy ruch na granicy wschodniej odnotowano na przejściach lądowych z Ukrainą – 21,1 mln osób, z tego odprawy cudzoziemców stanowiły 89,9%. Granicę z Białorusią przekroczyło 7,8 mln osób (głównie cudzoziemców, których odprawy stanowiły 88,9%). W ruchu granicznym z Rosją odprawiono 6,1 mln osób, z czego 44,8% stanowili cudzoziemcy.

W 2015 r. na **granicy morskiej**, w ruchu pomiędzy portami polskimi a portami na terenie państw spoza strefy Schengen, odprawiono mniej osób niż przed rokiem (157,2 tys. osób wobec 171,8 tys.). Na **polskich lotniskach** w ruchu pomiędzy Polską a krajami spoza obszaru Schengen liczba odpraw zwiększyła się z 10,3 mln w 2014 r. do 11,1 mln osób.

Sytuacja gospodarcza na świecie i w wybranych krajach

Według najnowszych prognoz Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW)²² wzrost globalnego **produktu krajowego brutto** w 2015 r. wyniesie 3,1% w skali roku (wobec 3,4% w 2014 r.). Na tempo wzrostu gospodarczego na świecie znacząco będzie oddziaływać wysoka dynamika PKB na rynkach wschodzących i w krajach rozwijających się. W szczególności szybko będą rozwijać się kraje azjatyckie (wzrost o 6,6%), w tym Indie (o 7,3%) oraz kraje należące do ASEAN-5²³ (o 4,7%). Znacznie powyżej przeciętnego tempa dla świata ogółem szacowany jest wzrost gospodarczy w Chinach (6,9%), ale jego dynamika ulega osłabieniu. Dla krajów rozwiniętych gospodarczo MFW prognozuje w 2015 r. wzrost produktu krajowego brutto o 1,9% (wobec 1,8% przed rokiem), w tym poprawę dynamiki w skali roku przewiduje się w Stanach Zjednoczonych (wzrost o 2,5% wobec 2,4%) oraz w strefie euro (wzrost odpowiednio o 1,5% wobec 0,9%). Spośród dużych krajów europejskich wysokie tempo wzrostu gospodarczego będzie notowane w Hiszpanii oraz Wielkiej Brytanii (odpowiednio 3,2% oraz 2,2%), a w Niemczech, we Francji i Włoszech przewidywany wzrost ma wynieść od 1,5% do 0,8%. Realny PKB Japonii w 2015 r. zwiększy się o 0,6% w skali roku. Znaczny spadek produktu krajowego brutto przewiduje się natomiast w Rosji (o 3,7% wobec wzrostu o 0,6% w 2014 r.), a także w Brazylii (o 3,8% wobec wzrostu o 0,1%).

Według prognoz Komisji Europejskiej²⁴ **produkt krajowy brutto** w 2015 r. w Unii Europejskiej ogółem zwiększy się w skali roku o 1,9% (wobec 1,4% w 2014 r.).

Zharmonizowana stopa bezrobocia²⁵ w Unii Europejskiej ogółem w listopadzie 2015 r. wyniosła 9,1% i była o 0,9 p.proc. niższa niż rok wcześniej. Podobnie jak w poprzednich miesiącach, najwyższym wskaźnikiem nadal charakteryzowały się Grecja (24,5%²⁶), Hiszpania (21,4%), Chorwacja (16,6%), Cypr (15,8%) oraz Portugalia (12,4%), przy czym we wszystkich tych krajach notowano spadki w porównaniu z listopadem 2014 r. Stopę bezrobocia na poziomie wyższym niż przeciętna dla UE ogółem notowano we Włoszech, na Słowacji, we Francji, na Łotwie oraz w Finlandii (w granicach 11,3%–9,4%). W listopadzie 2015 r. najniższą stopę bezrobocia wśród państw UE obserwowano w Niemczech (4,5%), Czechach (4,6%), na Malcie (5,1%) oraz w Austrii (5,8%), przy czym w ostatnim z wymienionych krajów była ona wyższa niż odpowiednio przed rokiem (o 0,2 p.proc.). W Polsce od początku 2014 r. stopa bezrobocia stopniowo obniżała się i w listopadzie 2015 r. ukształtowała się na poziomie 7,2% (tj. o 1,1 p.proc. mniej w skali roku). W Stanach Zjednoczonych oraz w Japonii wskaźnik ten w listopadzie 2015 r. był niższy niż przed rokiem i wynosił odpowiednio 5,0% i 3,3%.

²² World Economic Outlook, 19.01.2016, IMF.

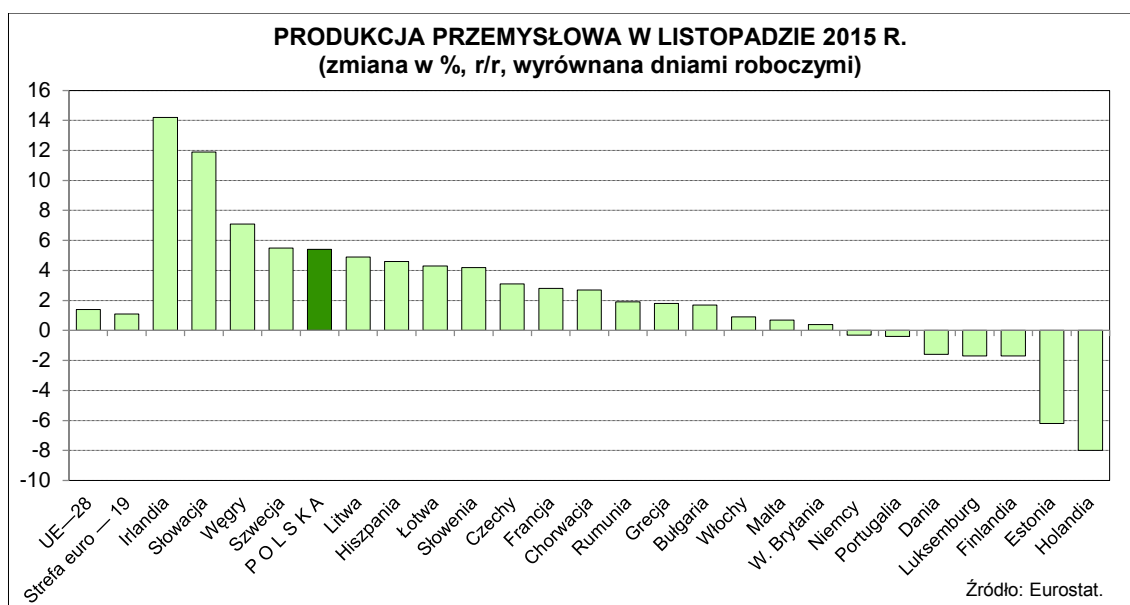
²³ Dane dla: Indonezji, Malezji, Filipin, Tajlandii oraz Wietnamu.

²⁴ „European Economic Forecast” – Autumn 2015.

²⁵ Dane wyrównane sezonowo; brak danych za listopad 2015 r. dla: Estonii, Grecji, Węgier oraz Wielkiej Brytanii, przy czym wartość dla UE ogółem uwzględnia szacunki dla tych krajów.

²⁶ Dane za październik 2015 r.

W Unii Europejskiej ogółem w listopadzie 2015 r. **produkcja przemysłowa**²⁷ była wyższa niż odpowiednio przed rokiem – o 1,4% (wobec wzrostu o 2,4% w październiku 2015 r.). Zwiększenie produkcji w skali roku w kolejnych miesiącach 2015 r. obserwowano w dziesięciu krajach członkowskich: w Bułgarii, Czechach, Hiszpanii, na Malcie, w Polsce, Rumunii, na Słowacji, w Słowenii, na Węgrzech oraz w Wielkiej Brytanii. Największy wzrost produkcji przemysłowej w listopadzie 2015 r. notowano w Irlandii (o 14,2%). Relatywnie wysoką dynamikę obserwowano również na Słowacji i Węgrzech, gdzie produkcja przemysłowa zwiększyła się odpowiednio o 11,9% i 7,1%. W Polsce w listopadzie 2015 r. wzrost produkcji w przemyśle wyniósł 5,4% w skali roku (wobec 4,7% w październiku 2015 r.). Spośród największych gospodarek europejskich, produkcja przemysłowa zwiększyła się w skali roku w Hiszpanii, we Francji i w Wielkiej Brytanii (odpowiednio o 4,6%, 2,8% i 0,4%), natomiast w Niemczech uległa obniżeniu (o 0,3%). Największy spadek produkcji przemysłowej notowano w Holandii (o 8,0%), Estonii (o 6,2%) oraz Finlandii i Luksemburgu (po 1,7%).

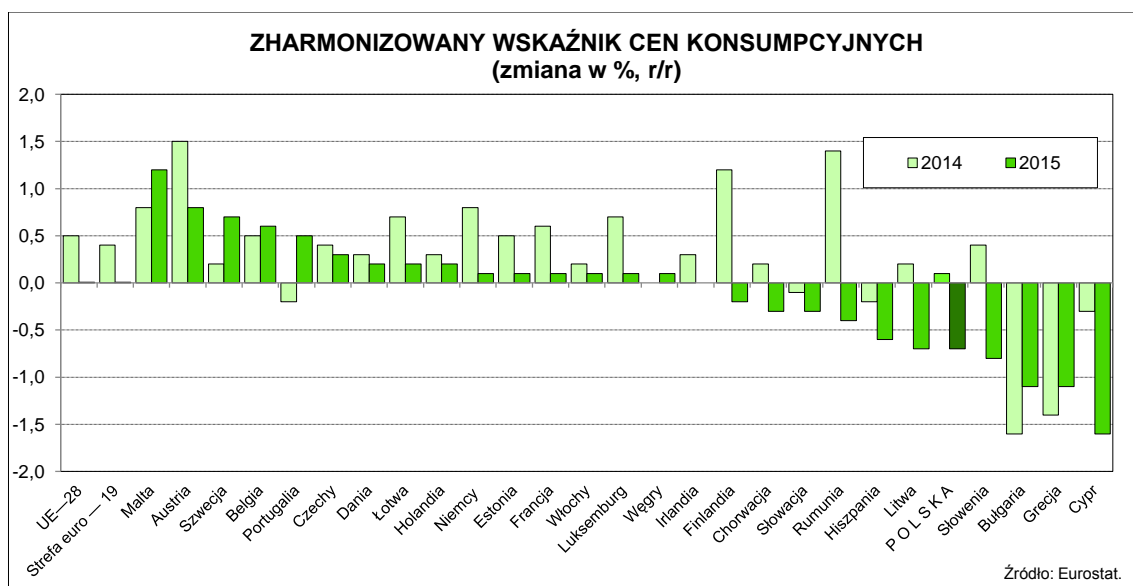

W okresie styczeń–październik 2015 r. w większości krajów Unii Europejskiej wartość **importu** była wyższa niż przed rokiem, w tym największy wzrost notowano w Irlandii oraz Wielkiej Brytanii (o 16,9% i o 9,1%). Relatywnie wysoką dynamikę wartości towarów sprowadzanych z zagranicy obserwowano w Czechach, Rumunii, Chorwacji, na Słowacji, Węgrzech oraz w Luksemburgu (wzrost w granicach 8,2%–5,6%). Import zwiększył się również m.in. w Niemczech, we Włoszech oraz nieznacznie we Francji (odpowiednio o 4,1%, 3,3% i 0,5%). Spadek importu notowano w siedmiu krajach, najgłębszy w Grecji (o 9,6%) oraz Finlandii (o 7,5%). Obniżenie wartości towarów

²⁷ Dane wyrównane dniami roboczymi; brak danych dla Austrii, Belgii oraz Cypru, przy czym wartość dla UE ogółem uwzględnia szacunki dla tych krajów.

sprowadzanych z zagranicy notowano także w Estonii, na Cyprze, Łotwie, w Belgii oraz na Litwie (w granicach 5,5%–1,5%). **Eksport** najbardziej wzrósł w Irlandii (o 22,4%) oraz na Cyprze (o 20,8%). Relatywnie wysoką dynamikę obserwowano w Chorwacji, Wielkiej Brytanii, Czechach, Polsce oraz Luksemburgu (wzrost w granicach 12,3%–7,2%). Wzrost eksportu notowano także m.in. w Niemczech, we Francji i Włoszech (odpowiednio o 6,7%, 4,3% i 3,5%). Spadek wartości towarów eksportowanych wystąpił natomiast w pięciu krajach ugrupowania: na Litwie, w Grecji, Finlandii, Estonii oraz na Łotwie (w granicach 5,9%–0,8%). W okresie styczeń–październik 2015 r., podobnie jak w analogicznym okresie 2014 r., najwyższym dodatnim saldem wymiany handlowej charakteryzowały się Niemcy (211,9 mld EUR wobec 180,2 mld EUR), przy czym eksport towarów z tego kraju zwiększył się o 6,7% w skali roku, a import o 4,1%. Relatywnie wysokie saldo notowano ponadto w Holandii (45,6 mld EUR), Irlandii (38,1 mld EUR) i we Włoszech (34,8 mld EUR). Największy deficyt wymiany handlowej zanotowano w Wielkiej Brytanii (pogłębienie w skali roku z minus 119,1 mld EUR do minus 129,0 mld EUR) oraz we Francji (poprawa z minus 63,0 mld EUR do minus 49,4 mld EUR). W Polsce, przy wyższej dynamice eksportu niż importu (wzrost odpowiednio o 7,5% i o 4,1%), obserwowano poprawę salda wymiany handlowej do poziomu 2,7 mld EUR (wobec minus 1,9 mld EUR w analogicznym okresie 2014 r.).

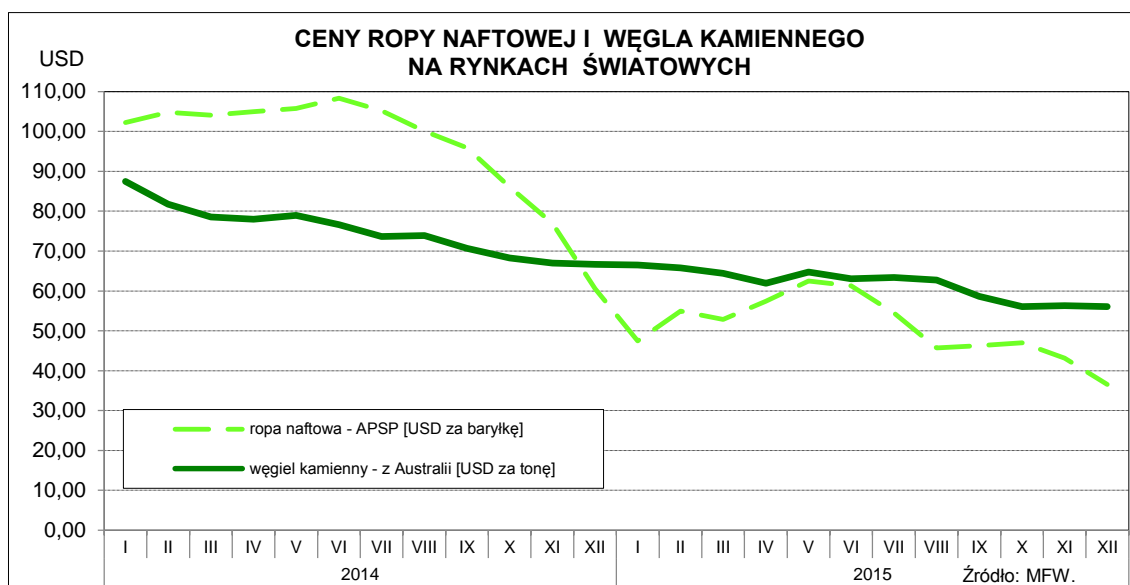
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych (HICP)²⁸ w 2015 r. w Unii Europejskiej ogółem utrzymały się na poziomie podobnym do notowanego przed rokiem (wobec wzrostu o 0,5% w 2014 r.). Najwyższy wzrost cen wystąpił na Malcie (1,2%) oraz w Austrii, Szwecji, Belgii i Portugalii (odpowiednio 0,8%, 0,7%, 0,6% i 0,5%). Nieznacznie wzrosły ceny towarów i usług konsumpcyjnych w Czechach, Danii, na Łotwie, w Holandii, Niemczech, Estonii, we Francji, Włoszech, w Luksemburgu oraz na Węgrzech. Spadek cen w skali roku notowano w jedenastu krajach Unii Europejskiej, w tym najgłębszy na Cyprze (o 1,6%) oraz w Grecji i Bułgarii (po 1,1%). W Polsce w 2015 r. ceny obniżyły się w skali roku o 0,7% (wobec wzrostu o 0,1% w 2014 r.).

²⁸ Brak danych dla Wielkiej Brytanii, przy czym wartość dla UE ogółem uwzględnia szacunki dla tego kraju.

W 2015 r. **cen**y większości **podstawowych surowców** na rynkach światowych były niższe niż średnie ceny notowane w 2014 r. Baryłka **ropy naftowej** (ASAP²⁹) kosztowała 50,8 USD, tj. o 47,2% mniej niż przeciętnie w 2014 r. Cena **gazu ziemnego** kształtowała się na poziomie 7,3 USD za mln BTU³⁰ (spadek o 30,2% w skali roku). Mniej płacono również za **węgiel** (61,6 USD za tonę, tj. spadek o 18,0% w skali roku). W 2015 r. obniżyły się także ceny większości **podstawowych metali**³¹. Odnotowano głęboki spadek cen **rud żelaza** (o 43,0%), **niklu** (o 29,8%) oraz **cyny** (o 26,6%). Ceny **miedzi, ołowiu, aluminium** oraz **cynku** były niższe niż w 2014 r. Wzrosła natomiast cena **uranu** – o 9,8%. W 2015 r. obserwowano spadek cen na rynkach zbóż – za **pszenicę** płacono o 23,5% mniej niż w 2014 r., za **jęczmień** o 12,5%, za **kukurydzę** o 12,0%, a za **ryż** o 10,9%. Cena **bawełny** spadła w skali roku o 15,3%. W porównaniu z 2014 r. odnotowano znaczny spadek cen **złota** i **srebra** – według danych Banku Światowego za uncję **złota** płacono przeciętnie 1160,0 USD (tj. o 8,3% mniej), natomiast za uncję **srebra** 15,7 USD (o 17,6% mniej).

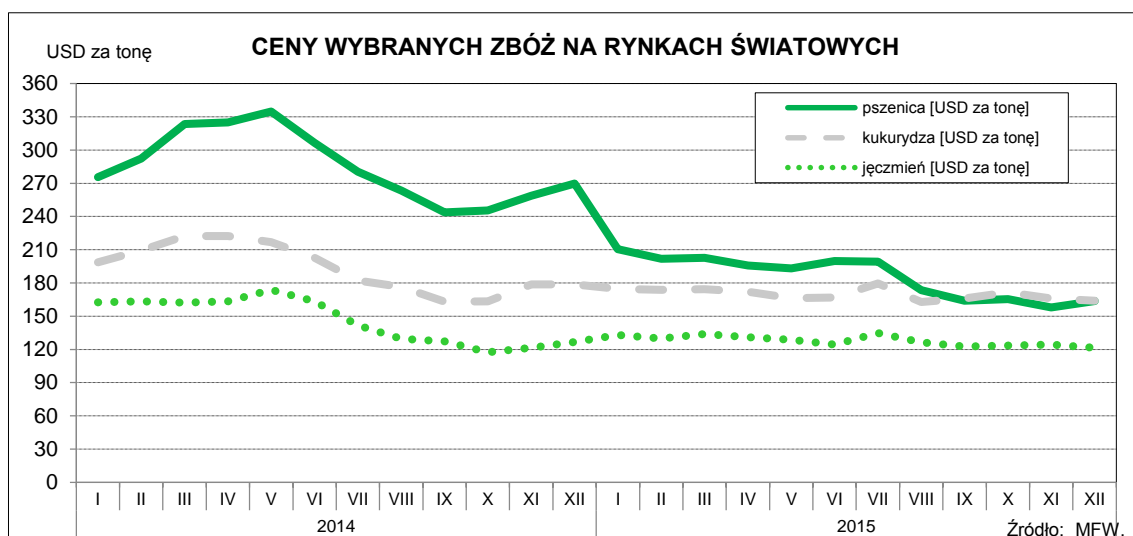
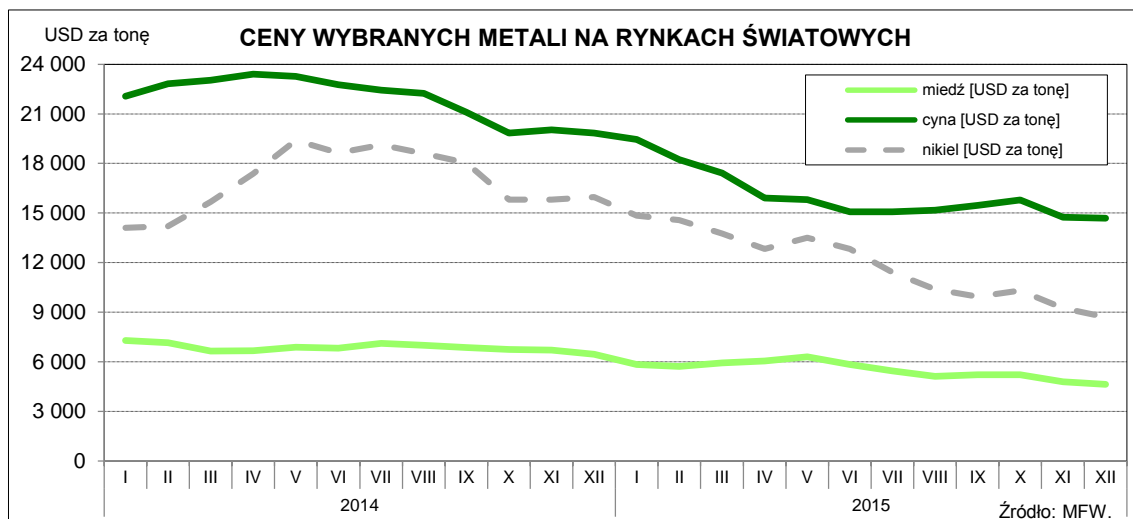
W grudniu 2015 r. ceny większości surowców kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku, z wyjątkiem bawełny, której wartość rynkowa wzrosła w porównaniu do grudnia 2014 r. o 3,1%.

²⁹ *Average Petroleum Spot Price* – przeciętna cena ważona liczona dla agregatu składającego się z następujących typów ropy naftowej: Brent, Dubai i West Texas Intermediate.

³⁰ BTU [British Thermal Unit]– brytyjska jednostka ciepła.

³¹ Miedź, aluminium, rudy żelaza, cyna, nikiel, cynk, ołów oraz uran.

Ceny wybranych surowców na rynkach światowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014	2015		XII 2014	2015		XII 2014=100
	w USD	2014=100	w USD	XI	XII		
Międzynarodowy Fundusz Walutowy – Primary Commodity Indices							
Ropa naftowa (APSP) [za baryłkę]	96,2	50,8	52,8	60,6	43,1	36,6	60,4
Gaz ziemny [za mln BTU] ..	10,5	7,3	69,8	10,5	5,9	5,8	55,6
Węgiel eksportowany z Australii [za tonę]	75,1	61,6	82,0	66,9	56,3	56,0	83,8
Bawełna [w centach za funt]	83,1	70,4	84,7	68,3	69,2	70,4	103,1
Miedź [za tonę]	6863,4	5510,5	80,3	6446,5	4799,9	4638,8	72,0
Aluminium [za tonę]	1867,4	1664,7	89,1	1909,5	1467,9	1497,2	78,4
Rudy żelaza [za tonę]	96,8	55,2	57,0	68,8	46,2	39,6	57,6
Cyna [za tonę]	21898,9	16066,6	73,4	19829,7	14745,3	14691,7	74,1
Nikiel [za tonę]	16893,4	11862,6	70,2	15962,0	9244,3	8707,8	54,6
Cynk [za tonę]	2161,0	1931,7	89,4	2175,8	1583,3	1527,8	70,2
Ołów [za tonę]	2095,5	1787,8	85,3	1938,1	1618,3	1706,6	88,1
Uran [za funt]	33,5	36,8	109,8	36,9	35,9	35,1	95,0
Pszenica [za tonę]	242,5	185,6	76,5	233,0	157,7	163,8	70,3
Kukurydza [za tonę]	192,9	169,8	88,0	178,7	166,0	164,0	91,8
Ryż [za tonę]	426,5	380,2	89,1	410,7	358,4	356,0	86,7
Jęczmień [za tonę]	146,1	127,9	87,5	126,8	124,5	121,6	95,9
Bank Światowy – Commodity Price Data							
Złoto [za uncję]	1265,4	1160,0	91,7	1200,6	1086,4	1068,3	89,0
Srebro [za uncję]	19,1	15,7	82,4	16,3	14,5	14,1	86,4

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej

	Wyszczególnienie											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	a - 2014											
	b - 2015											
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób	5506	5508	5515	5515	5515	5526	5531	5535	5537	5545	5551	5549
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	2261	2256	2182	2079	1987	1913	1879	1853	1822	1785	1800	1825
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	13,9	13,9	13,5	13,0	12,5	12,0	11,8	11,7	11,5	11,3	11,4	11,4
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ :												
w złotych	3805,28	3856,56	4017,75	3976,80	3878,31	3943,01	3964,91	3893,23	3900,49	3980,92	4004,80	4379,26
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
poprzedni miesiąc=100	3942,78	3981,75	4214,14	4123,26	4002,16	4039,70	4095,26	4024,95	4059,19	4110,77	4164,01	4515,28
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	90,1	101,3	104,2	99,0	97,5	101,7	100,6	98,2	100,2	102,1	100,6	109,4
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	90,0	101,0	105,8	97,8	97,1	100,9	101,4	98,3	100,9	101,3	101,3	108,4
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ — analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	103,4	104,0	104,8	103,8	104,8	103,5	103,5	103,5	103,4	103,8	102,7	103,7
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	103,6	103,2	104,9	103,7	103,2	102,5	103,3	103,4	104,1	103,3	104,0	103,1
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	103,0	103,3	104,2	103,5	104,6	103,2	103,6	103,7	103,7	104,3	103,2	104,7
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Przeciętne miesięczne emerytura i renta realna brutto: z porównalnego systemu ubezpieczeń społecznych	105,2	105,0	106,6	104,9	104,1	103,4	104,1	104,1	105,2	104,2	104,7	103,8
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	103,9	104,3	102,1	103,2	103,6	103,4	103,8	103,7	103,7	103,8	103,9	104,2
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
rolników indywidualnych	104,5	104,6	104,8	103,3	103,1	102,8	103,1	103,4	103,3	103,3	103,4	103,4
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	103,8	103,8	100,8	101,0	101,2	101,3	101,7	101,9	101,9	102,0	102,4	102,9
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	102,8	103,2	104,9	104,5	105,5	104,4	103,6	103,1	103,3	103,0	102,8	102,7
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:												
poprzedni miesiąc=100	100,1	100,1	100,1	100,0	99,9	100,0	99,8	99,6	100,0	100,0	99,8	99,7
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	99,8	99,9	100,2	100,4	100,0	100,0	99,9	99,6	99,7	100,1	99,9	99,8
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	100,5	100,7	100,7	100,3	100,2	100,3	99,8	99,7	99,7	99,4	99,4	99,0
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
grudzień poprzedniego roku=100	98,6	98,4	98,5	98,9	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2	99,3	99,4	99,5
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	100,1	100,2	100,3	100,2	100,1	100,1	99,9	99,5	99,4	99,5	99,2	99,0
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	99,8	99,6	99,8	100,3	100,3	100,3	100,2	99,9	99,6	99,7	99,6	99,5
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:												
poprzedni miesiąc=100	100,0	99,9	99,8	99,8	99,8	99,9	99,9	100,3	100,0	99,6	99,5	98,8
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	99,9	99,9	100,1	99,6	100,4	100,6	99,6	99,3	99,9	100,1	100,0	99,8
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	99,0	98,6	98,7	99,3	99,0	98,2	97,9	98,5	98,4	98,7	98,4	97,3
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	97,2	97,2	97,5	97,3	97,9	98,6	98,2	97,3	97,2	97,7	98,2	99,2
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej:												
poprzedni miesiąc=100	99,8	99,8	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,9
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	99,9	99,9	100,0	100,0	99,9	100,0	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	98,3	98,4	98,5	98,5	98,6	98,7	98,8	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	99,5	99,6	99,7	99,7	99,7	99,6	99,6	99,4	99,4	99,3	99,3	99,1
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b

1 Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej (dok.)

		Wyszczególnienie											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		a - 2014	b - 2015										
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):													
	poprzedni miesiąc=100	103,0	98,2	109,4	97,8	98,3	100,0	102,1	91,5	116,5	103,6	92,5	97,4
	a	96,8	101,4	113,4	92,0	98,6	104,6	98,7	92,9	115,1	101,9	97,4	96,4
	b	104,2	105,3	105,5	105,5	104,4	101,8	102,4	98,1	104,2	101,7	100,3	108,1
	a	101,6	105,0	108,8	102,4	102,8	107,4	103,8	105,3	104,0	102,4	107,8	106,7
	b												
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):													
	poprzedni miesiąc=100	36,0	118,7	124,2	103,2	114,0	116,8	100,9	94,6	119,8	107,2	90,6	129,6
	a	34,8	116,7	128,2	108,7	106,4	112,5	103,4	99,2	111,6	104,2	96,6	127,8
	b	96,1	114,4	117,4	112,2	110,0	108,0	101,1	96,4	105,6	99,0	98,4	105,0
	a	101,3	99,7	102,9	108,5	101,3	97,5	99,9	104,8	97,5	94,8	101,2	99,7
	b	12511	24973	35562	47208	56101	66418	79677	88821	100142	114866	127871	143166
	a	11744	21237	31704	42148	52557	63979	76890	88123	101420	114964	128855	147710
	b												
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)													
	poprzedni miesiąc=100	78,7	99,5	112,5	102,3	97,5	99,2	105,2	99,6	99,0	104,0	92,1	120,1
	a	78,0	98,4	117,1	97,4	100,5	101,0	102,2	98,2	99,9	104,7	94,1	122,0
	b	104,8	107,0	103,3	108,9	104,3	101,8	103,1	102,8	103,0	103,7	101,4	104,0
	a	103,6	102,4	106,6	101,5	104,7	106,6	103,5	102,0	102,9	103,6	105,7	107,0
	b	-2601,1	-11718,2	-17491,0	-21179,9	-22362,6	-25298,6	-26403,2	-24603,5	-22444,6	-27233,2	24790,7	-28976,8
	a	-586,9	-11324,0	-16660,1	-16693,1	-19631,1	-26139,8	-26591,6	-25860,4	-31136,1	-34487,9	-36128,7	.
	b												
Średnie kursy walut w zł - NBP:													
	100 dolarów USA	306,50	306,13	303,78	302,93	304,15	304,25	305,98	314,82	324,75	331,52	337,77	342,87
	a	367,39	367,66	381,38	373,47	365,20	371,03	377,34	376,85	375,13	378,07	395,71	394,17
	b	417,76	417,86	419,72	418,41	417,90	413,69	414,47	419,32	419,01	420,50	421,15	422,33
	a	427,97	417,76	412,78	402,91	407,83	415,97	415,40	419,36	421,69	424,60	425,03	429,05
	b	339,35	342,05	344,71	343,17	342,44	339,65	341,14	346,02	346,95	348,14	350,11	351,23
	a	392,73	393,22	389,12	388,12	392,11	398,17	396,27	389,29	386,05	390,37	392,36	396,23
	b												
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:													
	eksport	56030,8	54454,7	58898,1	59029,0	56910,6	56521,4	57391,5	50637,4	62470,7	65554,3	61273,5	54299,6
	a	58845,8	59610,3	65749,6	60426,6	59745,9	52858,9	61229,6	55707,2	66126,8	68568,8	66796,8	.
	b	56454,5	55023,8	59925,7	58365,2	59027,7	57100,5	59524,5	52454,2	61593,1	66345,8	62043,8	56708,7
	a	56788,0	57032,2	63893,6	60707,4	56940,5	62345,9	63129,0	55832,7	65253,3	65754,5	63304,8	.
	b	-423,7	-569,1	-1027,6	663,8	-2117,1	-579,1	-2133,0	-1816,8	877,6	-791,5	-770,3	-2409,1
	a	2057,8	2578,1	1856,0	-280,8	2805,4	513,0	-1899,4	-125,5	873,5	2814,3	3492,0	.
	b												

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Średnie ceny bieżące z 2010 r. 3 Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. 4 Od stycznia 2015 - dane wstępne.

Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłowych^a

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	
		w liczbach bezwzględnych	2014=100
Węgiel kamienny (z wyłączeniem brykietów i podobnych paliw stałych)	tys. t	72468	99,3
Węgiel brunatny (z wyłączeniem brykietów i podobnych paliw stałych)	tys. t	63055	98,7
Gaz ziemny w stanie ciekłym lub gazowym	hm ³	5343	96,4
Produkty uboju ^b :			
bydła i cieląt	tys. t	197	104,6
trzody chlewnej	tys. t	1166	100,2
Mięso drobiowe	tys. t	2159	110,0
Wędliny	tys. t	735	99,4
Konserwy mięsne wołowe i cielęce	tys. t	8,9	111,1
Mleko płynne przetworzone (z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji)	tys. hl	29987	109,2
Masło (łącznie pozostałymi tłuszczami do smarowania)	tys. t	190	106,6
Sery podpuszczkowe dojrzewające	tys. t	304	103,2
Sery świeże niedojrzewające i twaróg	tys. t	422	106,4
Cukier (w przeliczeniu na cukier biały) ^c	tys. t	1624	78,7
Wódka czysta w przeliczeniu na 100% (o objętościowej mocy alkoholu 45,4% i mniej)	tys. hl	950	108,1
Piwo otrzymywane ze słodu (o objętościowej mocy alkoholu 0,5% i więcej)	tys. hl	39426	98,9
Papierosy z tytoniu lub mieszanek tytoniu z jego namiastkami	mln szt.	171269	110,0
Obuwie (łącznie z gumowym)	tys. par	35310	97,1
Tarcica iglasta	dam ³	2464	99,4
Tarcica liściasta	dam ³	244	96,8
Płyty wiórowe i podobne płyty z drewna lub pozostałych materiałów drewnopochodnych	dam ³	4834	100,9
Płyty pilśniowe z drewna lub innych materiałów drewnopochodnych	tys. m ²	641389	103,4
Papier gazetowy w zwojach lub arkuszach	tys. t	110	87,5
Tektura falista	tys. t	1813	106,3
Koks i półkoks z węgla kamiennego, lignitu lub torfu; węgiel retortowy	tys. t	9638	102,2
Benzyna silnikowa (łącznie z lotniczą)	tys. t	4221	109,7
Oleje napędowe ^d	tys. t	11793	111,2
Oleje opałowe ^e	tys. t	4375	80,9
Nawozy mineralne lub chemiczne ^f (łącznie z wieloskładnikowymi)			
azotowe	tys. t	2006	103,3
fosforowe	tys. t	469	114,8
Pestycydy	tys. t	31037	98,3
Mydło ^g	tys. t	155624	107,4
Włókna chemiczne	tys. t	38,7	94,4
Opony ^h	tys. szt.	46722	108,9
Cegła wypalana z gliny	mln ceg.	65,9	76,0
Cement ⁱ	tys. t	15485	100,8
Spoiva gipsowe ^k	tys. t	898	84,7
Stal surowa	tys. t	9336	106,1
Wyroby walcowane na gorąco gotowe (bez półwyrobów)	tys. t	8234	104,8
Rury stalowe	tys. t	673	106,0
Aluminium nieobrobione plastycznie, technicznie czyste – hutnicze	tys. t	2183	x
Miedź rafinowana ^l	tys. t	589	100,2
Komputery ^m	tys. szt.	3136	82,6
Odbiorniki telewizyjne (w tym monitory ekranowe) ⁿ	tys. szt.	20122	102,5
Akumulatory kwasowo-ołowiowe do pojazdów samochodowych	tys. szt.	6986	114,9
Chłodziarki i zamrażarki (typu domowego, łącznie z chłodziarko-zamrażarkami)	tys. szt.	3347	105,2
Pralki automatyczne (typu domowego) ^o	tys. szt.	6509	102,3
Odkurzacze (typu domowego)	tys. szt.	696	69,5
Kuchnie gazowe z piekarnikiem (typu domowego)	tys. szt.	456	82,2
Samochody osobowe ^p	tys. szt.	535	113,1
Pojazdy do transportu publicznego ^r	szt.	4963	98,7
Samochody ciężarowe i ciągniki drogowe do ciągnięcia nacpez	szt.	120940	104,4
Energia elektryczna ^s	GWh	165201	103,9

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpady); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. c Dane mogą zawierać cukier z surowca z importu. d Do silników z zapłonem samoczynnym (Diesla), bez komponentów paliwowych. e Obejmuje oleje opałowe lekkie i ciężkie. f W przeliczeniu na czysty składnik. g łącznie z produktami organicznymi powierzchniowo czynnymi i preparatami stosowanymi jako mydło. h Bez opon rowerowych, motorowerowych, motocyklowych oraz bieźnikowanych. i Portlandzki, glinowy, żuźlowy i podobne rodzaje cementu hydraulicznego. k łącznie ze stosowanymi w budownictwie, do klejenia tkanin lub wyrównywania powierzchni papieru, w stomatologii. l Nieobrobiona plastycznie, niestopowa, z wyłączeniem spiekanych wyrobów walcowanych, wytłaczanych, kutych; obejmuje głównie katody i części katod z miedzi rafinowanej. m Maszyny cyfrowe do automatycznego przetwarzania danych z jednostkami wejścia i wyjścia (włączając komputery osobiste, laptopy, noteboki, palmtopy itp.). n Z wyjątkiem monitorów stosowanych do komputerów. o łącznie z pralko-suszarkami. p Z wyłączeniem samochodów kempingowych, pojazdów śniegowych, do golfa i podobnych. r Wyposażone w silniki spalinowe tłokowe, do przewozu 10 osób i więcej. s Dane dotyczą produkcji energii elektrycznej w elektrowniach zawodowych, niezależnych i przemysłowych; pochodzą ze specjalistycznych badań (obejmujących jednostki bez względu na liczbę pracujących) prowadzonych przez Ministerstwo Energii i Urząd Regulacji Energetyki.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

A. Unia Europejska

Wyszczególnienie	PKB ^d		Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia ^b		Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych		Produkcja przemyślowa ^c			Produkcja w budownictwie ^c					
	2014	2015 ^d	eksport	import	saldo	XI 2014	XI 2015	XI 2014	XI 2015	XI 2014	XI 2015	XI 2014	XI 2015				
	II kw.	III kw.	I-X 2015		I-X 2014	w %		zmiana w % w skali roku			zmiana w % w skali roku						
	zmiana w % w skali roku		w mld euro		w %		zmiana w % w skali roku			zmiana w % w skali roku							
UE-28	1,4	1,9	·	·	·	10,0	9,2	9,1	-0,1	0,1	0,2	-0,3	2,4	1,4	1,9	1,0	1,9
Strefa euro - 19	0,9	1,6	·	·	·	11,5	10,6	10,5	-0,2	0,1	0,2	-0,7	2,0	1,1	-0,1	0,8	2,1
Austria	0,4	0,9	2,2	1,2	-2,1	5,6	5,7	5,8	0,8	0,5	1,1	-1,6	3,7	·	-3,9	-5,6	·
Belgia	1,3	1,3	0,2	-1,7	17,7	8,6	7,8	7,8	-0,4	1,4	1,4	-1,0	0,7	·	-2,5	0,3	·
Bułgaria	1,5	2,6	5,8	1,1	-2,5	10,6	8,7	8,8	-2,0	-0,9	-0,9	0,3	1,2	1,7	0,4	-4,7	-0,5
Chorwacja	-0,4	1,5	2,7	12,3	7,0	17,7	16,5	16,6	-0,1	-0,4	-0,3	2,8	6,4	2,7	-7,2 ^e	-0,1 ^f	0,3 ^g
Cypr	-2,5	0,8	2,2	20,8	-3,7	16,6	15,4	15,8	-1,0	-1,5	-0,6	-0,7	1,8	·	-25,8 ^e	-4,2 ^f	6,8 ^g
Czechy	2,0	4,6	4,5	7,7	8,2	14,2	13,6	4,6	0,1	0,0	-0,1	4,4	6,4	3,1	7,2	0,0	0,3
Dania	1,3	1,7	0,5	2,7	7,9	6,5	6,0	6,0	0,1	0,1	0,3	0,4	-1,2	-1,6	4,0	3,9	·
Estonia	2,9	1,8	0,7	-3,9	-5,5	6,5	6,3	·	0,1	0,5	-0,2	4,5	-2,5	-6,2	-7,9 ^e	-6,1 ^f	-4,7 ^g
Finlandia	-0,4	0,5	-0,2	-4,3	-7,5	9,0	9,4	9,4	0,6	-0,2	-0,3	-1,5	-1,1	-1,7	1,7	7,2	·
Francja	0,2	1,1	4,3	0,5	-49,4	10,5	10,3	10,1	0,1	0,1	0,3	-3,7	3,6	2,8	-6,6	-2,4	-0,9
Grecja	0,7	0,9	-1,1	-5,2	-14,7	25,9	24,5	·	-2,5	-0,1	0,4	3,4	-1,9	1,8	28,8 ^e	6,2 ^f	-29,5 ^g
Hiszpania	1,4	3,2	3,4	4,3	-21,4	23,7	21,5	21,4	-1,1	-0,4	-0,1	-0,1	4,9	4,6	14,0	8,0	2,7
Holandia	1,0	2,2	1,8	0,9	2,1	7,1	6,9	6,7	-0,1	0,4	0,5	-3,9	-2,0	-8,0	9,8	3,9	2,6
Irlandia	5,2	7,5 ^b	6,8 ^b	22,4	16,9	10,4	8,9	8,8	-0,3	-0,1	0,2	27,0	13,8	14,2	5,4 ^e	10,2 ^f	8,7 ^g
Litwa	3,0	1,4	1,7	-5,9	-1,5	10,1	8,9	8,4	-0,1	-0,5	-0,3	5,3	6,6	4,9	12,3 ^e	6,4 ^f	-4,0 ^g
Luksemburg	4,1	6,2	5,4	7,2	5,6	6,2	6,1	6,1	-0,9	0,4	0,9	4,4	-0,2	-1,7	0,4	-0,9	·
Łotwa	2,4	2,7	3,3	-0,8	-2,0	10,5	9,9	10,0	0,3	0,0	0,4	-2,2	1,7	4,3	0,6 ^e	-3,4 ^f	4,9 ^g
Malta	4,1	5,5	5,6	5,9	3,7	6,0	5,2	5,1	0,4	1,3	1,2	-1,7	6,1	0,7	1,2 ^e	5,8 ^f	5,1 ^g
Niemcy	1,6	1,6	1,7	6,7	4,1	180,2	4,9	4,5	0,1	0,3	0,2	-0,3	0,2	-0,3	-0,4	1,4	2,2
Polska	3,3	3,5	3,7	7,5	4,1	2,7	8,3	7,3	-0,6	-0,5	-0,5	0,6	4,7	5,4	-1,3	-3,4	-1,9
Portugalia	0,9	1,6	1,4	4,0	-8,4	13,5	12,4	12,4	-0,3	0,6	0,3	-0,9	4,5	-0,4	-5,6	-3,8	-4,5
Rumunia	2,9	3,8	3,6	4,3	7,0	6,7	6,8	6,7	1,0	-0,9	-0,7	2,7	2,5	1,9	1,7	12,0	6,8
Słowacja	2,5	3,3 ^b	3,6 ^b	3,7	6,7	12,5	11,1	10,8	-0,1	-0,4	-0,5	-3,5	4,2	11,9	-6,2	29,6	16,9
Słowenia	3,0	2,6	2,1	6,1	4,4	9,4	8,7	8,6	-0,1	-0,9	-0,6	2,7	3,3	4,2	-10,5	-11,8	6,1
Szwecja	2,3	3,4	3,9	1,0	0,7	7,9	7,2	6,8	0,3	0,8	0,7	-4,3	4,9	5,5	17,1	13,2	10,7
Węgry	3,7	2,4	2,3	6,7	5,9	7,3	6,4	·	-0,8	0,6	1,0	5,7	12,8	7,1	5,5	-7,8	-0,2
Wielka Brytania	2,9	2,3	2,1	9,4	9,1	-129,0	5,6	5,1	·	0,5	0,1	1,2	2,1	0,4	7,1	-0,8	0,1
Włochy	-0,4	0,6	0,8	3,5	3,3	34,8	13,1	11,5	-0,1	0,2	0,1	-1,7	3,0	0,9	-7,0	-3,9	3,8

a Dane na podstawie ESA 2010. b Dane wyrównane sezonowo. c Dane wyrównane dniami roboczymi. d Dane wyrównane sezonowo oraz dniami roboczymi. e III kw. 2014 r. f II kw. 2015 r. g III kw. 2015 r.

B. OECD i wybrane kraje świata

Wyszczególnienie	PKB ^{ab}			Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia ^d		Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI)			Produkcja przemysłowa ^e			Produkcja w budownictwie ^e		
	2014	2015		I-X 2015	I-X 2014	XI 2014	X 2015	XII 2014	XI 2015	XI 2014	X 2015	XI 2014	X 2015	XI 2014	X 2015	
		II kw.	III kw.													
	zmiana w % w skali roku															
w mld USD																
OECD	1,8 ^c	2,2 ^c	2,1 ^c	·	-538,4	7,2	6,6	6,6	1,1	0,7	·	1,6	1,5	·	4,3	6,5
w tym:																
Australia	2,7	1,9	2,5	-21,6	-8,8	6,3	5,9	5,8	2,3 ^d	1,5 ^e	1,5 ^f	4,9 ^d	0,3 ^e	2,0 ^f	0,9 ^d	-2,2 ^e
Chile	1,9 ^c	2,2 ^c	2,3 ^c	-15,4	3,9	6,5	6,3	·	4,6	3,9	4,4	-0,3	-1,7	-1,8	43,0	-7,2
Islandia	1,8	6,7	1,9	-4,8	-0,4	4,4	4,1	4,1	0,8	2,0	2,0	10,7	·	·	14,6	·
Izrael	2,6	2,3	2,5	-9,1	-6,8	5,6	5,3	5,4	-0,2	-0,9	-1,0	2,1	-5,3	·	-3,3 ^g	-2,6 ^h
Japonia	-0,1 ^c	0,7 ^c	1,7 ^c	·	·	3,5	3,1	3,3	2,4	0,3	·	-1,6	0,0	0,3	-5,9	2,2
Kanada	2,4	1,1	1,2	-13,6	-9,5	6,7	7,0	7,1	1,5	1,4	·	2,0	-2,5	·	1,7	·
Korea Południowa	3,3	2,2	2,7	-7,6	74,6	3,4	3,4	3,4	0,8	1,0	1,3	-1,9	2,2	-0,3	-9,5	4,3
Meksyk	2,1	2,4	2,6	-3,2	-11,9	4,7	4,4	4,1	4,1	2,2	2,1	·	·	·	5,1	1,9
Norwegia	2,2	1,4	3,1	-27,5	26,0	3,8	4,6	·	2,1	2,8	2,3	4,7	-2,8	-1,5	6,2 ^g	2,7 ^h
Nowa Zelandia	3,7	2,4	2,3	-17,9	-1,7	5,6 ^d	5,9 ^e	6,0 ^f	0,8 ⁱ	0,4 ^j	0,1 ^k	4,2 ^d	1,0 ^e	1,3 ^f	12,8 ^d	2,5 ^e
Stany Zjednoczone	2,4	2,7	2,1	-6,4	-613,9	5,8	5,0	5,0	0,8	0,5	0,7	4,7	0,3	-1,2	5,0	15,0
Szwajcaria	1,9	1,2	0,6	-8,1	31,5	4,8 ^d	4,2 ^e	4,9 ^f	-0,3	-1,4	-1,3	-0,4 ^d	-2,2 ^e	-2,7 ^f	0,8 ^d	-2,8 ^e
Turcja	2,9 ^c	4,3 ^c	5,3 ^c	-8,5	-53,9	10,4 ^d	10,2 ^e	10,4 ^f	8,2	8,1	8,8	0,9	15,7	·	-0,2	·
Białoruś	1,7 ^c	-4,5 ^c	-4,4 ^c	-26,9	-2,1	·	0,9 ⁱ	1,0 ^j	12,0	13,0	13,5	·	-7,1	-6,6	·	·
Brazylia	0,1	-2,9	-4,4	-16,1	11,8	-1,7	8,0	8,0	6,4	10,5	10,7	-3,9	-11,4	-13,0	-6,0	-17,1
Chiny	7,4 ^c	7,0 ^c	6,9 ^c	-1,1	509,2	·	·	·	1,5	1,5	1,6	·	·	·	·	·
Indie	7,1 ^c	7,3 ^c	7,1 ^c	-16,6	-103,9	·	·	·	5,9	6,7	·	5,2	10,3	-3,3	·	·
Rep. Pd. Afryki	1,5	1,6	1,2	-7,3	-10,1	25,2 ^g	25,8 ^h	24,9 ^e	5,3	4,8	·	·	·	·	13,2	-6,3
Rosja	0,6 ^c	-3,8 ^c	-3,7 ^c	-31,7	126,5	5,2 ^d	5,7 ^e	5,6 ^f	11,4	15,0	·	-0,6	-4,1	-3,6	14,7 ^d	-6,1 ^e
Ukraina ^m	-6,8	-14,6	-7,2	-31,8	0,4	·	·	·	·	46,6	43,3	·	·	·	·	·

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane na podstawie SNA 2008. c Dane na podstawie SNA 1993. d III kw. 2014 r. e II kw. 2015 r. f III kw. 2015 r. g II kw. 2014 r. h I kw. 2015 r. i IV kw. 2014 r. k IV kw. 2015 r. l Rejestrowana stopa bezrobocia. m Dane nie obejmują czasowo okupowanego terytorium Autonomicznej Republiki Krymu i miasta Sewastopol.

Uwaga do części B: przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie OECD dokonano w Departamencie Analiz i Opracowań Zbiorczych GUS.

Źródło: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, UKRSTAT, GUS — dane pobrano w dn. 22.01.2016 r.